

İMAM HATİP
DAVASI

Kahramanmaraş Örneği

CEMAL NAR

CEMAL NAR

**İMAM
HATİP**

DAVASI

Kahramanmaraş Örneği

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسولنا محمد

وعلى آله وصحبه وسلم اجمعين

İthaf:

**Merhum Sandalzade Osman Hoca Efendinin ve ailesinin
aziz hatıralarına hürmet ve muhabbetlerimizle...**

Cemal Nar

CEMAL NAR

07. 01. 1955 de Kahramanmaraş / Hartlap'ta doğdu. İlkokulu kendi şehrinde, İmam Hatip Lisesini 1973'de Diyarbakır'da, Yüksek İslam Enstitüsü'nü 1977 de Kayseri'de bitirdi ve aynı yıl Kahramanmaraş /Andırın Lisesine Din Dersi Öğretmeni olarak tayin edildi. 1980'de atandığı Kahramanmaraş İmam Hatip Lisesinde eğitim ve öğretimin yanında uzun yıllar değişik yerlerde sohbet, vaaz, seminer, konferans ve yazılarıyla halk eğitimine katkı sundu, irşat ve tebliğ hizmetlerinde bulundu. Aynı okuldan 2003'de emekli olmak zorunda kalan yazar, halen okuma, yazma, irşat ve tebliğ çalışmalarını sürdürmektedir. Evli ve dört çocuk babasıdır.

Cemal Nar yazılı çalışmalarının bir kısmını www.cemalnar.com sitesinde yayınlamaktadır. Sohbet, vaaz, ders, seminer, konferans gibi görsel çalışmalarının bir kısmını da videolar halinde Youtube sayfasında sunmaktadır. Zaman içinde değişik gazete, dergi ve sitelerde yazdı. İnternette yazarın binlerce makalesine ve videosuna erişilmektedir.

Yayımlanmayı bekleyen birçok eseri yanında yazarın yayınlanmış kitapları şunlardır:

1- Anılar Ve İbretler 2- Bu Sistemden İslam'a 3- İslamlaşma Bilinci 4- İslam Sancısı 5- Arş Gölgesi 6- Tasavvufun Anahtarı 7- Âlimin Önderliği 8- İslam'da Devlet Ve Siyaset 9- İlim Ve Özgürlük 10- İlim Ve İktidar 11- İmanın Kıymeti ve Korunması 12- İman Ve Etkisi 13- Aydınlanma Yolu Tasavvuf 14- İnançta Arınma 15- İnançta Kirlenme 16- Okuma Aşkısı 17- İslam'a Göre Irkçılık ve PKK Ekseninde Kürt Sorunu 18- İnsana Ulaşmak 19- İslam'da Cihad Hak Batıl Mücadelesi 20- İnançın Kıvancı 21- Sistem ve Şeriat 22- Osmanlıdan Cumhuriyete Büyük Kırılma 23- Gönül Azığı 24- Laiklik Sorgulaması 25- Derdimiz İslam 26- Adı Konmamış Savaş 27-

Batılılaşmayla Hesaplaşma 28- Aydınların Karanlığı 29- Kitap Sevgisi Yazma Aşkı 30- İmam Hatip Davası Ve Hacı Kalay 31- İslam'ın Özeti 32- İslam'da İrkçılık Ulusalcılık Milliyetçilik 33- İslam'sız Olmaz 34- İlimsiz Olmaz 35- Davetsiz Olmaz 36- Hesaplaşmadan Olmaz 37- Kıymet Bilmek 38- Hatırlatmalar 39- Laik Sistemde İslamî Siyaset Sorunu 40- Müslüman Kimliğin Kodları 41- Bize Düşen 42- İslam davası 43- Din Diyalog Ve Ilımlı İslam 44- İslam'da Sakal Ve Kıyafet 45- Okuduğun Kadarsın 46- İslam'da İnsan İlişkileri - Din Muameledir- 47- İslam'a Ensar Olmak 48- Tanıdığım Maraşlı Hocalar. 49- Acilen İslam Birliği 50- Engin Gönül Yüce Ruh 51- İslam'da İnsan Onuru Ve Çağa Yansıması 52- Güncelin Dili 53- Hizmetten Teröre Gülen Sorgulaması 54- Türkiye'de Dindar Siyaset Pratiği 55- İnternette Kral Sözler 56- İslam Düşüncesinde Sağlık Ve Şifa 57- Hastalara Armağan 58- Maraş Hazinesi 59- Birey Üstüne Eleştiriler 60- İlim Ve Alim Üstüne Eleştiriler 61- İrfan Hayatımız Üstüne Eleştiriler 62- Devlet Ve Medeniyet Yolu Hicret 63- Sevgili Peygamberimiz Mekke Döneminde İslam'a davet 1- 2. Ciltler 64- Peygamber Örneğinde Ahlak Ve Merhamet 65- Kalpten Dile Eğitim Ve Terbiye 66- Batılılaşma Cinnetinde Aydınlar Ve Kurumlar 67- Kitap Ve Yazma Sorumluluğu 68- Allah'ın Yardımı Ve Zafer Şartları 69- İslam Açısından Laiklik Ve Sekülerizm 70- İmam Hatip Davası

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

İMAM HATİP DAVASININ DOĞUŞU

Kalıcı Doğuş
Geçici Batış
Batının Alim Düşmanlığı

KARA GÜNLER

Osmanlıdan Cumhuriyete Tahribat
Halk Dinini Nereden Öğrenecek?

YENİDEN DOĞUŞ

Celal Hocanın Çabaları
Bina Yok Öğretmen Yok
Bir Parantez Açalım
İstanbul'da Celal Hoca
Konya'da Hacı Veyiszade Mustafa Efendi

İMAM HATİP KAHRAMANMARAŞ'TA

Sandalzade Osman Hoca
İlk Açılış
İhlasla Atılan Temel
İlk Öğretmenler
O Hocalar Bir Alem
İlk İmam Hatip Binası
İkinci Büyük Okul
Üçüncü Büyük Okul
Dördüncü Büyük Okul
Kazalara Yayılıyor
Okul Yapımında Emegi Geçenler
“Ölü Yıkama Okulları”
Ya Sonrası?

SİSTEM VE İMAM HATİPLER

Sistem Niçin İmam Hatip Yaptırmaz?
 Ricamız
 Ağlatan Haber
 O Heyecan Ve Gözyaşı Var mı?
 Koruyucu Aileler
 Hücrelerden Yurtlara
 Artan Okullar Artan Oyunlar
 “Okul” “Lise” Oluyor
 Çığ Gibi Büyüyorduk
 Karanlık Odalarda Karanlık Planlar
 Dikkat Çeken Gelişmeler
 28 Şubat Darbesi
 28 Şubat Kararları
 Siyasi Hayatı Geberdi Gitti
 İmam Hatiplerin Tarihi Handikabı
 Yıkılmadık Ayaktayız

İMAM HATİPLERİN BAŞARISI

İmam Hatiplerin Hayatımızda Yeri
 Ve Yeni Bir Dönem
 Düşmanlık Devam Ediyor
 İster İstemez Etkileniyoruz
 İmam Hatipler Böyleydi
 Neler Oluyor Bize?
 Ne yapmalı?

SONSÖZ

ÖNSÖZ

Bu kitabın yazılış hikayesi şöyledir: Yıllar önce İmam Hatip Lisesinde öğretmenlik yaparken birkaç kere idarecilere şöyle bir teklif yapmıştım.

“Gelin bu okulun tarihi, önemli öğretmenleri, yetiştirdiği önemli kişileri, büyük başarıları, Hacı Kalay ve emsali gibi çeşitli şekillerde hizmeti geçmiş insanları hakkında bir kitap yazalım. Bir vazife taksimiyle biz bunu çok rahatlıkla yapabiliriz. Bu hem onlara bir kadirşinaslık, bir minnet ve şükran borcu, hem rahmetle anılmaya vesile, hem de yaşayanlara teşvik edici güzel bir örnek olur. Okuyanlar da istifade ederler. Bu bir vefa borcumuzdur.”

Hiç şüphesiz sadece okulumuz öğrencileri değil, daha ötede şehrimizde hayatından dersler ve ibretler alınacak çok örnek insanlar var. Eskilerin “tabakât” ve “terâcim” dedikleri türden makale veya müstakil eserlerle neden onlara dair çok faydalı kitaplar yazmayız? Mesela “Maraş Meşhurları” diye bir kitap çıktı. Emeği geçenleri tebrik eder, teşekkürlerimizi sunarız. İşte hayatı yazılmaya layık nice insanları tanıtan bir kitap. Orada öyle insanlar var ki, tek başına hayatı bir kitaba sığmaz, ama kitapta ya yarım sayfadır, ya bir sayfa. Eleştiri için söylemiyorum, zira o kitabın formatı böyle. Yine tebrik ve teşekkürlerimi sunarım, son zamanlarda bazı büyüklerimizin müstakil eserleri de yazıldı. Bizim tanıdığımız Maraşlı hocaları yazdığımız kitap da öyle. Bu güzelliği katlayarak sürdürmeliyiz.

Bizden, bizim içimizden birisini okumak bizi hem ilgilendirir, hem de sevindirir. Böylesi kitaplar merak edilir ve severek okunur. Böylece kitap okuma da sevdirilir, alışkanlık haline getirilmesine yardımcı olunur. İnsan kıymeti, ilim sevgisi, tarihimiz, kültür ve medeniyetimiz böyle öğretilir. Marifetin iltifata tabi olduğunu kim bilmez? Konuşmayı çok seven bir milletiz. Ama artık okumayı ve yazmayı da sevmek mecburiyetindeyiz.

Bütün bu sebepler dahil bir minnet ve şükran ifadesi olarak biz “Bir İmam Hatip Sevdalısı HACI KALAY” kitabını yazdık. Aslında bu kitap o kitaba bir giriş mahiyetinde birinci bölüm olarak yazılmıştı. Bu yüzden kitabın hacmi büyümüş, hatta Hacı Kalay merhum için tespit ettiğimiz bazı hatıraları da kitaba alamamıştık. Onra ben bu bölümü müstakil hale getirmek istedim ve bazı arkadaşarımla bu fikri istişare ettim. Onlar da güzel gördüler. Zira İmam hatip davası için daha kısa ve öz bir kitaba ihtiyaç vardı.

Son zamanlarda bir şikayeti sıkça duyar olmuştuk; İmam hatipler eski hallerini kaybediyorlar. Eski İslam’a davet davası heyecanı yok şimdilerde. Hizmet bilincinde, önderlik şuurunda, mücadele azim ve aşklarında sanki bir erazyon var eksilme var, yıpranma var. Sanki öğrenciler okullarının kıymetini bilmiyor gibiler. Ailelerin baskısıyla okula gelenlerin sayısında artış var izleni var. Belki bu kitap o derde de bir deva olabilecektir.¹

¹ Nitekim İklima Hatun Kız İmam Hatip Lisemizde Hacı Kalay kitabımızı anlattığımız bir konferans sonrasında bir kız öğrenci yanıma gelerek şöyle demişti: “*Hocam ben bu okula ailemin zoruyla gelmişim ve sevmeyerek devam ediyordum. Şimdi sizi dinleyince hem aileme teşekkür ettim, hem de Rabbime dua ettim. Allah sizden de razı olsun, ben şimdi okulumu çok seviyorum ve iyiki burdayım diyorum*”. O da ben de gözyaşları içindeyken ne bilseniz ne kadar mutluydum!

Bunlar kısmen olacaktır. Çünkü tok insanı ağırlamak zordur. Bu okulların açıldığı o kara günler geçti çok şükür. O kara günlerdeki dinî ilimlere susamışlık elbette kalmadı. Haliyle bunun bir etkisi olacaktır. Ama sistem içinde din hala tartışılıyor ve İmam Hatiplerin özellikle de bu Milli Eğitim sistemi içinde çok önemli ve etkin bir yeri vardır. Büyük bir boşluğu dolduruyor, milletimizi yabancı ideoloji ve kültürlerin etkisinden koruyor hamdolsun. Ama ne olursa olsun, bu tespiti değerlendirmeli ve varsa bir yorgunluk ve yıpranmışlık, onu gidermeye gayret etmeliyiz. İşte bu kitap biraz da bunun için yazıldı.

Kitabımızda sözü çok uzatmadık. Araştırmayı derinleştirmedik. Çünkü maksadımız bu okullar hakkında bilgi vermek değildi. Bilinci tazelemektir bizim maksadımız. Bu yüzden genel olarak İmam Hatip Liselerinin kısa bir tarihini verdikten sonra asıl meselemiz olan sistem içindeki yerini tespit etmeye ve bu okullara olan ihtiyacı anlatmaya çalıştıkçalıştık. İnşallah faydalı olur. Bunun için dua ederiz. Emegi geçen herkese de teşekkürlerimizi sunarız.

Her işimizin başında ve sonunda hamd olsun alemlerin Rabbi Allah Teâlâ'ya!

Cemal Nar
Ocak 2015
Kahramanmaraş

İMAM HATİP DAVASININ DOĞUŞU

Kalıcı Doğuş

Asırlar öncesinde insanlık, rehbersiz kaldığı uzun bir koyu karanlık içinde, bir fetret döneminde kalsıktan sonra elinde ilahî vahiy olan Kur'an'la gönderilen Hz. Resulullah (sav) ile yepyeni bir aydınlık döneme bulur kendini. Bu sonsuza kadar sürecek, zayıflasa da asla ortadan kalkmayacak, ebediyen var olacak bir aydınlıktır. Allah Teâlâ'nın biricik dini olan İslam'ın son ve kamil halidir bu. Her asra yetecek en olgun halidir yani.

Yirmi küsur yıl gibi kısa bir dönem içinde dünyanın bir benzerini görmediği, belki de bir daha göremeyeceği bir devrimle insanlık bereketli bir medeniyete ermiştir.

Bu müthiş İslam Devrimi ilimle, ahlakla, kültürle aklı başında insanları iknaya çalışırken, diğer taraftan karanlıklardan çıkar uman ve onun devamı için savaşınlara da kılıçla adalet getirmiş, düzen sağlamıştır. Bilgi, adalet ve gücün izdivacından doğan yeni bir uygarlık bütün kavimleri şefkat ve merhametle kucaklamıştır. Bu mutluluk medeniyetinin temelinde önce Kur'an vardır. Sonra onun canlı bir açıklayıcısı, yorumlayıcısı ve uygulayıcısı olan sünnet vardır. Daha sonra temel ilkelerini bu iki kaynaktan aldığı kurullarla beşerin aklını ve ihtiyacını birleştiren müçtehitlerin ortaya koyduğu usul ve kanunlar manzumesi olarak hukuk vardır. Bundan sonra da, hukuku

pratikte mutluluğa dönüştüren, sınımsız ilişkileriyle cemiyeti sarıp sarmalayan, sevgi ve şefkatle düzenleyen ahlak vardır, erdem vardır, fazilet vardır. Böylece başkalarına iyilik, ikram ve lütufkâr olmak, daima hukukun önünde olacak, asla unutulmayacak, ihmali ayıp sayılacaktır.

Bütün bunların arkasında bilinçli olarak dini benimseyen bir halk vardır, yani Müslümanlar vardır. Ve de onların kurup yönettiği bir devlet vardır. Orada ilim en büyük payedir. Alim, en hürmet gören insandır. Çünkü en faydalı insandır. Beşikten mezara kadar bir ilim seferberliği vardır. Eğitim ücretsizdir ve halkın gündelik yaşamının içindedir.

Bu bereketli geçen yüz yıllar içinde binlerce alim, milyonlarca kitaplar yazmıştır. Din, siyaset, hukuk, eğitim, kültür, sanat, tarih, tıp, mühendislik, matematik, astronomi, fizik, kimya, dil ve edebiyat dallarında milyonlarca insana eğitim ve öğretim imkânları alabildiğine sunulmuştur. Ülkeler arasında sınırlar yoktur. Bütün inananlara açık olan İslam dünyasında kervanlar alim, öğrenci, kitap ve kâğıt taşınmıştır bir uçtan bir uca. Elle yazılan kitaplar, çarşılarda okuyucusunun aşk ve hasretle yollarını gözlediği sevgililer olmuştur adeta. Kütüphaneler açılmış, kıraathaneler oluşmuş, meclisler akdedilmiş, her yeni yazılanlardan anında haberdar olunmuştur.

Yeni ülkelere hudutlardan kılıçlarla girilse bile, adalet sayesinde insanlar yeni dini tanıdıkça yürekte benimsemişler. İslam halklarla savaşarak değil, halkları yerli zalim ve zorbalardan kurtararak yayılmış.

Geçici Batış

Sonra bir uğursuz dönem geldi. Müslümanlar çoğunlukla içlerindeki aşk ve iştiyakı yitirdiler. Ülfet belasını onları da yakalamıştı.

Kalpler katılaşıp, imanlar zayıflamış, vicdanlar donmuş, muamele bozulmuş, adalet zayıflamış, ahlak ve fazilet yitirilmiş, cihat azim ve gayreti gitmişti. Yeryüzünün yüz akı insanları dünyevileşmişler, madde ve şehvete esir, hırslarına mağlup olmuşlardı. Malı, makamı, gücü kuvveti kutsamış, ilim ve eğitimi küçük görmüşlerdi. Olmadık kavgalara, münazara ve münakaşalara girişmiş, fikir ayrılıklarına düşmüş, birliklerini, dirliklerini kaybetmiş, düşmanlarının karşısında zaafa uğramışlardı. Dün gurur ve kibirle küçük gördükleri, aşağıladıkları, “ne yapıyorlar” diye bakıp incelemedikleri batı, kendi içinde yeni keşifler yapıyor, yeni yollar buluyor, yeni ülkeleri sömürüyor, sermaye biriktiriyor, sanayi devrimini gerçekleştiriyor, ateşli silahları ve topları kullanmaya başlıyor, savaş meydanlarında artık kendisini yeniyordu.

Birden bire gururdan aşağılık duygusuna kapıldılar. Havaları bitmiş, heybetleri gitmiş yüreklerden korkuları silinmişti. Derken günün birinde beklenen akıbet gelmiş; batılıların istilasına uğramışlardı. O zaman da din ve devlet elden gitmişti. Her şey tepetlak olmuştu. Galipler mağlup, azizler zelil, hürler esir, ülkeler işgalde, mallar yağmada, servetler emperyalist talanda yok olmuştu.

Batının Alim Düşmanlığı

Düşman, düşmanını biliyordu. Onun için önce dine ve dinin öğretmenine, yani alimlere, hocalara yöneldi. Elinden bütün yetkileri aldıktan sonra vurdu, kırdı, korkuttu, sindirdi. İşsiz ve itibarsız bıraktı. Maddi işgalden sonra, manevi işgali de bitirdi. İslam tamamen hayattan silindi. Sonra yeniden yapılanmayı kendi kafasındaki yerli işbirlikçi kâfirlerine kuvvetli anlaşma ve tehdit ile teslim etti ve defolup gitti.

Gitti ama sanki gitmedi. Yani habis cismi gitti ama kapkara ruhu orada kaldı. Medeniyet olarak, yönetim olarak, hukuk, iktisat, eğitim,

kültür sanat olarak, örf ve adet, kılık ve kıyafet olarak kaldı orada. Bilenler bildi, bilmeyenler de kurtulduk diye bayram etti, neyin bayramı olduğunu bilmeden, düşünmeden.

Alimleri bitirmenin bir yolu mevcudu öldürmek veya atıl bırakmaksa, diğer ve daha esaslı yolu da, fabrikasını yıkmak, ocağını kurutmaktır. Onun için İslam dünyasındaki bütün medreseler kapatılmış, hocalarının işine son verilmiş, özel hayatlarında eğitim faaliyetlerini sürdürmeleri yasaklanmıştır. Nisyana gömülmüş hocalar diri diri. O hale gelmiş ki ülke, adam ölse, cenazesi nasıl kaldırılacak bilinmez olmuş.

İslam medeniyetini terk ederek Batı medeniyetini kabullenmek için bir sürü devrimler yaptılar. “Medeniyet bir bütündür. Madem İslam’dan çıktık, öyleyse onu hatırlatan her şeyi hayatımızdan atmalıyız” dediler ve kılık kıyafetten tutun da, siyaset, idare, hukuk, İktisat, eğitim ve terbiyeye dair sosyal hayatın her alanındaki yapılanmayı attılar ve Batıya göre yeniden düzenlediler.

Hele de bir harf devrimi var ki, akıllara durgunluk veriyor. Bin yıllık yazılan bütün kitaplar bir çırpıda işe yaramaz oluyor ülkede. Okunmaz ve anlaşılmaz oluyor. Sanki yok oluyor. Bin yıldır yazan ve ölseler de eserleriyle yaşayan o muhteşem alimler, müellifler, yazarlar ebediyen öldürülmek isteniyor. Bir gecede bütün ülkede okuryazar sayısı sıfıra indiriliyor. Bir gecede millet, devlet eliyle kara cahil ediliyor. Bir gecede ellerinden nurdan meşaleler alınarak sonsuza kadar karanlıklara terk edilmek isteniyor. İnanılacak gibi değil...

Bu kadarla da kalınmıyor. O eski kitapları evlerde bulundurmak bile yasaklanıyor. Artık birçok alim, kitaplarına tabut yaparak temiz bir toprağa gömüyor. Çünkü o ekmek gibi aziz bilinen, göbekten aşağıda taşınmasına gönlün razı olmadığı o mukaddes kitaplar, aynı zamanda bir özel mülk olan o kitaplar, evlerden bedeli bile ödenmeden

saygısızca toplanıyor ve salgın hastalık yayan sağlığa zararlı mikroplu maddeler gibi sokak ortasında ateşe verilip yakılıyor. İnanılır gibi değil... Bunu bu ülkenin adamı kendi milletine yapıyor.

Bu sayılanların üstünden daha bir ömür ancak geçti. O acıları biz yaşamadık, sadece “jandarmanın geliyor” diye “okumadan dağıtıldığımızı hatırlıyorum. Ama yaşayanları gördük ve dinledik. Üzerlerinde nasıl bir baskı, acı, kahır ve üzüntü bıraktığını müşahade ettik.

O devrin ilim aşığı hocaları, elleri öpülesi o mübarek insanlar, köylerde ve kentlerde iyi insan, bilgili ve ahlaklı bir Müslüman yetiştirmek için hiç olmazsa bir ilmihal ile Kur'an okumasını öğretebilmek için onca çabalara giriştiler. Bunun için hakareti, işkenceyi ve hapsi göze aldılar. Peygamber Efendimiz: “Sizin en hayırlınız Kur'an'ı öğrenen ve öğreteninizdir” diyordu. Oysa o en hayırlı insanlar, o en hayırlı işi, yani Kur'an'ı öğrettikleri diye elleri kelepçelenerek sokaklarda zaptiyeler eşliğinde teşhir ile götürülüyorlardı karakollara, mahkemelere. Bir canı, bir hırsız gibi. Hele de saçlarının ve sakallarının kesilmesi, sarıklarının çığnemesi, işgalci ecnebilerin bile yapmadığı bir hakaretti, işkenceydi. Yakışmıyordu bin yıl İslam'a hizmet etmiş bu milletin evlatlarına.

Halkın en masum dinî talepleri “irtica” olarak yaftalanıyor, amansızca bastırılıyordu. Devletin önemli yerlerine asla namaz kılan, hanımı tesettürlü olanlar atanmıyordu. Herkesi içkili çalgılı balolara davet ediyorlar, gelmeyenleri mürteci, yobaz diye işinden ediyorlardı. Sözde Anayasa vardır. Sözde din ve vicdan hürriyeti hem de anayasal bir haktır.

O Kara Günler

O günleri yaşamayanlar elbette ki şanslılar. Sağlıklı bir insan acı çekmek istemez. Ama benzer durumlara düşmemek için acı çeken günleri de unutmamak gerekir. Bu günün gençleri, hatta İmam Hatiplileri bile bu duyguları hakıyla anlayamıyor maalesef. Bu da bir eksikliğe sebep oluyor.

Nedir mi o?

Nimetin kıymetini bilmemek. Yapılanları hakıyla takdir edememek. O günlerin aşkını, heyecanını, coşkusunu, vecdini, bilincini tam kavrayamamak. Her imkân varken ilim elde etmede tembellik ve gevşeklik göstermek.²

O günlerin İmam Hatip Liselerinde okuyanlar, nasıl da cevvaldi. Öğretmenleri nasıl da faaldi. Yeni binalar yaptırmak, üç kişi daha fazla okutmak için ne fedakârlıklara katlanırlardı. Köy köy dolaşarak yardım toplayanları mı dersiniz, şehirde esnafı defalarca ziyaret edenleri, kurbanda evlerinde oturmayarak deri toplayanlar mı dersiniz. Özel ders veren hocalar mı, camilerde vaaz eden hocalar mı dersiniz. Her hafta şehir ve köylere davet ve irşat ekipleri çıkarmalar mı dersiniz. Üniversiteye almıyorlar diye ikinci bir lise bitirmeler mi dersiniz...

Ama imam hatipler bu çalışmalarının semeresini alıyorlar, buldukları her yerde bilgileriyle birinci oluyor, daima arkadaşlarına lider oluyorlardı...

Sadece onlar değil tabi. Kur'an Kursları da mahalle mahalle, köy köy kanaviçe gibi dokuyordu ülkeyi. Nur talebeleri medreseler açarak damar damar iman hakikatlerini işlerken, tarikat ehli müridan ise evleri tekkeleştiriyordu. İslam aşkıyla ve hasretiyle gizli gizli yayılıyordu. Bir yerde Müslümanlar faaliyetlerinden dolayı tutuklansalar, bütün inanmış kalpler onlarla çarpar, şehirden şehre gidilerek mahkemeler izlenirdi. Binlerce isimsiz genç veya yaşlı hatun küçük yavrulara "elif

² Sırf bu çok önemli meseleyi anlatabilmek ve gençleri özgürce ve iştahla ilme yönetebilmek için "İlim ve Özgürlük" kitabımızı yazdık. Okunması dualarımızla.

cüzü”nden Kur’an ve ilmihal okutuyordu. Mahalleye, “okumaya” bir baskın olsa yavrular evden eve taşınarak başka mahalleden çıkarılır ve evlerine kaçırlırdı.

Bir gün geldi, bu sızıntılar derelerde buluştu, dereler coşarak ırmaklar oluştu, ırmaklar nehirlerle dönüştü çok şükür. Şimdilerde ise damlası boşa gitmesin diye barajlar inşa olundu ve oradan tevzi edilen sular kanallara açılarak ihtiyaç duyulan her yere gürül gürül akıtılır oldu hamdolsun.

Şimdi bu tarihi macerayı kısaca görelim inşallah.

Osmanlıdan Cumhuriyete Tahribat

Halis Ayhan DİA için yazdığı “İmam Hatip Lisesi” maddesinde³ zengin bir bibliyografya ’ya dayanarak bazı özet bilgileri sunarken aynı gerçeği ifade ile söze başlar. Benzer ifadeleri bu okullar adına kurulan dernek ve vakıf sitelerindeki “Kronolojik İmam Hatip Tarihi”⁴ çalışmalarında da görürüz. Halis Ayhan konuya şöyle girer:

“Osmanlılar ’da imam ve hatiplerin medrese eğitimi dışında özel bir öğretime tâbi tutulmadığı, zamanla yaygınlaşan cehaletin bu meslek erbabına da sirayet ettiği anlaşılmaktadır (bk. İMAM). İlk defa 1913 yılında imam ve hatip yetiştirmek üzere “ıslâh-ı medâris” programı çerçevesinde Medresetü’l-eimme ve’l-hutabâ adıyla bir okul açılmıştır. Ancak 3 Mart 1924 tarih ve 430 sayılı Tevhîd-i Tedrisat Kanunu’nun 2. maddesine göre kanunun neşrinden on üç gün sonra Türkiye Cumhuriyeti Devleti 3 Mart 1924 tarih ve 430 sayılı Tevhîd-i Tedrisat Kanunu’nun 2. maddesine göre kanunun neşrinden on üç gün sonra Maarif Vekâleti’nin yayımladığı bir genelge ile bütün medreseler kapatılmıştır. Aynı kanunun 4. maddesi gereğince yirmi dokuz merkezde ilkokula dayalı olarak dört yıllık İmam-Hatip mektepleri açılmış, bir tâlimatnâme ile bu okulların yönetimi ve öğretim şekli düzenlenmiş, okutulacak dersler şu şekilde belirlenmiştir:

³ Bkz. Halis Ayhan, DİA, İmam-Hatip Lisesi, yıl: 2000, cilt: 22, sayfa: 191-194.

⁴ Onlardan birisini “Ekler” bölümünde sunduk, bakılabilir.

“Kur’ân-ı Kerîm, gınâ (mûsiki), tefsir, hadis, ilm-i tevhîd, din dersleri, Arabî, hitabet ve irşad, ahlâk ve mâlûmât-ı vataniyye, Türkçe, Türk edebiyatı, tarih, coğrafya, hesap, hendese, hayvanat, nebâtat, rûhiyat, fizik ve kimya mâlûmatı, tabakat, hıfzıssihha, yazı, terbiye-i bedeniyye.”

Kapatılan Medresetü’l-irşâd ve taşra medreseleri öğrencilerinin bir bölümü yeni açılan İmam- Hatip mekteplerinin farklı sınıflarına yerleştirilmiş, bu sebeple, 1923-1924 öğretim yılında yirmi dokuz yerde 2258 öğrenciyle açılan bu mekteplerin bazısı öğretime başladığı yıl mezun vermiştir. Fakat İmam-Hatip okullarına öğrenci ilgisi giderek azalmış, bu yüzden okul sayısı 1924-1925 öğretim yılında yirmi dokuzdan yirmi altıya, 1925-1926'da yirmiye düşmüş, bir yıl sonra sadece İstanbul ve Kütahya'da birer okul kalmış, 1929-1930 öğretim yılında ise tamamen kapanmıştır.

Osman Nuri Ergin, İmam-Hatip mekteplerinin öğrenci bulunamadığı için kapandığını belirtir (Türkiye Maarif Tarihi, V, 1742). Fakat genellikle kabul edildiğine göre bu okulların kapanmasının asıl sebebi sorumlu makamların ilgisizliği ve mezunlarının, gerek öğrenimlerini sürdürme gerekse meslek elemanı olma açısından istikbale dair bir beklentilerinin kalmamasıdır. Nitekim mezun olanlardan isteyenlere öğrenimlerine devam etme imkânı sağlanmadığı gibi 1926'da bir kısım din görevliliği kadroları kaldırılmış (lasehke, s. 49-52), 1927'de Şûrâ-yı Devlet'in aldığı bir kararla din görevliliği “me'murîn" sınıfından sayılmayıp bu karar uyarınca bütün elemanlar görevden uzaklaştırılmış, dolayısıyla İmam-Hatip Mektebi mezunları için din görevliliği cazip olmaktan çıkmış, bu görev tamamen fahrî olarak yürütülmeye başlanmıştır.”

Evet, bir okul açıyorsunuz, ama ona ilmi devam ettirme imkânı vermiyorsunuz. Öğrendiği bilgileri uygulama imkânı vermiyorsunuz. O okulun diploması ile hiçbir iş de vermiyorsunuz. Sonra da kalkıp utanmadan “halk bu okullara itibar etmedi, ilgisiz kaldı. Böylece öğrenci yokluğundan bu okullar kapandı” diyorsunuz. Evet, bu Batıcı din düşmanı kadrodan her ihanet ve iftira beklenir.

Tabii iş bununla da kalmaz. Halis Ayhan'ın dikkat çektiği gibi, “1927’de ortaokulların, 1929-1931 yılları arasında ilkokullar ile öğretmen okullarının programlarından din bilgisi derslerinin çıkarılması (Yücel, s. 163-173; Cicioğlu, s. 96) ve 1933’te İstanbul Darülfünunu İlahiyat Fakültesi’nin kapatılmasıyla, Tevhîd-i Tedrisat Kanunu’nun âmir hükmüne rağmen tarihinde ilk defa ülkede örgün din eğitim ve öğretimi tamamen kaldırılmıştır. Sadece Diyanet İşleri Reisliği’ne bağlı olarak Kur’an okumayı öğreten ve hâfiz yetiştiren dârülkurrâlar faaliyet göstermiş, fakat bu kurslardan 1932-1950 yılları arasında toplam 1750 kadar öğrenci diploma almıştır (Jaschke, s. 76).”

Halk Dinini Nereden Öğrenecek?

Evet, basit ama önemli bir sorudur bu; “halk dinini nereden öğrenecek?”

Artık ya dipçik ve zindanlara katlanarak eskiden kalan alimlerden özel olarak çok basit bir eğitim alma imkânı kalmıştır. Mahallelerde ve kırsal kesimlerdeki hocalar ancak Kur’an okumasını öğretebiliyorlardı. Belki onun yanında bir de Osmanlıcadan bir ilmihalin bazı kısımlarını, o kadar. Okuttukları da “Mızraklı İlmihal” olunca, bu kitap olağanüstü meşhur olmuştur. Koca İslam Medeniyetinin büyük kurumları gümbür gümbür yıkılmıştır. Belki doğuda kaçak göçek birkaç medrese vardır. Ama onların da kemiyet ve keyfiyet itibarıyla yetersizliği ortadadır.

Bu arada birçok insan kimliksiz, pasaportsuz olarak kaçak yollarla bin bir tehlikeler içinde Suriye ve Mısır’a giderek İslamî ilimleri öğrenmeye gitmişlerdir. Mayınlı tarlalardan geçerek, sınırları bekleyen askerin sıkıldığı kurşunları ensesinde hissederek diyar-ı gurbetlerde bin bir çile ile aldıkları o eğitimin öğrencilerine Türkiye’ye döndüklerinde hiçbir karşılığı yoktur. Ya bulabilirlerse yok denecek kadar az maaşına rağmen fahri bir imamlık veya müezzinlik yapacaklar, ya da serbest bir meslek bulacaklardır kendilerine.⁵

⁵ Hacı Kalay merhum Suriye’ye gitmek isteyen talebelere hem maddi imkânlar sunmuş, hem de onları tanıdığı kaçakçılarla tanıştırmak oralara sağ

Elbette Müslüman halk bu durumdan şikâyetçidir. Devletten beklentileri vardır. “1946'da ilkokullara din bilgisi dersleri konması yönünde teklifler gündeme gelmişse de dönemin başbakanı Recep Peker bu talepleri reddetmiştir. Ancak taleplerin artarak devam etmesi üzerine Aralık 1947'de toplanan Cumhuriyet Halk Partisi VII. Kurultayı'nda ve meclis müzakerelerinde din eğitimi tekrar tartışmaya açılmıştır. Bu kurultayda Hamdullah Suphi Tanrıöver, din görevlisi sıkıntısının ulaştığı had safhayı örneklerle anlatıyor ve ölüleri zamanında gömmek için imam bulunamadığını söylüyordu (CHP Yedinci Kurultay Tutanağı, s. 457).

Dönemin Diyanet İşleri reisi Ahmet Hamdi Akseki de bir raporunda (SR, V/104 11951], s. 52), camilerde halka namaz kıldırarak ve hutbe okuyacak imam ve hatip yokluğundan şikâyet ediyor, bazı köylerde cenazelerin kaldırılmadan günlerce ortada kaldığını bildiriyor, öte yandan birtakım bâtil inanç ve yalancı tarikatların memleketin her tarafına yayılmakta olduğu uyarısında bulunuyordu. Devrin Maarif Vekili Hasan Tahsin Banguoğlu da bu dönemde halkın en önemli şikâyetinin din hizmetleri ve din öğretimi meselesi olduğunu bildirerek bu hususta ayrıntılı bilgi vermektedir (Kendimize Geleceğiz, s. 97).

Halkın yanında bazı aydınların, siyaset ve devlet adamlarının da hissettiği bu ihtiyaç karşısında ilk defa 15 Ocak 1949'da İstanbul ve Ankara'da olmak üzere İmam-Hatip Kursu adıyla on aylık bir öğretim kurumu açılmış, daha sonra bunların sayısı ona çıkmıştır. Ülkenin din görevlisi ihtiyacının karşılanması düşüncesiyle ortaokul mezunlarından askerliğini yapmış olanların kabul edildiği bu kurslar 1958 yılına kadar devam etmiştir.

1950 seçimlerinin getirdiği iktidar değişikliği ve özgürlük ortamı çerçevesinde din eğitimine duyulan ihtiyaç, geniş bir toplumsal talep olarak daha yoğun bir şekilde dile getirilmeye başlandı (meselâ bk. T.B.M.M. Tutanak Dergisi, XX [1997], s. 524). Nihayet Millî Eğitim Bakanlığı bünyesindeki Müdürler Komisyonu'nun 13 Ekim 1951 tarih ve 601 sayılı kararıyla Tevhîd-i Tedrîsât

salim ulaşmalarını temine çalışmıştır. Yeri gelmişken bu hizmetini anmış olalım.

Kanunu'nun 4. maddesine istinaden İmam-Hatip okullarının açılmasına karar verildi ve bu karardan dört gün sonra yedi ilde (İstanbul, Ankara, Adana, Konya, Kayseri, Maraş, Isparta) ilkokula dayalı ortaokul seviyesinde dört yıllık İmam-Hatip okulları öğretime başladı. İmam-Hatip okullarının ilk mezunlarını verdiği 1954-1955 öğretim yılında bu okulların üç yıllık lise kısmı da açıldı.”⁶

Celal Hoca'nın Çabaları

M. Ertuğrul Düzdağ tarafından kaleme alınan Ali Ulvi Kurucu'nun hatıralarının 4'üncü kitabında ilk İmam Hatip Okulu'nun kuruluş hikâyesi de yer alır.

Merhum
Üstad Ali Ulvi
Kurucu'nun merhum
Celâl Hoca'nın
(Celalettin Ökten)
ağzından aktardığı ilk
İmam Hatip
Okulu'nun “tarihe
emanet edilen”
hikâyesi oldukça
çarpıcıdır.

İmam Hatip mücadelesinde Celâl Hoca'nın yanı sıra dönemin Maarif Vekili (Milli Eğitim Bakanı) Tevfik İleri ve Başbakan Adnan Menderes'in de gayretleri dikkat çekiyor.

İşte "Ankara'da bir ay süründüm" diyen Celâl Hoca'nın ağzından aktarılan göz yaşartıcı hikâye:

⁶ DİA, XXII. 191-194.

“Celâl Hoca merhum, hak yolunda mücadeleci, azimli, kararlı bir insandı. İmam Hatip Okulları'nın Türkiye'de ilk açılışı onun azmi ve ısrarı sayesinde, lütf-i İlâhî'nin tecellisi ile olmuştur, dersek mübalağa etmiş olmayız.

Bu bahsi fakir, kendisinden, muhtelif zamanlarda dinlediğim şekilde, tarihe emanet etmek isterim. Esasen bu hadiseye ve safhalarına şahit olmuş bulunan herkesin, bildiğini yazması da vicdanî, dinî ve tarihî bir borç hükmündedir...⁷

İşte Celâl Hocamızın Ankara'da Tâlim Terbiye Kurulu'ndan İmam hatip Okullarının açılmasına dair izin alışının, Hoca'nın ağzından dinleyip de bugün hatırlayabildiğim kadarıyla hikâyesi. Merhûm Celâlettin Ökten Hocamız şöyle anlatmıştı:

“Memleketimizde 1940'lı yıllarda, halkın ağzında dolaşan bir söz vardı: "Cenazelerimizi yıkayacak imam kalmayacak!.."

Bu söylentide doğruluk payı vardı. Bazı köylerde imam olmadığı ve ölenlerin yıkanıp gömülmesi için yakın köylerden imam gelmesinin beklendiği bilinen bir şeydi. Zaman geçtikçe, bu halin daha kötüleşeceği de belli idi. Hâlbuki asıl tehlike bu değildi. Cenazenin üzerine bir tenek su atarsın yahut bir havuza, bir göle batırırsın yıkarsın. Avam, Cenazemizi yıkayacak hoca kalmadı, der; hocayı, cenaze namazından ibaret bilir...

Fakat asıl tehlike şu idi ki: Milletin imanını yıkayacak, ruhunu yıkayacak, aklını yıkayacak hoca kalmamıştı; kalmayacaktı...

⁷ Evet, her önemli kişi, her önemli olayın şahidi, bunu yazarak veya yazana konuşarak, tarihi sorumluluğunu yerine getirmelidir. Bu yüzden bizde zayıf olan hatırat yazımını teşvik etmemiz gerekir. Maalesef hayatımda tanıdığım nice insan var ki, bu yazma işini âcizane kendilerine hatırlattımsa da onlar yazmadan gittiler ve çok yazık ettiler. Fakir de hayatımın bazı yanlarını “Yarım Yamalak Yaşantım” adıyla yazdım. Bir gün gün yüzüne çıkar inşallah.

Memleketin imanını yıkayan, koruyan, Mustafa Sabri Efendiler, Hamdi Efendiler, Naim Beyler, Akif Beyler, Ferit Beyler, İzmirli İsmail Hakkı Beyler gitmişti...

Memleketin imanı gidiyordu. Memleket, sade cehaletin değil, küfrün istilâsına giriyor; küfrün silindiri altında eziliyor, eriyordu...

Ne yapıp edip, küfrün kalesinde bir delik açmak için, bir İmam Hatip Okulu'nun açılmasına arkadaşlarla karar verdik... Elimde baston, rahatsız halimle trene bindim; Ankara'ya gittim.

O günün Maarif Vekili olan Tevfik İleri merhum, talebelerimden idi. Terbiyeli bir talebe idi. Beni unutmamıştı. Daha önce de onun tavassutu ile Başbakan Adnan Menderes'in oğullarına Kur'ân-ı Kerîm okutmak, dinî bilgiler öğretmek için

beni tâyin etmişlerdi. O işin de tek âmili Tevfik İleri idi.

Adnan Bey'in oğullarının İstanbul'da olduğu günlerde, Hâriciye Vekili Fatin Rüştü Zorlu'nun evine gider, çocuklara ders verirdim. Bunu herkes de bilmez.

Tevfik İleri ile daha önce konuşmuştum,

"Hocam Ankara'ya gelin. Ümit ederim ki, inşaallah bu İmam Hatip kararını çıkarırız" demişti.

Ankara'da bir otelde kaldım. Günler geçiyor, Tevfik İleri'nin verdiği emirler, Tâlim Terbiye Daire'sinden bir türlü çıkmıyor. Bekle bekle bir ses yok... Tevfik

İleri'nin talebem olması, gelin demesi, bana güç vermişti. Fakat işin bu kadar zor olacağı, Masonların, Dönmelerin Bakanı dahi dinlemeyecekleri hesapta yoktu. Bir ay uzayacağını ise hiç bekleliyordum...

Müdür: "Mevzuat, kanunlar müsaade etmiyor. Bunun için Tevhîd-i Tedrisat Kanunu'nun değişmesi lâzımdır. Bu kanun ile İmam Hatip Mektepleri kapatılmış; o gündün bu güne, buna dair bir kanun da çıkmamış... Karar, bizim salahiyetimizin dışındadır. Parlamento'dan bir kanun çıkması lâzım. Biz böyle bir izin vere-meyiz" diyor, direniyordu.

Müdür olacak adam, sarı bir herif... Yılan gibi bakışları var... Beni çok soğuk karşılıyor. Diyebilse, bana:

"Hoca defol git!" diyecek... Demedi ama bakışları öyle... Bir ay boyunca, her gittiğimde, bu Dönme, beni:

"Yine mi geldin Hoca! Boşuna yorulma!.." diyen bakışlarla karşılıyor.

Bir ay Ankara'da süründüm. Çamaşırım kalmadı. Param bitti. Akşamları, otenlden aldığım çayla, odamda ekmeği çaya batırıp yemek zorunda kaldım. Artık uykularım kaçırıyordu. Hatta bir gece kaşınmaya başladım.

"Eyvah, bitlendim mi acaba?" diye korktum, gözlüğümü takıp bakındım... Çünkü temiz çamaşırım kalmamıştı. Girişken bir kimse değilim. Davet eden kimse de yok. Ancak Tâlim Terbiye Kurulu'na ve Tevfik Bey'e giderim, otele dönerim.

Vallahi Ali Ulvi Bey, bir ay içinde kimseye söylemedim: Oturup beklerken, bacağımın altına mendil koyuyordum. Prostatım var, kaçırıyorum.

"Abdeste gideceğim" de diyemiyorum ki;

"Ulan, abdestini tutamayan adamın, burada ne işi var" derler mi diye...

Adnan Menderes hayret etti, üzüldü

Nihayet bir gün, artık çok sıkıldım, rahatsızlandım... Sarı adam, gittiğimde artık yüzüme bile bakmaz olmuştu... Bastonuma dayandım:

"Buradan doğru trene gideyim" diye kalktım. Yalnız Tevfik İleri Bey'e bir daha uğrayayım, hem vedâ edeyim dedim. Tevfik Bey, o kırgın halimi gördü; rengimi beğenmedi:

"Hocam, siz rahatsızsınız..."

"Tevfik Bey, ben gidiyorum..." dedim... Üzüldü; düşündü:

"Hocam iyi sabretmişsiniz... Son bir çare olarak, meseleyi Adnan Bey'e açalım" dedi.

Birlikte Adnan Menderes Bey'e, başvekâlete gittik. Vaziyeti anlattık. Adnan Bey hayret etti, üzüldü. Tâlim Terbiye Dairesi'ndeki bir adamın, Bakana karşı koyduğuna şaşıtı:

"Bu derece mi Tevfik Bey?"

"Evet, efendim, bu derecedir..."

Başbakan biraz düşündükten sonra dedi ki:

"Hocam, yarın siz Tevfik Bey'e gelin; Tevfik Bey'le beraber Tâlim Terbiye'ye gidin... Ben aynı saatte baskın yapayım... Bir de bu şekilde tecrübe edelim. Belki Allah yardımcımız olur."

Ertesi gün Adnan Bey'in dediği gibi, Tevfik Bey'le birlikte Tâlim Terbiye'ye gittik. O memurun masasında iken Başbakan geldi.

Girer girmez selâm verdi. Sonra:

"Tevfik Bey neredesin yahu! Ne zaman sorsam, Tâlim Terbiye'de diyorlar!.. Nedir bu? Allah aşkına senin Tâlim Terbiye'de bu kadar ne işin var?"

"Efendim, Celâl Okten Hoca, benim hocamdır. Bir aydan beri buradadır..."

"Hayırdır ne işi varmış?"

Tevfik Bey,

"Efendim, böyle böyle..." diye anlattı...

Lâzım olanı yazın, ben imza ederim!

Adnan Bey, memura sordu:

"Beyefendi bunun mahzuru nedir?"

"Efendim, bana meşguliyetimin dışında bir teklif yapılıyor. Ben böyle bir karar veremem. Böyle bir müsaadeyi benden istiyorlar. Benden çıkması lâzımmış. Binaenaleyh mevzuat böyle bir karar vermeme müsaade etmez. Vekil Bey üzerine büyük baskı yapıyor..."

"Peki, Tevfik Bey'in verdiği tâlimat kâfi gelmiyorsa; emri ben vereyim: Bu emri günün Başvekili vermiş deyin..."

"Muhterem başvekilim, ben mes'ul olurum; şifahî emir beni kurtaramaz..."

"O halde, lâzım olanı yazın, ben imza edeyim..."

Merhum Adnan Menderes'in bu kararlı tavır karşısında, artık Tâlim Terbiye Dairesi Başkanlığı'nın söyleyecek sözü kalmadı.

Bizim vekâletten bir şey istediğimiz de yok... Binayı bulacağız, kirası, bakımı; idareciler, öğretmenler, hademe vs. maaşları, hepsi bize ait olacak...⁸

Tevfik Bey de sormuştu:

"Hocam nereye açacaksınız? Kimler okutacak?"

"Siz hele bize bir izni verin; Allah'ın lutf ü keremi ile onlar bulunur..."

O gün, benim için bayram oldu. İstanbul'dan telgraf çekip sorarlar:

"Ne zaman geleceksin?"

"Geldim, geliyorum" derken, neyse müjdeyle döndüm.

O gün, muvafakat emrini alıp da, Başvekâletten otele gelirken, nasıl çıldırmadım, nasıl aklımı kaybetmedim, diye hâlâ şaşarım... Ne evlendiğim gün, ne de icazet aldığım zaman böyle sevindim. O gün bu kadar sevinmişim! Bu dereceden fazla, bunu bastıran bir sevinci, ancak Beytullah'ı gördüğüm zaman hissettim...⁹

Artık hemen Başvekâlet'e Adnan Bey'e teşekkürle gittim... Yahu geçen günler, nasıl unutuluyor; bunları bilmek lâzım... Tarih bunun için, ibret almak için lâzımdır."¹⁰

⁸ Fedakârlığı görüyor musunuz? Bina yetmiyor, öğretmen bulmak ve maaşlarını vermek dahi üstleniliyor. Tek İmam hatip açılınsı yeter diye. İbret almak lazım.

⁹ Ey bin bir konfor içinde rahatlıkla okuyan ve okutanlar, şu sevinci, şu aşkı, şu coşkuyu unutmayın Allah aşkına, unutturmayın! Zira büyük kayıplarımızın altında bu gerçek yatıyor. Hatta lütfen şu cümleyi bir kere daha okuyun: "O gün, muvafakat emrini alıp da, Başvekâletten otele gelirken, nasıl çıldırmadım, nasıl aklımı kaybetmedim, diye hâlâ şaşarım... Ne evlendiğim gün, ne de icazet aldığım zaman böyle sevindim"

¹⁰ Kaynak: Haber7, <http://www.haber7.com/kitap/haber/1231958-ilk-imam-hatip-okulu-nasil-acildi>

Aslına bakarsanız dert içimize Osmanlıların son yıllarında girmiştir. Devlet Batıcı, cahil, devlet tecrübesinden yoksun, acemi fakat gözü kara ve pervasız bir kadronun, yani İttihat ve Terakki Cemiyetinin eline geçmiştir. Cumhuriyet döneminde “Kemalist Devrimler” adı altında her ne yapıldıysa bu işlerin düşünce olarak memlekete taşıyıcısı, geliştiricisi, plan ve programını yapıp uygulamayı başlatıcısı bu kadrodur. Bütün bu işler daha Osmanlı Devleti yıkılmazdan bir asır evvelinden başlatılmıştı. Mustafa kemal ve ekibi bu hazırlığın üstüne konmuşlardır.

Biz bu meseleleri Batılılaşma serisi¹¹ diyebileceğimiz kitaplarımızda genişçe anlattık. Burada tekrar etmek istemiyoruz. Demek istediğimiz odur ki bu karanlık ve zor günler, beş on yılın başımıza açtığı gaileler değildir. Felaket yüzyıllardır yaşanmaktadır.

Sistem bin bir faciadan ve felaketten sonra böyle bir izin vermiştir ama hangi binada, hangi öğretmenle, hangi kitaplardan bu İmam Hatip eğitimini yapacaktır?

Koca bir muamma! Çünkü ortalıkta ne bina var, ne öğretmen var, ne de kitap var!

Bina Yok Öğretmen Yok

Şimdi Millî Eğitim Bakanlığı bu okullara izin verdi ama bu öğrencileri hangi binada kimler okutacaklar? Celal hoca “siz onu merak etmeyin, okula izin verin yeter, gerisi bize ait” diyor ama orası İstanbul. Memleketin her yerinde öyle imkân var mı acaba?

¹¹ Bkz. Osmanlıdan Cumhuriyete Büyük Kırılma, Batılılaşmayla Hesaplaşma, Batılılaşma Cinnetine Aydınların Karanlığı, Laiklik Sorgulaması, Sistem Ve Şeriat.

Ona geçmeden evvel bir şeye dikkatinizi çekmek istiyorum. Bu ilkokuldan sonra okutulan dört (4) yıllık bir ortaokulda okutulacak derslerin sadece isimlerini görünce şaşırıp kalıyor ve işin ciddiyetini veya vahametini daha o zaman anlıyoruz:

İmam-Hatip okullarının orta kısmında okunacak dersler:

Kur'ân-ı Kerîm ve tecvid, Arapça, tefsir, akaid, kelâm, din dersleri, fıkâh ve fıkâh usulü, siyer ve ahlâk, hadis ve hadis usulü, Türkçe, Türkçe hitabet, el yazısı, psikoloji, tarih, coğrafya, yurttaşlık ve kanun bilgisi, matematik, fizik, kimya, beden eğitimi, müzik, tabiat bilgisi, sağlık bilgisi, Türk- İslâm sanatı, yabancı dil, resim-iş dersleri.

Gülmeyin, devlet ciddi bir kurumdur, milletiyle dalga geçmez, alay etmez. (!)

Şimdi gelelim üç (3) yıllık lise kısmındaki derslere:

“Kur'ân-ı Kerîm ve tefsir, Arapça, İslâm felsefesi ve kelâm, fıkâh ve ferâiz, dinler tarihi ve İslâmiyet, hadis ve hadis usulü, psikoloji, sosyoloji ve ahlâk, mantık, Türk-İslâm sanatları, Türk dili ve edebiyatı, tarih, coğrafya, fizik, kimya, biyoloji ve sağlık bilgisi, matematik, kozmografya, beden eğitimi, müzik, millî savunma, resim, yabancı dil dersleri.

İmam-Hatip okullarının müfredatındaki meslek derslerinin ağırlığı yaklaşık % 40, kültür derslerinin ağırlığı ise % 60 olarak tespit edilmiş olup bu oran daha sonraki düzenlemelerde de korunmuştur.”¹²

Siz de görüyorsunuz, bu seviyede bir eğitim bugün ilahiyat fakültelerinde verilemiyor. Şimdi bu eğitim için şayet bulunabilirse öğretmen atanacak ve bina tahsis edilecek. Ama devlet bundan kaçıyor. Zaten bu izni de istemeye istemeye zoraki vermiştir. Bu okullar için yeni bir masraf altına girmek istemez. Daha doğrusu devlet, biraz daha nazlanırsa halkın bu işi de seve seve yapacağını çok iyi biliyor ve yüklüyor da yüklüyor kendisine düşen mali külfetleri onların üstüne.

¹² Bkz. DİA, XXII. 191-194.

Bir Parantez Açılım

Celal Hocanın gayretleriyle 7 ilde İmam Hatip Okulları açılır. Ülkenin karanlık günlerinde sanki 7 ilde yedi kandil yakılmıştır. Her şehirde de bu fırsatı ganimet bilen Osmanlıdan kalma destansı insanlar vardır ve hiç beklemeden destan yazmaya başlarlar. O destanları her ilin İmam Hatipleri zihinlerden, hatıralardan derleyip toplayarak manzum veya mensur yazıya geçmek zorundadırlar gelecek nesiller adına. Nerden nereye mukayesesini yapmak, ilim öğrenme, yaşama ve yaşatma azimlerini bileğilemek, çabaları artırmak, selefî unutmamak ve hayra teşvik etmek için bunu yapmaya gerek vardır.

Biz bu açıdan üç büyük şehirden dört büyük insanı öne çıkarmak istiyoruz. İstanbul'dan Celal Hoca. Konya'dan Hacı Veyiszade Mustafa Efendi. Kahramanmaraş'tan Sandalzade Osman Efendi ve Hacı Kalay.

Bunlardan Hacı Kalay Emmi hariç hepsi için müstakil kitaplar yazılmıştır. Biz de o boşluğu doldurmak için gücümüzün yettiği bir yükü üstlenerek bu kitabı yazmak istedik. Diğerleri hakkında da kısaca bir bilgi vererek hatırlatalım isterseniz.

İstanbul'da Celal Hoca

Celal Hoca (1882 - 1961) hakkında Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisinde (DİA) Emin Işık bir madde yazarak bilgiler verir. Biz o bilgilerden bir özet sunalım.

“Celal Hoca İmam - Hatip okullarının açılmasındaki gayretleriyle tanınan, bu okullarda müdürlük ve hocalık yapan bir din alimidir. Asıl adı Mahmut Celalettin (Ökten) olup Trabzon'da doğdu. Baba tarafından Gürcüzadeler olarak bilinen. dinî ilimler alanında isim yapmış köklü bir aileye mensuptur. Dört yaşında iken babası Salih Zihni Efendi'nin, kısa bir süre sonra da annesi Güller Hanım'ın vefatı üzerine babaannesinin himayesinde büyüdü. Küçük yaşta hıfzını tamamladı. Rüşdiyeyi bitirdikten sonra Trabzon İdadi'ne kaydoldu; bir yandan da medreseye devam etti. İdadide okuduğu yıllarda dedesi Ömer Feyzi Efendi'nin yerine Trabzon Çarşı Camii'nin imam-hatipliğini yaptı. Mezun olunca İstanbul'a giderek Darülmualimin-i Aliyye 'ye girdi (1905). Bu okulu bitirdikten sonra Darülfünun Edebiyat Şubesi'ne kaydoldu. II. Meşrutiyet'in ilanı ile İstanbul'da huzurun bozulması üzerine öğrenimini yarıda bırakarak bir arkadaşıyla birlikte Turgutlu'ya gidip edebiyat öğretmenliğine başladıysa da (24 Haziran 1909) burada fazla kalmayarak İstanbul'a döndü (5 Kasım 1909) ve tahsiline devam etti. Darülfünunda hocaları Babanzade Ahmed Naim, İzmirli İsmail Hakkı ve Mehmed Akif beylerin yakın ilgi ve sevgilerine mazhar oldu. Arap edebiyatını Ali Fehmi (Cabiç) ve Şevket efendilerden okudu. Bu arada Fatih dersiamlarından Mustafa Asım ve Muğlalı Ali Rıza efendilerden kelim ve usül-i fıkıh sahasında özel dersler aldı.

Celalettin Efendi 1911 yılında Darül- funun Edebiyat Şubesi'den mezun olunca İstanbul Sultanisi Arapça muallimliğine tayin edildi (29 Ocak 19 1 2) İlmi yetişkinliği yanında başarılı öğretim metodu sayesinde kısa sürede "Celal Hoca" olarak şöhret buldu.

Mütareke yıllarında kayınpederinin yerine *Vasat Atik Ali Paşa* Camii'nde on yıl kadar imamlık görevinde de bulunmuş olan Celal Hoca, 1925'te İstanbul imam - Hatip Mektebi Arapça muallimliğine tayin edildi. Bir süre sonra "Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun aleyhinde konuştuğu iddiasıyla açığa alındıysa da yapılan tahkikat neticesinde görevine iade edildi. Ardından da İstanbul Sultanisi Arapça

muallimliğine geçti. Harf inkılabından sonra Arapça derslerinin kaldırılması üzerine okulun Türkçe hocalığını üzerine aldı. Uzun yıllar İstanbul'un çeşitli okullarında Türkçe, edebiyat, felsefe ve mantık dersleri okuttu. Vefa Lisesi'nde felsefe hocası iken 1947 yılında emekliye ayrıldı.

Celal Hoca. 1949 yılında Maarif Vekâleti'nce İstanbul'da açılan imam- hatip kursuna müdür ve öğretmen olarak tayin edildi. Bu vesile ile sadece pratik bilgiler vermeyi hedef alan bu tip kursların yeterli olmadığını gördü ve bunların orta dereceli okullar haline getirilmesi gerektiği kanaatine vardı. Bu konuyla ilgili olarak daha sonra başta dönemin Maarif Vekili Tevfik İleri olmak üzere birçok yetkiliyle görüşmeler yaptı. Sonuçta imam - hatip okullarının açılması yönünde karar alındı ve Celal Hoca, 17 Ekim 1951 tarihinde öğretime başlayan İstanbul imam - Hatip Okulu'nun ilk müdürü oldu. Türkiye'nin dinî, ilmî, kültürel ve sosyal hayatında önemli yeri olan imam- hatip okullarının kurulması fikrinin ilk sahibi ve ilk program yapıcılarından biri olması dolayısıyla Celal Hoca'nın bu okulların tarihinde çok önemli ve unutulmaz bir yeri vardır.

1956, 1959 ve 1960 yıllarında üç defa hacca gitti. İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nde iki yıl ilm-i tevhid ve kalam derslerini okutan Celal Hoca 21 Kasım 1961 'de vefat etti, Edirnekapı (Sakızağacı) Şehitliği'ndeki aile kabristanına defnedildi. Oğlu Sadettin Ökten halen Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nde öğretim üyesidir.

Arapça, Farsça, Fransızca bilen, özellikle Arap edebiyatına vukufuyla tanınan, İslamî ilimler yanında Batı kültürünü de yakından incelemiş bir din alimi olan Celal Hoca, bütün ilmî hayatı boyunca tahkik metodunu uygulamıştır. Genel felsefe, kalam ve İslam felsefesi alanlarında iyi yetişmiş, bu konularla ilgili olarak Arapça ve Fransızca'dan tercümelemeler yapmıştır. Resmî derslerinin yanı sıra Beyazıt 'ta evinin yakınındaki Sağanağa Camii'nde cumartesi günleri altı yıl süreyle Gazzalî'den “*İhya-ü ulumi'd Dîn*” okutmuştur.

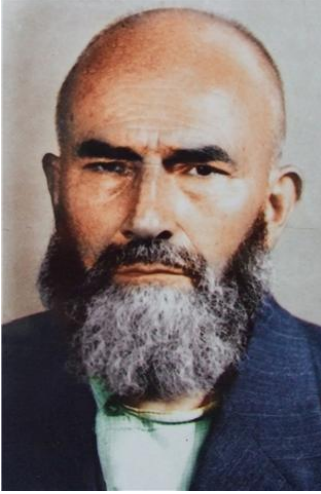
Birçok din alimi ve muhafazakâr münevverin bir köşeye çekildiği Cumhuriyet Türkiye'sinin ilk yıllarında Celal Hoca, her zaman ve her şartta yapılabilecek işler olduğunu düşünen iyimser kişiler arasında yer aldı. Gayretli, aynı zamanda sabırlı ve kanaatkâr bir anlayışla eski kültürün yeni nesle aktarılmasında başarılı hizmetler gerçekleştirdi. Günümüz insanının tasavvur edemeyeceği kadar sade bir hayat yaşardı. Bununla birlikte hayatı severdi. Ona göre hayat, meşru sınırlar çerçevesinde, güzel insanlarla güzel mekânlarda geçirilen güzel zamanlardır. Çevresindeki içten muhabbet ve saygı kuşağı ölümüne kadar devam ettiği için Celal Hoca yaşlılığın terk edilmişliğini hiç tatmadı.

Celal Hoca'nın tabiatındaki aşırı titizlik ve müşkülpesentlik, okuduğu ve yazdığı her kelime üzerinde duruşu, her noktada kaynak eserleri uzun uzadıya tahkik edişi gibi sebeplerle bazı makaleleri dışında yayımlanmış herhangi bir eseri bulunmamaktadır. Doğu ve Batı kaynaklarından tercüme ederek derlediği sarf nahiv, edebiyat, kelam, İslam felsefesi, felsefe ve ahlaka dair kitap ve makaleleri 100 kadar defter tutmaktadır. İslamî ilimlerde modern metodoloji ve sosyolojinin uygulanmasını arzu eden klasik kelamın, çağımız insanının ve İslam dünyasının ihtiyacını karşılayacak yeni ilm- i kelam haline getirilmesini gerekli gören Celal Hoca'nın bu gaye ile hazırladığı tamamlanmamış bazı çalışmaları da bulunmaktadır. 1000 cildi aşkın eserden oluşan kitaplığını Süleymaniye Kütüphanesi'ne bağışlamıştır.

Vefatından sonra dost ve talebeleri tarafından Celal Hoca: Hayatı ve Şahsiyeti adlı bir anma kitabı neşredilmiş, bu kitapta hocanın tercüme eserlerinden bazı örneklere de yer verilmiştir.”¹³

Konya'da Hacı Veyiszade Mustafa Efendi

¹³ Bkz. DİA. yıl: 1993, cilt: 7, sayfa: 241-242.

Âlim ve velilerimizin büyüklerinden olan Hacı Veyiszade Mustafa Efendi (v. 1960), 1303 Rumî, 1887 Miladi yılında Konya'da Sedirler Mahallesi'nde dünyaya geldi. (Nüfus kayıtlarında doğumu 1305'dir).

Babası büyük bilginlerimizden Hacı Veyis Efendi, annesi ise Fatma Hanım'dır. Hem anne hem de baba tarafından asil bir aileye mensuptur. Babası 1935, annesi Fatma Hanım ise 1931 yılında vefat etmişlerdir. Hacı İbrahim Efendi adında bir erkek (Merhum Ali Ulvi Kurucu'nun babasıdır), Fatma, Hatice ve Rahime adında üç kız kardeşi vardır. Mustafa Efendi'nin eşi, Meryem Hanım olup, kendinden bir yıl kadar önce, 1959 yılında vefat etmiştir. Mehmet ve Veyis adında iki oğlu, Hâlime, Sakine, Fatma ve Sâre adında dört kız çocuğu olmuştur. Oğullarının her ikisi de hafızdır. Oğlu Mehmet Efendi, kendisinin vefatından sonra Aziziye Camii imam ve hatipliğine getirilmiştir.

İlk bilgi ve terbiyeyi babasından alan Mustafa Efendi, çok küçük yaşlarda Bekir Efendi adında bir zattan hafızlığını ikmal etmiştir. Bundan sonra, Hacı Veyis Efendi'nin müderrisliğini yaptığı Adliye Medresesi'ne devam etmiş, 18-19 yaşlarında, zamanın ilim adamlarının önünde, imtihan vererek icazet almıştır.

Hacı Mustafa Efendi, medrese ilimleriyle yetinmeyip zamanının büyük ilim adamlarından olan Zeynel Abidin, Rıfat ve Ahmet Ziya Efendilerden, hesap, hendese, kozmografya gibi müspet ilimler de tahsil etmiş, ayrıca Hacı Fettah Kabristanı'nda metfun, Memiş Efendi'nin oğlu Muhammed Bahaeddin Efendi'den manevî feyz almıştır.

Bundan sonra Hacı Mustafa Efendi, 22-23 yaşlarında Ziya Efendi ve kardeşleri tarafından kurulan ve zamanın en modern medresesi olan İslah-ı Medaris'te tedris hayatına atılmış, burada pek çok talebe yetiştirmiştir. Medreselerin kapatılmasından sonra, uzun yıllar Pîri Mehmet Paşa Camii İmam ve Hatipliği, Merkez Vaizliği görevlerinde bulunur. Tedris ve irşat görevleri, vefatlarına kadar devam eder. Onun tedris hayatı, medreselerin kapatılmasından sonra da devam etmiş, Kur'ân-ı Kerim ve din bilgilerinin okutulmasının şiddetle yasak olduğu dönemlerde, Piri Paşa Camii'nde ve cami civarında yaşlı bir hacı hanımın evinde gizli gizli talebe okutmuştur. Yağcızade Mustafa Efendi'nin vefatı üzerine, Aziziye Camii İmam ve Hatipliği'ne getirilmiş vefatına kadar bu camide halka vaaz ve nasihatlarına devam etmiştir.

İmam-Hatip okullarının açılmasından sonra, bütün mesaisini bu okula vermiş, kuruluşunda büyük hizmetleri geçtiği gibi, vefatına kadar da bu okulda hocalık yapmıştır. Hocalığını yaptığı İslah-ı Medâris ve Dârü'l-Hilâfe Medresesi'nden, İmam-Hatip okuluna kadar binlerce talebe yetiştirmiştir.

İlme ve dinî sohbetlere büyük önem verir: İlim ve sohbet meclislerinin cennet bahçelerinden bir bahçe olduğunu sık sık tekrarlar; "Meclisimiz meclis-i nurdur!" buyururlardı. Yalnız amelsiz ilmin de tam bir mana ifade etmeyeceğini söylerdi.

Ömür boyunca talebe yetiştirmeye önem vermişler, kitap yazmamışlardı. Rahmetli Ali Ulvi Bey'in anlattığına göre, İmam-Hatip Okulu'nda cereyan eden bir olay dolayısıyla: "Bir talebenin yetişmesi uğruna, bin münafığın kahrına katlanırım" buyurmaları, ilme ve öğrenci yetiştirmeye verdikleri önemi anlatmaya kâfidir sanırım.

Sadece Konya İmam-Hatip Okulu'nun kuruluşunda değil, Adana İmam-Hatip Okulu'nun açılışında da büyük teşvik ve destekleri olmuştur.

İlim tedrisi ve tahsili hususunda son derece haris olan, talebelerini bir an evvel yetiştirmek isteyen hocanın en bariz

vasıflarından birisi de, son derece ahlâklı ve tevazu sahibi bir insan olması idi. Kelimenin tam manasıyla Muhammedî bir ahlâka sahipti. O herkese, her yönüyle örnek olabilecek ahlâk timsâli ve kâmil bir insandı. Nur topu gibi güler yüzüyle, büyük küçük demeden, sağa sola selam vere vere giderlerdi. Bu selam şekli ona, babasından miras kalmıştı.

Hoca Efendi kimsenin kalbini kırmaz, kimsenin aleyhinde bulunmaz, ağzından malâyânî söz sadır olmazdı, ağzından boş söz çıkmazdı. İlimde, edepte, tevazuda bir eşi daha yoktu.

Yaz olsun kış olsun, gece olsun gündüz olsun herkesin yardımına koşardı. Gayretullah'a dokunur diye kimsenin talebini reddetmezlerdi. Dünya malına hiç kıymet vermez ve kul hakkına son derece riayetkâr davranırlardı. Oğlunun ticari işlerini genişletmesine üzülür, onlardan; ahirete yarar iş yapmalarını isterdi. O'nun, hayatında para saydığını yakınları dahi görmemişti. Müteaddit defalar kendisine teklif edilen müftülük ve milletvekilliği tekliflerini şiddetle reddetmiş ve hayatları boyunca siyasetle hiç ilgilenmemişlerdir. Hatta çocuklarına ve talebelerine bile, siyasetten uzak durmalarını tavsiye ederler; Şeytan'ın şerriyle, siyasetin şerrinden daima Allah'a sığınırlardı. Nitekim siyasete giren nice din adamlarının, sonunda pişman oldukları, eski hâllerini ve halk nazarındaki itibarlarını kaybettikleri çok görülmüştür.

Hoca efendilerden birisi, Mustafa Efendi'nin, cemaatına sık sık nafilâ namaz tavsiye etmesi sebebiyle, hakkında ileri geri lafar etmiş. Ali Ulvi Kurucu Bey, 12-13 yaşlarında camide hafızlığa çalışırken duyduğu bu lafarı amcasına ulaştırınca, Hoca Efendi hiç ciddiye almamış ve şöyle demiş:

“- Oğlum! O Hoca Efendi beni tanımadığı için benim aleyhimde konuşmuş, sövmüş. Aslında ben sövülecek değil, dövülecek adamım!”¹⁴

Hoca Efendi, son derece müsamahakâr bir insandı. Sık sık; “Beğendiğini al, beğenmediğini bırak” manasında bir Arap atasözünü tekrarlardı.

Hoca Efendi, son derece Sünnet-i seniyyeye ve ibadetine bağlı bir insandı. Bütün nafîle ibadetleri kendi nefsinde uyguladığı gibi, bunu cemaatına da uygulatmaya çalışırdı. Öğle ile yatsı namazlarının son sünnetlerini dörder rekât olarak kılar, cemaatına da kıldırırdı. Ben, hayatımda onun kadar çok namaz kılan insan görmedim desem yeridir. Çoğu zaman, akşamla yatsı arasında kısa bir uykuya dalar, yatsı namazını kıldırıp geldikten sonra da hemen yatarlarmış. Gece erkenden kalkar, sabah namazına kadar ibadetle meşgul olur, sabah namazından sonra işrak vaktine kadar kendisi yatmayıp cemaatını da oyalar; işrak namazını kılmadan onları bile bırakmaz, kuşluk vaktine kadar yine ibadetle meşgul olur, talebelerini okutur, ondan sonra evlerine dönerlerdi.

Hoca Efendi, zamanında pek çok hayır derneğinin ya başkanı, ya yönetim kurulunda görevli veya fahrî üyesi idi. Her hayırlı işte O’nun hizmeti ve himmeti vardı. İmam-Hatip Okulu’nun, yurtların, Kur’ân kurslarının, cami ve mescitlerin inşasında ilk yardımı kendileri yapar, ondan sonra cemaatin yardımını isterdi. Bazen cüzdanını tamamen boşalttığı olurdu. Fakir fukaranın, yardıma muhtaç öğrencilerin hâmisi idi. Geleni asla boş çevirmezdi.

Hoca Efendi, gerçek bir velî, olgun ve muttaki bir insandı, çok insan belki farkında olmadan O’nu bunun için seviyordu. O ne büyük bir insan sevgisidir ki, vefatından bunca yıl geçmesine rağmen, hâlâ

¹⁴ Ali Ulvi Kurucu çok faydalı hatıratında kızdığını ve şöyle söylediğini de ekler: “Şunun şurasında kaç hoca kaldık ki, bizi birbirimize düşürmek istiyorsunuz? Allah’tan korkun.”

unutulmadı ve hiç eksilmedi. Vefatından beri her an, kabri başında dua ediliyor.

1960 yılının ilk aylarında rahatsızlanır. Gittikçe rahatsızlığı ziyadeleşir. Beş Şubat günü rahatsızlığı daha da artar. Büyük oğlunu kastederek “Mehmet’i bulun” der. Oğlu cuma namazı için camiye gitmiştir, bulur getirirler. Rahatsızlığının şiddetine rağmen şuru tamamen açık ve yerindedir. Hayatında çok sevdiği Rasûl-i Zîşân’ını imdada çağırır ve ruhunu teslim eder.

Merhum’un cenazesi, ertesi cumartesi günü saat 10.30’da evinden alındı, kalabalık halkın heyecan ve izdihamından merhumun naaşı, 15.30 sıralarında ancak ebedi isitarahatgâhına tevdi edilebildi. O gün cenazesine, 30-40 bin cemaatin katıldığı tahmin edilmişti. Konya’da cenaze merasimine kadınların katılması âdet olmadığı halde köşede kıyıda, binlerce kadın gözyaşı döktü.”¹⁵

¹⁵ Bkz. <http://konyaninalimvehocalari.konyacami.com/haci-veyiszade-mustafa-efendi/>

İMAM HATİP KAHRAMANMARAŞ'TA

Kahramanmaraş'ta Sandalzade Osman Hoca

İlimim, ahlak, maneviyat ve İmam Hatiplere hizmette herkesin çapı kendinde kalmakla beraber, İstanbul ve Konya'da Celal Hoca ve Hacı Veyiszade ne ise, şehrimizde de Sandalzade Osman Efendi odur. O bir yandan bu okulların binasını temin etmekle, bir yandan da eğitimini yürütmek ve idari işlerini götürmekle meşguldü. Bu arada şehrin ileri gelen fazıl insanları da bu okulların binalarının yapımında ona yardımcı oluyorlardı. Hatta şehirden köylere bu dava taşıyor, yoksul köylülerin inanılmaz yardımlarıyla karşılaşılıyordu.

Nadiren parası olan para yardımı, hayvanı olan hayvan başışı, kavağı olan kavak hediyesi ile kurban derisiyle ve sair yollarla İmam Hatip yaptırmaya yardımcı oluyor, katkı sunuyorlardı.

İşte bu bina yapımlarında mütevazı bir insan milletin önünde bayrak gibi yükseliyor, var gücüyle çalışarak hizmette destanlaşıyor, hatta yer yer gücünün üstünde fedakârlıklar yaparak efsaneleşiyordu. İşte o mütevazı insan, hayatı ve ahlakı hakkında ilerleyen bölümlerde bilgiler vereceğimiz Hacı Mehmet Kalay idi.

Şimdi bu macerayı biraz yakından görelim isterseniz.

İlk Açılış

Biraz önce anlatıldığı gibi Celal Hocanın çabalarıyla o olumsuz şartlar ve sıkıntılar içinde 1951-1952 öğretim yılında Türkiye'de ilk açılan 7 İmam-Hatipten

birisi de Kahramanmaraş İmam-Hatip Okuludur. Evet, açılmasına izin verilmiştir ama bu okulun binası nasıl bulunacak, öğretmenleri kimler olacaktır?

Osman Sandaloğlu Hoca “Maraş’ta Saçaklızâdeler Ve Eski Maraş Âlimleri” isimli bir kitap yazar. Bu eseri, yaptığı çalışmalarla Maraş tarih ve kültürüne büyük katkılar sunan Yaşar Alparslan Hoca yayına hazırlar ve eser 2009 yılında Kahramanmaraş’ta Ukde yayınlarının 68. Kitabı olarak basılır. O kitabı takdim ederken Yaşar Bey Maraş’a İmam Hatip açma kararının nasıl getirildiği ve bu okulun nasıl teşekkül edildiği hakkında, Maraş’ın yerel

konuşma ağzının da güzel bir örneği olan üslubuyla şu bilgileri verir.

“Türkiye’de yedi yerde yedi İmam-Hatip Okulu açma kararı alınır. Bunu Dayızade’nin muhterem oğlu H. Ahmet Pakdil duyar. Telgraf çeker. Talip olur. Talebi yerine getirilir. Biri Maraş’a tahsis edilir. Bunu kim kurar, kim yapar, kim yürütür diye düşünülür. Hemen akla Sandalzade Osman Hoca Efendi gelir. Ve görev ona verilir. İmam-Hatip Maraş’ta açılır.

Vatandaş kötü niyet aradığı için eşraf öne düşer. Ev ev dolaşılır. Yetecek kadar öğrenci bulunur. İstiklal mektebinin içinde bir sınıfta da olsa açılır. Müdürü Sandalzade Osman Hoca Efendidir. Ama Hoca Efendi müdür oldum diye camiye bırakmaz. O eski tabirle nikahına kıyılıdır. Camii evvela Allah malı sonra da kendine sahibinden emanettir. Aile mirasıdır. Onun için

orayı ihmal etmez. Yine camiye devam eder. Cami öksüz bırakılmaz. Mukaddestir. Takdiste kusur yapılmaz. Hoca Efendi İmam-Hatip Okuluna müdürlüğüne 20 Aralık 1951’de ta’yin edilir. Beraberinde K.Kerim ve Din Dersi öğretmenliği görevi verilir.

Ancak 21 Nisan 1953 itibariyle müdürlük görevi alınır öğretmenliği bırakılır. Yerine müdür olarak Zekeriya Küçükönder getirilir.”¹⁶

Bu okulun bugün internet sitesinde bu ilk açılış ve okul binaları hakkında daha kısa da olsa bazı bilgiler mevcuttur.¹⁷ Biz oradan aldığımız bazı bilgilerle bu macerayı derli toplu bir verelim isterseniz.

“Sevinçle harekete geçen Maraşlılar ilk defa 91 öğrenci ile İstiklal İlk (öğretim) okulunda eğitim ve öğretime başlar. Okulu ilk açan ve okula ilk kayıt yapan İstiklal İlkokulu müdürü Şevket Arifoğlu’dur.

Sonra bu okulu asıl sahiplenen ve ona kol kanat kesilen büyük dava adamı, mesuliyetini müdrik büyük hoca efendi, bitmek tükenmek bilmeyen enerjisiyle umut dolu, azim dolu, hizmet dolu, mayası davet ve tebliğ aşkıyla yoğrulmuş, bedeni ufak tefek ama ruhu dev bir adam, bu işi sırtlanıp götürecektir takatının yettiği yere kadar. Bu büyük insan, bu hayırlı selefimiz, bu adı her anıldığında minnet ve şükran duygularımızın kabardığı, içimizi sevgi yellerinin serinlettiği insan, Çukuroba camii imamı Osman Sandaloğlu hocadır. Büyük ve şerefli bir hizmette ilk olmanın iftiharını yaşamış, İmam-Hatip Okulu’nun resmî ilk müdürü olmuştur.¹⁸

¹⁶ Osman Sandaloğlu, *Maraş’ta Saçaklızâdeler Ve Eski Maraş Âlimleri*, s. 7.

¹⁷ Bkz. http://kmarasihl.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/46/01/184194/icerikler/tarihce_51551.html?CHK=8abe688b6b89b461a92343bff29c7963

¹⁸ Maraş’lı Vehbi Vakkasoğlu “*Bir Devrin ve Bir Şehrin Muhteşem Öğretmeni Sandal Hoca*” adıyla hakkında bir kitap yazmıştır. Kitap yedi bölümden oluşuyor. İlk bölümde, muhteşem bir gönül başlığı altında toplanan hatıra yazılarından oluşuyor. İkinci bölüm, okula adanmış bir ömür, üçüncü bölüm, sevgi merkezli eğitim başlıklarını taşıyor. Bu bölümlerde yer alan yazılar daha çok Sandal Hoca’nın eğitimci yönünü gözler önüne seren örneklerden oluşuyor. Sonraki iki bölüm ise; Hocaefendi’nin daha çok sosyal hayatına dair yaşadıklarını anlatan, insana ve olaylara bakış ile hocanın hocalık halleri başlıklarını taşıyor. Altıncı bölümde, talebelerinin kaleminden Sandal Hocayı anlatan yazılar yer alıyor. Son bölümde ise talebelerinden Sandal Hocaya yazılmış şiirlere yer verilmiş. Vakkasoğlu Hoca hakkında bir de konferans vermiştir. Bu etkinlik Medya’da “Bir devrin bir şehrin muhteşem öğretmeni

1952-1953 öğretim yılında okul, Kahramanmaraş kalesinin kuzeyinde yer alan iki katlı, 4 sınıflı ve taş duvarlı olan Albayrak İlkokulu'nun eski binasına taşındı. Okul girişinde bulunan tek odalı kulübe, hem müdür odası, hem de memur odası olarak kullanıldı.

Sandal Hocanın torunu, Selahattin Sandal oğlu dedesi hakkında bilgiler verirken, Sandal Hocanın ilk İmam Hatip'i kurduğunda İmam Hatip'e öğrenci bulmak için kapı kapı dolaştığını şöyle anlatmıştır:

“İmam Hatiplere öğrenci bulmanın zorluğunu çektiği dönemlerde dedem Sandal hoca, öğrencilerine, ‘bir gün gelecek bu okullardan Başbakanlar, valiler çıkacak, yarının büyükleri sizler olacaksınız’ diye konuşarak onları

motive etmiştir.”¹⁹

Bu sözünü ben de onun talebesi çok meslektaşımın duymuşumdur. Şimdi hem o günleri tanımak, hem de merhum hocayı anlamak için, onun hakkında bir kitap yazan öğrencisi Vehbi Vakkasoğlu'nun bir yazısını okuyalım:

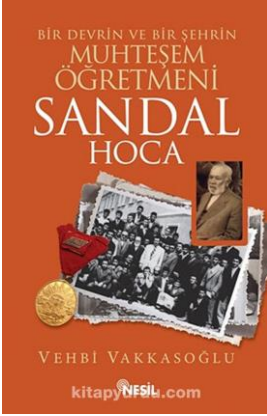
İhlasla Atılan Temel

“Sandal Hoca, Demokrat Parti iktidarını büyük bir sevinçle karşılar. Özellikle de, İmam Hatip Liselerinin açılacağı haberiyle coşar. Himmet ehli hemşehrilerinin de desteğiyle, Türkiye'deki ilk 7 imam hatipten biri Maraş'ta açılır. Hocaefendi'nin müdürlük yaptığı İmam Hatip Okulu, İstiklal İlkokulu'nun iki sınıfında, 90

Hafız Osman Sandaloğlu, Gazeteci-Yazar Vehbi Vakkasoğlu'nun sunumuyla Kahramanmaraş'ta anıldı. 06 Mayıs 2013 Pazartesi 17.21” diye yazılmıştır. (<http://www.marashaber.com/kultur/marasli-vehbi-vakkasoglu-sandal-hocayi-anlatti-h2839.html>)

¹⁹ Bkz. <http://www.marashaber.com/kultur/marasli-vehbi-vakkasoglu-sandal-hocayi-anlatti-h2839.html>

öğrenciyle öğretime başlar. Daha sonra, Maraş Kalesi'nin eteğinde bulunan Yetiştirme Yurdu'nun bir bölümüne taşınır. Nihayet, İmam Hatip Okulu için tahsis edilen arsaya ilk kazma, yine onun duasıyla vurulur. Sandaloğlu, kapı kapı gezer, bütün itibarını, saygınlığını kullanarak İmam Hatip'e yardım toplar. Okul inşaatını sürekli dualar ederek denetler.

Çalışan işçilere gayret vermek ve yaptıkları işin önemini anlatabilmek için kendisi de onlara yardım eder, iltifatta bulunur. Onun bu gayreti, ahaliyi daha da aşka getirir. Herkes, adeta elinden gelmeyeni de yapmaya çabalar.

Bu çabalar beklenen neticeyi verir, bina biter, okul açılır. İş, öğrenci bulmaya gelmiştir. Saldaloğlu, kapı kapı gezerek öğrenci bulmaya çalışır. İnsanlar yeni açılmış olan bu okula öğrenci vermekte tereddüde düşerler. “İmam Hatip Okulu ne işe yarayacak, mezunları sadece imam hatip mi olacak, yüksekokul imkânı bulacaklar mı?” diye düşünürler.

Henüz cevabını bulamamış olan, yığınla soru üşüşür kafalara... Mezunlarına hiçbir maddî gelecek vaat edemeyen bir okul çıkmıştır ortaya... Çoğu dindar ve fakir ahaliden, daha önce Kur'an eğitimi almış olan öğrencilerin yanı sıra az sayıda tanınmış aile çocuklarından da kayıt yaptıran olmuştur.

Fakat okulun kurucu müdürü olan Sandaloğlu, yılmaz, yorulmaz bir gayretle, biraz da hatır gönül işi olarak, iki sınıflık öğrenci tedarik eder ve böylece 1951 yılında Maraş İmam Hatip Okulu 90 öğrenciyle ilköğretim yılına başlar.

Okula hoca bulmak da ayrı bir meseledir. Müderris Ali Efendi, din öğretiminden ümidini kesmiş ve yakmaya kıyamadığı kitaplarını, evinin bahçesine gizlice gömmüştü. Müderris Ali Efendi öylesine ümitsizdi ki, özel ders almaya

gelenleri bile kabul etmiyor, “Artık yevmü’l-beterdir, kıyameti beklemeli!” diyordu.²⁰

Bu sebeple de, kitapları nadan ellerde saygısızlık ve hakaret görmesin diye, isteyenlere de vermiyor, içi acıyarak sobada yakıyor, büyük bir bölümünü de “İlim devri bitti” kanaatinden dolayı, evlat gömer gibi gece karanlığında gizli saklı gömüyordu.

Sandaloğlu, Müderris Ali Efendi de dâhil olmak üzere, ehliyetli ve diplomalı hocaları tatlı dili ve ikna kabiliyeti ile İmam Hatip Okulu’na kazandırdı. Şehirde ilim ve irfanlarıyla tanınmış bu hocalar, İmam Hatip’in gelişmesinde çok önemli bir referans oldular. Çok ileri yaşlarına rağmen, hocasız bir dönemin ümit ışığı ve ilim taşıyıcısı olarak okul tarihine geçtiler.”²¹

Kadirşinas halkımız dinine, milletine yapılan hizmetleri hep takdirle karşılar ve yapanlara hürmet gösterir. Nihayet aynı yazısına Vehbi Bey şu hatırayla başlar:

“Eğitimci olmaya İstiklal Harbi gazisi Osman Sandaloğlu’nu tanıyınca karar vermiştim. Biz öğrenci usulü ona “Sandal Hoca” derdik. Muhteşem bir insandı. O kadar itibarlı bir insandı ki Maraş’ta belediye otobüsüne bindi mi, otobüs güzergâhını değiştirirdi. Şoför “Hocam nereye gidiyorsunuz?” diye sorar, Sandaloğlu’nu gideceğe yere bıraktıktan sonra kendi güzergâhına geri dönerdi. Durak falan önemli

²⁰ Hoca Efendi’nin “dinî eğitim yapıyor” diye sözde şikâyet üzerine karakola çekilerek çok fena sıkıştırıldığını duymuştum. Bugünün Profesörü sayılan yaşlı başlı ve hatırlı bir müderrisin gördüğü bu utanç verici muamele, o insanın moralini bozmuş ve bütün ümitlerini kırmış olabilir. Bir alim canı gibi sevdiği kitaplarını ölen evladı gibi tabuta sarıp nasıl toprağa gömebilir? Nasıl hayatının gayesi sayılan din eğitimine son verebilir? Bunlar durup dururken olmadı herhalde. Bugün bu rahat ortamda ilmî faaliyetlerde bulunan öğretmen ve öğrenciler, bu vaziyeti iyi düşünüp değerlendirmelidirler. Biz bu ortamı “İlim Ve Özgürlük” kitabımızda yazarak bir ibret dersine vesile olmak istemiştik.(Cemal Nar)

²¹ Bkz. http://www.moraldunyasi.com/849-18-37-osman_sandaloglu.html

değil, Sandal Hoca'yı gören şoför hemen durur, hocayı alır, yoluna devam ederdi. Sandal Hoca, bizim dersimize girdiğinde 75 yaşındaydı, biz 11 yaşlarındaydık...”

İlk Öğretmenler

Bu okullarda yukarıda isimlerini yazdığımız ve “bugün İlahiyat Fakültelerinde bile okutulmuyor” dediğimiz o dersleri kimler verecektir? Devlet bu dersleri vermek için hangi yüksekokul veya fakülte açmıştır?

Yok böyle bir şey.

“Ama efendim nasıl olur?” demeyiniz. Gülmeyiniz de. Halk istemiş, devlet de bir okul açmıştır. Ötesine karışmamıştır. Böyle olunca yine iş, o beğenmedikleri Osmanlının yetiştirdiği eski ama antika değerindeki hocalara düşer. Yaşlı başlı hocalar gelir, zahmetle gelir, zevkle ders verirler bu okullarda. Başlarında ise yeni laik devletin çağdaş, aydın müdürü.

Kahramanmaraş İmam-Hatip Okulu'nun Meslek Dersleri branşında ilk hocaları, merkez vaizi Zekeriya Güvenen, Müderris Ali Efendi, Hacı Torun Efendi (Başdoğan), Emekli Avukat Mehmet Zahit Saygılı, Çukuroba Camii İmamı Osman Sandaloğlu, Emekli İlkokul Öğretmeni Abdullah Yiğitalp, Müftü Abdullah Edib Güvenen'dir.

Yukarıda yazdığımız gibi bunları yeni İlahiyatçı öğretmenler takip eder. Yani 1953-1954 öğretim yılında İlahiyat Fakültesi mezunları meslek dersleri öğretmeni olarak atanmaya başladılar. Bunlardan Abdullah Fındık, Abdulkadir Kocamanoğlu, İbrahim Agah Çubukçu gibi hocalar akla ilk gelenlerdir.

Bu okullarda görev alabilecek bir öğretmen Milli Eğitim Bakanlığından yetişemezdi. Hem zaman, hem anlayış, hem de yetiştirecek yüksekokul veya fakülte bakımından bunun mümkünü yoktu. İş yine Osmanlıdan intikal etmiş alimlere düşmüştü. Fakat o alimlerin çoğunun işleri ellerinden alınmış, karakollarda veya başka mahfillerde din eğitimi yapmasınlar diye sıkıştırılmış, tehdit edilmiş insanlardı.

Devlet bu mağdurlara bir kere daha muhtaç olmuştu. Halkın oyları düzene bir kere daha tükürüğünü yalattı.

Merhum Osman Sandaloğlu hoca bu okulda kimlerin öğretmenlik yapabileceğini de çok iyi bilmektedir. O zor birçok baskılarla sindirilmiş, korkutulmuş, manen ezilmiş bu insanları yeni bir aşk ile bir araya getirerek hizmete yönlendirmek de sanırım onun öncelikli işleri arasındadır. O şartlarda bu insanları ikna etmek aslında aynı aşk ve hizmet mayasında olduklarından kolay gibi gözükse de, bir başka açıdan bir hayli zordur da.²²

İmam-Hatip Okulu'nun ilk meslek dersleri hocaları, merkez vaizi Zekeriya Güvenen, önceleri müderris iken medreseler kapanınca işinden olan ve esnafılık yapmaya mecbur bırakılan Müderris Ali Efendi , Hacı Torun Efendi (Başdoğan), Emekli Öğretmen Abdullah Yiğitalp, Müftü Abdullah Güvenen, Emekli Avukat Mehmet Zahit Saygılı'dır.

1953-1954 öğretim yılında İlahiyat Fakültesi mezunları meslek dersleri öğretmeni olarak atanmaya başladılar. Bunlardan Abdullah Fındık, Abdulkadir

²² Önsözde de belirttiğim gibi inşallah bu insanların her biri ayrı ayrı işlenerek haklarında eserler yazılır. İmam Hatip Neslini bu işe davet etmek hakkımız vardır. O eser çıkına kadar biz Yasar Alparslan'ın şu şiiriyle zevk alalım isterseniz:

Merhum Osman Sandaloğlu Hocama

*Ne mutlu çalışıp önden gidene,
Vazîfesin yapıp düinden gidene,
Dünyâyı bırakıp karar yurduna,
Vuslatı gösterir yönden gidene.*

*Temizdi yüreği, temizdi soyu,
Didindi uğraştı bir ömür boyu,
Çıkardı eserler sabır gösterüp,
Eşer gibi sanki kaşıkla kuyu.*

Kocamanoğlu, İbrahim Agah Çubukçu gibi hocalar akla ilk gelenlerdir. Fakat onların da bilgi seviyesi aslında bu okullardan beklenene yetmeyecektir. Nitekim bazı anlatılanlar bugün meslektaşları tebessüm ettirmektedir.

Yaşar Alparslan Hoca az önce bahsettiğimiz yazısında bu ilk hocalar hakkında da şu bilgileri verir:

“İmam-Hatip ilk açıldığı zaman hocaları toplamadır. Bunların bir kısmı Osmanlıdan kalan insanlardır. Evvelden icazetleri veya hocalıkları vardır. Buyur edilirler. Zorlanırlar. Onlar da gelirler. Derslere girerler. Hem bu okullardan şüphe ederler hem acılısına sevinirler. ‘Bu günleri de görmek var mıymış Allah’ım?’ derler. Şükrederler. Ağlarlar. Yoklukta okula dört elle sarılırlar. Gelişmesi için gayret ederler. Bu Osmanlı’dan intikal edenin bazıları şunlardır: Müderris Ali Efendi, Hacı Torun, Zekeriya Güvenen, Darendeli Abdullah Yiğitalp vs. Bunlar İmam-Hatip’in dini derslerine girer. Zira uzun seneler var bir fetret devri yaşanmaktadır. Dini kurumlar lağvedilmiştir. Din adamı yetişmemiştir. Eskiler de büyük nispette ölmüş, çekilmiştir. Kalanlar da bunlardır. Bunlar da ihtiyardır.

Diğer derslere ise hoca bulunur. Bir kısmı kadroludur. Bir kısmı ise ilkokullardan gelir. Ücretli boş derslere girerler. Öğrencinin dersi boş geçmez. Dersler doldurulur. Öğrenci kör total her neyse yetişir. Yetiştirilir.”

O Hocalar Bir Alem

O hocalar da yaşları başları kadar, hocalıkları ile de bir âlemdirler. Yıllarca öğrenciye hasret kalmış bu insanlar, şimdi sanki öğretmen değil, müşfik bir babadır. İşte size ilk hocalardan bir iki örnek:

“İmam Hatip Liseleri ilk açıldığı zaman bina yokmuş. Hoca yokmuş. Kitap yokmuş. Eski medrese hocaları, kendini yetiştirmiş ilkokul hocaları, şehrin müftüsü,

vaizi derslere girermiş. Bizim hocalarımızın anlattığına göre çok fakir ama bir o kadar da renkli bir okul hayatları olmuş. İslam'ı, ilmi, okutmayı seven ama eğitim bilimlerinden biraz yoksun, öğretmenlik formasyonu olmayan, fakat çok sevimli, çok değerli, çok kıymetli öğretmenleri olmuş.

Mesela bir hocalarından bahsederlerdi. Yazılı sorularını sormuş, dışarı çıkmış merdivenlerde oturuyor. Okul müdürü öyle görünce şaşırılmış ve sormuş:

- Hayırdır hocam, burada niye oturuyorsunuz?

Bu gün hangi öğretmen şu cevabı verir?

- Yazılı yaptım da çocukları. Benim yanımda utanıyor, kopya çekemiyorlar. Onun için buraya geldim.

Okul müdürü deyince onlar da bir alem o zaman. Yani milli Eğitimin tayin ettiği devlet kafalı adamlar. Ama meslek sevgileri takdire değer. İşte onlardan biri tatbikata gidecek öğrenciyle beraber öğle namazında Acemli Camiine gider. Hatta yanında sınıfı da götürür. Biri ezan okur öğrencilerin, biri de imam olup namazı kıldırır.

Kendisi beş vakit namazı kılmayan biridir ama öğrencinin başında görev icabı gelmiştir. Fakat namaz boyunca kıvranır durur. Namaz bitince heyecanla:

- Oğlum ne var bu kadar heyecanlanacak? Heyecandan sesin çıkmadı. Neden sesli okuyamadın namazda?

- Hocam öğle namazı sessiz kılınır ya!

- Haa oğlum, ben de ikinci namazı sanmıştım... der.

Bilmez ki ikinci de aynen öyle içten okunarak kılınır...

Hocalarımıza göre bizim zamanımızda binalarımız ve öğretmenlerimiz vardı ve iyiydi nispeten. Ama doğru dürüst ders kitaplarımız yoktu. Ders kitaplarımız, bu gün baktığımızda, öğrenciye çok ağır gelen kitaplardı. Hatta klasik kitaplardan sayılırdı.

Mesela ben yetiştim, bizim akaid ve fıkıh dersinden Ahmet Hamdi Akseki'nin "İslam Dini" okutulurdu. Şimdiki gençler anlamazlar bile onu. Fıkıh ve hadis usulünü, Arapça metinler ve dilbilgisini Hayrettin Karaman yazmıştı. Bu gün İlahiyat Fakültelerinde okutulan kitaplar seviyesinde, belki de daha üstünde eserlerdi. Arapça sözlüğü de bizler için Hayrettin Karaman ve Bekir Topaloğlu yazmışlardı. Tefsiri Mehmet Sofuoğlu yazmıştı. Çok ciddi eserlerdi onlar. Onlar bir devrin hocalarıydılar. Allah (azze ve celle) razı olsun onlardan ve bütün hocalarımızdan."²³

İlk İmam Hatip Binası

Az önce bu okulun İstiklal İlk (öğretim) okulunda eğitim ve öğretime başladığımı, sonra 1952-1953 öğretim yılında Kahramanmaraş kalesinin kuzeyinde yer alan iki katlı, 4 sınıflı ve taş duvarlı olan Albayrak İlkokulu'nun eski binasına taşındığımı yazmıştık. Okul girişinde bulunan tek odalı kulübe, hem müdür odası, hem de memur odası olarak kullanılması, vaziyetin vahametini ortaya koyar herhalde.

Yaşar Hocanın yazısının devamında bu okulun açılış seyrine

dair bilgiler de vardır. İsterseniz önce o bilgileri bir görelim:

²³ Cemal Nar, İlim Ve Özgürlük, s. 96-97.

“Okul çok geçmez İstiklal mektebinden kalenin dibindeki Yetiştirme Yurdu’na taşınır. Az bir şey de orda eğleşir. Eğitim yapılır. Fakat böyle yürümediği için yeni yer arayışına girilir. Patıpark civarında bir yer bulunur. Orası Aladandaki kabirliğin baş tarafıdır, boşluktur. Belediyeden alınır. Maraş eşrafı toplanır. Buraya İmam-Hatip okulunun kendi binasının temeli atılır. Yetecek kadar yapılır. Okul buraya taşınır. Bu şeyler oluyorken hep basta, başcıl Sandaloğlu Hoca Efendi vardır. Eşraftan Hacı Ahmet Pakdil, Kayserili Kemal vardır. Kimi gayretini, kimi varlığını ortaya koyar. Müessese gelişir. Her yıl bir miktar büyür. Hoca Efendinin bu hizmetleri götürürken en büyük bir diğer dostu, ahabası Kadioğlu Tefvik’tir. Hoca Efendi hizmette neye ihtiyaç duyar hemen Tefvik Efendi yardımına koşar. Bir dediğini iki etmez. Kurum büyürken öğrenci sayısı da artar. Vatandaşın güveni hasıl olur. Daha çok, daha vasıflı öğrenci gelir. Dini hava oluşur. Okul çok iyi öğrenci yetiştirmeye başlar. Cazibe merkezi olur. Yavaş yavaş başını alır gider. Arkasında zaman ve insan bırakmaya baslar. Bunlar artık artan, çoğalan, farklı, muhafazakâr bir nesildir.

Bu okul açılırken Sandaloğlu Hoca Efendi vardır. Başka Hoca Efendiler de vardır. Ama şurası müsellem bir hakikattir ki bu okulda hiçbir hoca efendi Sandaloğlu Hoca Efendi kadar hizmet ve himmet sahibi değildir, uzun soluklu hizmet sahibi değildir. Gayretli değildir. O baştan sona başkadır. Bu okulun her şeyinde hassaten temelinde Hoca Efendi vardır. Temel atılırken Hoca Efendi şişe içinde okunmuş sular getirir. Şişeler içine dualar yazılmış kâğıtlar koyar. Bunlar temele yerleştirilir. Bunlar temelin içinde kalır. Sağlam nesil yetişsin için sebepler aranır. Vesileler yaratılır.”

1953-1954 öğretim yılında okul, şu anki Atatürk Anadolu Lisesi’nin bulunduğu binaya taşınır. Zamanla iki katlı, 10 derslikli bu bina ihtiyaca cevap vermeyince, eklentiler yapılarak bina genişletilir. 1962’ de 3 katlı pansiyon binası yapıldı. 1969’ da ise mevcut binanın üzerine üç kat daha yapılır. 1975’te ise Batıpark’ta şu an kahvehane olarak kullanılan yer, ek derslik şeklinde kullanıma açılır. Mevcut dersliklerin yetmemesi üzerine Batıpark caminin altı 1976’da yine ilave derslik olarak faaliyete geçirilir.

Her geçen yıl ğrenci artışı nedeniyle mevcut derslikler kâfi gelmeyince, 1978’de 750 kadar ğrenci Yetiştirme Yurdu’nda öğrenimlerini sürdürdü. Bunun macerasını o zamanın müdürü İsmail Akben’in anlattığı bir olayla ilerde yazacağız inşallah.

İkinci Büyük Okul

1979-1980 Öğretim yılında Kısıkkaya mevkiinde Atatürk Lisesi olarak yaptırılan, şu an (A) blok olarak faaliyette olan okul, o zamanın İmam-Hatip Okulu müdürü Rahmetli Sait Kırmacı’nın büyük gayretleriyle İmam-Hatip Lisesi’ne kazandırıldı ve okul, Batıpark’taki binasından şimdiki binasına taşındı. Böylece İmam-Hatip Lisesi, yıllar sonra modern bir binaya taşınmış oldu. Kapalı spor salonu ve geniş bahçesiyle görkemli bir yerde yer alan okul, önceleri şehrin dışında kalırken şimdilerde şehrin ortalarında yer almaktadır.

Üçüncü Büyük Okul

Daha sonraları bu modern bina da ihtiyaca cevap vermeyince, Rahmetli Sait Kırmacı’nın müdürlüğü zamanında (B) blok; Faruk Özger Bey’in müdürlüğü döneminde de pansiyon binası yapıldı. Her iki binanın yapımında Birikeçti Hacı Kalay’ın büyük gayretleri oldu.

Dördüncü Büyük Okul

1989-1990 Öğretim yılında Yenişehir mahallesindeki 5 katlı Kız İmam-Hatip şubesi Mustafa Koyuncu’nun müdürlüğü döneminde faaliyete geçti. 1998-1999 ğretim Yılı’nda Faruk Özger zamanında kız bölümündeki pansiyon binası faaliyete geçti. Çok geçmedi bu ayrı iki semtteki okullara müstakil yurtlar da yapıldı.

Kazalara Yayılıyor

1992-1993 Öğretim yılında Andırın, Pazarcık ve Türkoğlu İmam-Hatip Liseleri , Kahramanmaraş İmam-Hatip Lisesi’nin birer şubesi olarak açıldı. İki yıl

sonra da bu okullar bağımsız birer okul haline geldi. Derken Çağlayancerit de İmam Hatip Lisesine kavuştu. Afşin, Elbistan ve Gökşün daha önce kavuşmuştu bu nimete.

Kahramanmaraş İmam-Hatip Lisesi, ilk mezunlarını 1957-1958 öğretim yılında verdi. İlk kaydolun 91 öğrenciden sadece 13'ü mezun olmuştur. 1958-1959 öğretim yılında 14; 1959-1960 öğretim yılında ise 20 öğrenci mezun olmuştur.

1951'den 1973'e kadar İmam-Hatip Okullarının orta kısmı 4; lise kısmı 3 yıldır. 1973-1974 öğretim yılından itibaren orta kısmı 3; lise kısmı 4 yıl olarak değiştirildi. Ayrıca İmam-Hatip okullarının adı da "İmam-Hatip Lisesi olarak değiştirildi.

1997-1998 öğretim yılından itibaren de İmam-Hatip Liselerinin orta kısmı kapatıldı ve hazırlık üzerine 3 yıl olmak üzere 4 yıllık lise haline geldi. 1999' da da tüm meslek liselerinin ÖSS'ye girmelerinde puan düşümü yapılarak bu liselerin öğrenci sayıları ciddi oranda azaldı.

1957-1958 öğretim yılında Kahramanmaraş İmam-Hatip Okulu'nun mevcudu, lise kısmında 45; orta kısımda 135 olmak üzere toplam 180 öğrenci iken 1997-1998 öğretim yılında, yani meslek liselerden puan düşülmeden önce K.Maraş İmam-Hatip Lisesi'nin öğrenci mevcudu 9 bin civarındaydı .Öğretmen sayısı 300' ün üzerinde, idareci sayısı ise 28 kadardı.

1994-1995 öğretim yılında K.Maraş İmam_Hatip Lisesi'nin bünyesinde Anadolu İmam-Hatip Lisesi açıldı."²⁴

²⁴ Bizim burada amacımız o günlerde İmam Hatip Okulunun açılmasını ve vaziyetini anlatmaktır. Ama kısaca bu okulun bir tarihinin de sunulmuş olması inşallah faydalı olmuştur. Biz bu kitapta bu kadarla yetiniyoruz. Çünkü bu kitabın amacı, Hacı Kalay Emmiyi konu edinmektir. O vesileyle İmam Hatip Lisesini de anlatmış olduk. Ama gönül ister ki bizzat Kahramanmaraş İmam Hatip Lisesini ayrıca konu edinen bir kitap yazılsın da bu verilen tarihi bilgiler orada ayrıntıları ile anlatılsın. Burada görev yapan idareci ve öğretmenler tanıtılsın. Sonra bu okullarda yetişmiş öğrenci sayısı kemiyet ve

Okul Yapımında Emeği Geçenler

Buğın sene 2015-2016 eğitim ve oğretim yılına geldiğimizde Allah Tealaya hamdolsun ki arkadaşlarımızın dediğine göre iki tane bina İmam hatip için hazırdır, fakat talebe bulunamadığından gelecek yılı beklemektedir. Orta okul ve lise ayrı ayrı olarak on beše yakın müstakil İmam hatip okulları vardır. Binalarını artık ben sayamıyorum maşallah. Bu artarak devam edeceğe benziyor.

İşte tam da burada bu çileli yolun başında bu okulların yapımında emeği geçen zatları anmamız gerekiyor bir vefa borcu olarak, minnet ve şükran duyarak.

Ankara'dan, MEB. Din Oğretimi Genel Müdürlüğünden bir istek üzerine bir zamanlar bu okulların yapımında emeği geçenler kısaca derlenip sunulmuştu. O yazıyı hazırlayanlardan o zamanın K.Maraş And. İmam-Hatip Lisesi Eski Md.Baş.Yrd. Hacı Parlak, sağ olsun yazının bir örneğini bize vermişti. Kendisini teşekkürle anıyorum. O belgede şunlar yazılıdır:

“İmam-Hatip Lisesi'nin Kısıkkaya mevkiindeki (A) blok ve aynı yerde yer alan kapalı spor salonu hariç, diğer blokların hepsi, K.Maraşlı hayırsever vatandaşların katkılarıyla yapılmıştır. Eğitim ve pansiyon binalarının yapımında birinci derecede emeği geçen ve o dönemlerde okulun Yaptırma ve Yaşatma Derneği'nde görev alan veya dernek görevi olmadığı halde gönüllü olarak bu eserleri n yapımında emeği geçen bazı zevatı burada anmak istiyorum.

keyfiyet (nicelik ve nitelik) cihetinden incelensin. Bu okulun eğitim oğretim tezghından geçmiş ülke çapında bilinen ilim, fikir, edebiyat, hitabet, eğitim, idare, siyaset, yazar, çizer, gazeteci, sporcu, iş adamı, sanayici ve daha sayamadığımız nice yetişmiş meslek erbabı incelensin ve şu andaki vaziyetleri adresleriyle birlikte yazılınsın. Yakaladıkları başarılar, aldıkları ödüller anlatılınsın. Son derece güzel kğitlerle kaliteli basımları gerçekleştirilsin. CD'leri hazırlansın. Büyük bir internet sitesine bu bilgiler aktarılsın ve isteyenlerin hizmetine sunulsun. Önsözde de belirtildiği gibi bu hizmeti bu okulların müdür ve yardımcılardan, oğretmenlerinden, dernek ve vakıflarından beklemek herhalde hakkımızdır.

Bu isimlerin dışında, nice isimsiz kahramanlar da vardır ki hepsini burada saymak çok zor. Zira o dönemlerde okulda görev yapan başta okul müdürleri olmak üzere, öğretmen, memur ve müstahdemler; öğrenciler, öğrenci velileri, cami imamları, köy ve mahalle muhtarları, kısaca hemen her Maraşlı, Kurban bayramlarında, kurban derisi toplayarak, bazı cumalar camilerde para toplayarak bu binaların yapılmasında çok büyük katkıları olmuştur. Tıpkı K.Maraş'ın kurtuluşunda tüm K.Maraşlıların katkıları olduğu gibi. Hepsinden Allah razı olsun.

K.Maraş'ın kurtuluşunda Sütçü İmam, Rıdvan Hoca, Arslan Bey, Millîş Nuri, Abdal Halil...gibi sembol isimlerin öne çıktığı gibi, K.Maraş imam-Hatip Lisesi'nin eğitim ve pansiyon binalarının yapımında öne çıkan bazı sembol isimleri burada zikretme durumundayım. Bu isimleri, o dönemleri iyi bilen bazı dernek üyelerinden ve o dönemde görev yapan okul müdürlerinden aldım.

İşte o sembol isimlerden bazıları:

Hacı Mehmet Kalay

Erkek bölümündeki 4 katlı (B) blok eğitim binası ile 5 katlı erkek pansiyon binası ve kız bölümündeki 4 katlı eğitim binası ile 5 katlı kız pansiyon binası Hacı Mehmet Kalay'ın dernek başkanlığı döneminde yapılmıştır. Hacı Mehmet KALAY, bu binaları yaptırırken nice zorluklara göğüs gerdiğine dair şu hatıra her şeyi anlatmaya yetiyor: 1980 ihtilal dönemi. Bu gibi hayır kurumlarına para toplamak yasak veya askerî makamlardan izin almak gerekiyor, bu da çok zor. Herkes gözetim altında. İnşaat yarım kalmış. Usta, işçi para istiyor ve dernek başkanı Hacı Kalay'ı sıkıştırıyorlar. Hacı KALAY, bu çaresizliğe daha fazla dayanamıyor ve inşaatın borçlarını ödemek için 13 dönümlük kendi tarlasını satıyor, hanımının bileziklerini bozduruyor ve borçları ödüyor.

“Kul daralmayınca, Hızır yetişmezmiş.” derler ya, işte Allah, Hacı KALAY kuluna adeta bir Hızır gönderiyor. Hacı KALAY, bir gün iş yerinde “bu inşaatın hali ne olacak?” diye kara kara düşünürken, kara çarşafı bir Bayan Hacı Kalay'ın iş yerine geliyor ve Hacı Kalay'ın kim olduğunu soruyor. Hacı KALAY,

kendini tanıtıyor, bayanı dilenci zannediyor ve ona: “benim gibi bir köylü parçasından ne istiyorsun?” deyince, kadın Hacı Kalay’a:” Ben, sizden bir şey istemiyorum. Sizin okul yaptırdığımızı duydum, yardım etmek istiyorum.” diyor ve içerisinde para dolu olan keseyi Hacı Kalay’a takdim ediyor ve :”Bunun devamı gelecektir.” diyerek ayrılıyor. Tabii Hacı Kalay’ın yüzü gülüyor, kendini darda bırakmayan Allah’a hamdediyor.

Hacı Kalay’a maddî ve manevi destek veren diğer hayır sahiplerinden de kısaca bahsetmek istiyorum:

Zekeriya Tanrıverdi Ve Oğlu Eshabil Tanrıverdi

Her ikisi de iş adamı. Dokuma fabrikası sahibidirler. Tanrıverdi Ailesi, İmam-Hatip Lisesi’nin kurulduğu günden bu yana İmam-Hatip Lisesi’ne her türlü maddi ve manevi yardımı esirgemeyen bir ailedir. Hâlâ da yardımlarını sürdürüyorlar. Tanrıverdi Ailesi, Zekeriya TANRIVERDİ adına erkek İmam-Hatip Lisesi’nin hemen yanına bir erkek öğrenci yurdu yaptırdı ve bu yurdun işletmesini bir vakfa devrederek bu yurttaki İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin kalmalarını, fakir olan öğrencilerden para almamalarını veya çok az para almalarını şart koştu. Öğrencilerimizden 60 kadarı bu yurttaki kalmaktadırlar.

Kendisi de bir İmam-Hatip Lisesi mezunu olan Eshabil TANRIVERDİ, üniversite tahsili yapan en az 20 öğrencimize burs vermektedir. Üniversiteyi bitiren öğrencilerin yerine, her yıl, üniversiteyi yeni kazanan öğrencilere burs tahsis ediyor. Keşke Tanrıverdi Ailesi gibi birkaç iş adamı daha olsa, okulumuzda fakir öğrenci kalmazdı.

1999 yılında başta İmam-Hatip Liseleri olmak üzere meslek lisesi öğrencilerinin üniversiteye girişte ortaöğretim başarı puanları düşünce, meslek

liselerinde ciddi oranda öğrenci azalması oldu. Kendi okulumuzda bunu daha çok hissettik. 1999 yılı öncesi öğrenci mevcudumuz on bin civarında iken bu sayı 1000 (bin) öğrenciye kadar düştü. Okulumuza öğrenci bulmak amacıyla, her Cuma Meslek Dersleri öğretmenleri vaaz etmek, öğrenciler ise, hutbe okumak ve müezzinlik etmek amacıyla, daha önemlisi okulumuza öğrenci toplamak gayesiyle köylere gidiyorduk. Çoğu kez, üç ayrı yöne üç ayrı minibüsle gidiliyordu.

Bu köy gezilerimiz üç-dört yıl devam etti. Eshabil Bey, bu süre zarfında, kendi iş yerinin özel minibüsünü bize tahsis etti. Minibüsü bize tahsis etmekle kalmadı, yakıtını da verdi. Tanrıverdi Ailesi'nin okulumuza olan maddi ve manevi katkıları hâlâ devam etmektedir. Allah kendilerinden razı olsun, bu gibi hayırsever insanımızın sayısını arttırsın...

Ahmet Duran Balsuyu

Tekstil fabrikası sahibi olan bu iş adamımızın da okulumuza çok büyük maddi ve manevi katkıları olmuştur. Uzun yıllar okulumuzun Yaptırma ve Yaşatma Derneği'nde aktif olarak görev yapmış, okulun öğretim ve pansiyon binalarının yapımında her zaman maddi desteğine başvurulmuş birisi olmuştur.

Ali Sezal

K.Maraş Belediyesi Eski Başkanı. Kız bölümünün eğitim ve pansiyon binalarının arsası Ali SEZAL Bey'in belediye başkanlığı döneminde okulumuza tahsis edilmiş, pansiyon ve eğitim binalarının inşaatlarının alt yapıları yapılırken büyük katkıları olmuştur.

Ömer Dere

Kendi özel arabası ile dernek başkanı Hacı Mehmet Kalay'ın adeta makam şoförlüğünü yapmış, Hacı Kalay'la beraber, esnaf ve iş adamlarından para toplamaya hep beraber gitmiştir. Hacı Kalay'ın sağ kolu olmuştur. Kendisi de okula maddi desteğini hiç esirgememiştir. Daha sonra oğlu Ahmet DERE , Belediye Encümen azası olduğunda, okulun belediye ile olan işlerinde çok büyük desteği olmuştur.

Hacı Mehmet Kalay'ın, destek için başvurduğu ve beraber çalıştığı diğer hayırseverlerin de isimlerini zikretmek gerekirse şunları sayabiliriz:

Nuri Ciğer,

Kenan Kaynak,

Ramazan Diş,

Ali Gençtürk (DSİ eski müdürü. Ali Bey, DSİ'nin imkanlarıyla okul binalarının yapımında büyük desteği olan biri.)

Diğer hayırseverlerden bazıları da şunlardır:

Rahmetli Avukat Metin Şirikçi,

Hacı Osman Arıkan,

Ahmet Uncu Ve Babası Ökkeş Uncu,

İsmail Kurtul,

Rahmetli Ali Haydar Kireççi

Ve isimlerini sayamadığımız nice isimsiz kahramanlar.

Bu arada, İmam-Hatip Lisesi eski müdürlerinden **rahmetli Sait Kırmacı**, okulumuz erkek bölümü (A) blok binası ile kapalı spor salonunu, (bu iki bina başka bir lise adına yapıldığı halde) batıpark mevkiindeki İmam-Hatip Lisesi binası ile takas ederek hiçbir para ödmeden okulumuza kazandırmasını da şükranla anıyoruz.

Kısıkkaya mevkiindeki (B) blok öğretim binası ile erkek pansiyon binası ve Çuhadar Sitesi'ne kadar uzanan çok geniş okul bahçesinin, belediyeden tahsisi konusunda büyük bir özveri göstererek ve bu konuda Ankara'ya kadar giderek tapu tahsisini sağlayan eski emekli öğretmenlerden, kitap dostu, araştırmacı ve yazar

Sayın **Yaşar Alparslan Hoca Efendi**'yi de saygı ile anmak gerekiyor. Yaşar Bey'in İmam-Hatip Lisesi'ne olan katkısı sadece bununla sınırlı değil. Meslek Dersleri öğretmeni **merhum Halil İslamoğlu** ile beraber Kütüphane Kolu rehber öğretmenliği yaptıkları dönemlerde, okul kütüphanesine birçok kaynak kitap ve orijinal el yazma kitaplar kazandırmıştır.

Son olarak **Osman SANDALOĞLU**'ndan bu yana gelmiş geçmiş İmam-Hatip Lisesi müdürlerini, özellikle son zamanlarda müdürlük yapan **Hüseyin Güçlü, Mustafa Koyuncu, Merhum Faruk Özger, Mehmet Kişifli** ve şu an görevde olan okul müdürü **Yusuf Dönmez**'i ve nice isimsiz kahramanları burada saygı ile yad ediyoruz.”

“Ölü Yıkama Okulları”

Sevgili Peygamberimiz (sav) Efendimiz “Bu din garip başladı, tekrar garip olarak dönecektir. Ne mutlu gariplere” buyurur.²⁵ Devletin bu okullara karşı takındığı değer vermez, laubalî tavrın diğer liselerde okuyan çocukları etkilememesi mümkün değildir. Hatta sözde Milli Eğitimin pozitivist, materyalist, seküler zihniyeti ile yetişen öğrenciler, nasıl bir çukurun içinde debelendiklerinden habersiz, İmam Hatip Liseleriyle alay ederler. Hatta bu alay ve aşağılamayı, devletin vermediği bir iş ile teyit de ederler: “Ölü yıkama memuru”.

Biz bile modası geçmesine rağmen çok duyduk bu lafları.

²⁵ Müslim, İman, 232; İbni Mace, Fiten 15; Tirmizi, İman 13. Hadise göre garip, sadece "yurdundan yuvasından uzak kalan, dostundan, ahbabından ayrı düşen" değildir. 'Onlar salih insanlardır. Kalabalıklar içinde azdırlar. Onlara isyan edenler, itaat edenlerden daha çoktur. Onlar yaşadığı dünya içinde bulunduğu toplum itibarıyla hâlden, istikametinden, çilesinden anlaşılmayan; davası bilinmeyen, idealleri beğenilmeyen, düşünceleri çirkin görülen, fedakârlığı, himmeti, hizmeti ve azmi takdir edilmeyen, bu yüzden devlet ve toplum tarafından eleştirilen, eziyet edilen, dışlanan insanlardır. İmam hatipler de ilk açıldıklarında devlet ve toplumun etkin ekseriyeti karşısında aynen böylediler.

- O okula niye gidiyorsun? Ölü mü yıkayacaksın?

- Sen manyak mısın? Teşekkür etsene dalga geçeceğine! Yoksa geberdiğinde Müslüman gibi yıkanmak ve Müslüman gibi gömülmek istemiyor musun? Dua et ki biz varız. Hey düşüncesiz alaycılar, siz yapmayın, biz yapmayalım, onlar yapmasın, peki ama bu işi kimler yapacak? Yoksa siz öldüğünüzde leşinizin zibillikteki itlere mi atılmasını istiyorsunuz?”

Sonra halkta tereddütler vardır. Acaba laik devlet bu okulları niçin açmıştır? Yoksa “aydın din adamı” diye, itikadı bozuk, laikliği benimseyerek şeriata düşman olan imamlar mı yetiştirmek istiyor? Yoksa dini kendi içinden mi yıkmak istiyor? Bu adamlarda ne hayır var ki İmam Hatip açarak din öğretsinler?

Bu hava şehrin kimi meşhur hocalarında da vardır. Ama açıktan konuşmazlar. Bekleyip görelim derler. Bu endişelerden ötürü halkın da kaygıları vardır. Bu yüzden ilk açılışta talebe bulmak zor olmuştur. Sandalzade o yüzden ev ev dolaşmak zorunda kalmıştır. Ama yine imdadao saf köylüler koşmuştur. Çocuklarını bin bir zorlukla bu okullara göndermişlerdir.

Şehirlilerin bir endişesi daha vardır. Tamam, bu okulda çocuklar okudu. Ya sonrası? Sonra ne olacaklar?

Maalesef bu sorunun cevabı o gün koca bir “hiç”tir!..

Ya Sonrası?

Bu okullara karşı kaygı ve endişenin, hatta alay etmenin, küçük görmenin elbette çok sebepleri vardı. En başta gelen şu sorunun cevabıdır:

Bu okullarda okuyanlar isterlerse daha sonra hangi lise veya fakülteye gidebileceklerdir?

Yok böyle bir şey. Hiçbir yere gidemezler!

Peki burayı bitirince ne olacaklar?

Yok, böyle bir şey. Hiçbir şey olamayacaklardır!

Peki, ne iş yapacaklardır?

Yok, böyle bir şey. Hiçbir iş yapmayacaklardır! Belki bazıları bir imam olabilir. Şimdilik dinini bilen iyi bir Müslüman olmak vardı hedefte. Gerisi Allah kerim.

Evet, biz neyse bu okula girdiğimizde istersek buradan sonra okuyacağımızı bir yer vardı, hiç olmazsa onu biliyorduk. Ama bizden evvel bu okula ilk girenler bunu dahi bilmiyorlardı. Yoktu ki böyle bir okul!

Açıldıktan yedi yıl sonra İmam-Hatip Okulu mezunlarının yükseköğrenim görmesine imkân vermek amacıyla ilki 1959'da İstanbul'da olmak üzere bazı Yüksek İslâm enstitüleri açılmıştır. Biz mezun olduk, İzmir, Konya, Kayseri ve Erzurum'da olmak üzere toplam beş tane Yüksek İslâm Enstitüsü vardı. Ankara'da İlahiyat Fakültesi vardı ama o dahi bizi almaya tenezzül etmez, liselerden alırdı öğrencilerini. Bu açılan beş Yüksek İslâm Enstitüsü konjonktüre göre bazen iki yüz, bazen sadece elli kişi alırdı. Güya bu okulları kapatmazlardı muhalif iktidarlar, ama toplam beşine birden, bir okula bile az gelecek öğrenci alırlardı. Sistemin bize ettiği oyunlar, şeytanın aklına gelmezdi.

12 Eylül sonrası 4 Kasım 1981 tarih ve 2547 sayılı kanun ve bu kanuna istinaden çıkarılan 20 Temmuz 1982 tarih ve 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile İlahiyat fakültelerine dönüştürülene kadar bu okullara sadece İmam-Hatip Lisesi mezunları kabul edilmiştir. Bu fakülteye dönüştürme de iyi niyetle değildir. Çünkü bu yüksekokullar nispeten Bakanlığa bağlı olduğu için, nihayet işin içinde siyaset olduğundan, o da halkın oyuna mahkûm bulunduğu için, daha serbest, daha rahat ve daha kaliteli eğitim veriyorlardı. Şimdi bu okulları fakülte yapmakla onları, darbe sonrası yapılan yasaçtı anayasanın bir kurumu olan YÖK'ün yasaçtı, engelci, hürriyetsiz, kişiliksiz demir pençesine teslim ediyorlardı. Artık ne doğru dürüst bir

müfredat kalacaktı, ne de özgür ruhlu hocalar. Hocalar özgür ruhlu olsalar da para etmeyecekti. Zira onlar, atamayla gelen rektör ve dekanların insafına terk edilmişlerdi. O zamanlarda bu İlahiyat fakülteleri, hatta bütün fakülteler, sözde özgür ve araştırmacı olan bu üniversitelere bağlı oldukları için, aslında ilkokullar kadar olsun özgür değillerdi. Kulak verirseniz, bütün fakülteler, karanlık zindanlar gibiydiler. Hocaların ve öğrencilerin ellerinden ve ayaklarından zincir sesleri gelmekteydi. Kısmen de olsa hala öyledir. Biz bu konuyu “İlim ve Özgürlük” kitabımızda örnekleriyle birlikte işlemiştik, oraya bakılabilir.

Neyse, demek istediğimiz odur ki, şimdi hemen her vilayette olan bu fakülteler bizim hocalarımız İmam Hatip’te okurken yoktu. Bitirince ne olacaklarını bilmedikleri gibi, daha sonra nerede okuyacaklarını dahi bilmezlerdi. Böyle başlamışlar tahsile.

Şu fedakârlığa bakar mısınız?

Sistem bunu niçin yapar?

Dine düşman olduğu için. Ona göre buralarda gericilik, yobazlık, irtica, ortaçağım karanlığı okutulmaktadır.

Peki, halk niye böyle bir okula öğrenci verir?

Bunun altında yatan da bu milletin dinine olan samimi inancından başka bir şey değildir.

İşte bu inanç, Batılı kâfirlerin elinde oyuncak olan yerli yabancıların, laik Batıcıların, pozitivist ve materyalistlerin bütün planlarını bozmakta ve onların korkulu rüyaları olmaktadır. O yüzden onların piyonlarına yaptırdığı her darbe, ilk yumruğunu bu mübarek okulların başına vurmuştur, ezip yok etmek için. Ama bir türlü bu Müslüman milleti mağlup edememiş, ezip geçememişlerdir. Çünkü bu aziz millet, mümine mahsus bir ferasetle, fırtına karşısında taze ekin veya fidanlar gibi elastiki olarak eğilmiş, fırtınanın, kasırganın dinmesi gibi darbe dönemleri geçer geçmez, yeniden doğrulmuştur.

SİSTEM VE İMAM HATIPLER

Sistem Niçin İmam Hatip Yaptırmaz?

İşte laikliği dinsizlik gibi anlayıp uygulayan zalim sistem bu dindar halka diyordu ki, “madem bu kadar İmam Hatip Okulu diye tutturdun, ille de istiyorsun, tamam, ama okul binasını da sen yaptıracaksın”.

İyi ama bu kadar ilkokul, ortaokul ve liseleri kim yaptırıyor?

Devlet!

O devlet bu parayı kimden alıyor?

Milletten.

Peki, o devlet niye milletin istediği okulu, yani İmam Hatip’i yaptırmıyor? Kesesinden ne çıkıyor ki?

Düşmanlığın, tarafgirliğin, zulmün bu kadarına da pes doğrusu.

Aslına bakarsanız halk da yaptırmasa daha çok memnun olacak. Halk da bunu bildiğinden bir yandan çaresiz, öbür yandan buna izin vermelerine bile çalarak seve seve bu okulları kendi cebinden yaptırıyor. İşte o zaman da bir fedakârlık destanı yazılmaya başlanıyor. Hacı Kalay gibi dindar ve organizatör insanlar çıkıyor. Öğretmenler de işin içine giriyorlar. Kimisi arsa veriyor, kimileri para veriyor, kimi davar, sığır veriyor, kimi kavak veriyor, kimi harmandan kaldırmadan

arpa buğday veriyor. Kimi işçiler arada bir ücret almadan çalışıyor. Kurban bayramında gönüllüler evlerde kurban yapmıyor, deri ve bağırsak topluyorlar. Koca koca hocalar, imamlar, müezzinler, talebeler bayramda elleri kurbanlık kanı, deri ve bağırsak kokusu sokak sokak dolaşıyorlar. Zenginlerin kapıları aşındırılıyor. Dilenmekten utansalar bile, izzet ve şereflerine yediremeseler de, Allah için katlanıyor ve başladıkları her binayı kısa zamanda bitiriyorlar.

Evet, bu millet için büyük bir iftihar tablosudur ki, başlangıçtan itibaren zamanımıza kadar İmam-Hatip okullarının binalarının büyük kısmını halk yaptırmıştır. 1995'te yayımlanan bir çalışmaya göre (Ünsür, s. 148-149) 400 binadan 263'ü çeşitli dernek ve vakıflar, otuz sekizi devlet tarafından, yetmiş yedisi devlet-millet iş birliğiyle inşa edilmiştir. Yirmi iki binanın mülkiyeti ise hâzineye ait olup geçici olarak İmam - Hatip Lisesi'ne verilmiştir.²⁶

Ricamız

Ey bugün bütün okullarını devletin ve STK'ları yaptırdığı gül gibi binalarda okuyan İmam Hatipli öğrenciler, davanız adına geçmişte yaşanan bu acı günleri unutmayın! Gevşemeyiniz rahatlıktan. Ünsiyet rehavetine düşmeyiniz. İş yarımır. Hedefe varmak için bütün okullar İmam Hatip, İmam Hatipler de büyük alimler çıkaran mübarek okullar olmalıdır. Allah için kendinizi tehlikeye atmayın. Ganimet düşüncesine düşmeyin. Ülfet ve rahatlık belasına müptela olmayınız. Çok ama çok çalışınız ve sizden bekleneni fazlasıyla yapınız inşaallah. Göklerin derinliklerinde melekler, yerlerin derinliklerinde ulema, evliya ve şehitler, yeryüzünde şimdilik dolaşan bizler, sizden bunu bekliyoruz dualarımızla. Bunu hiç unutmayın. Bu sizi Allah Teâlâ'nın katında "veli/evliya" yapacaktır. Sonsuz saadeti böyle kazanacaksınız!

²⁶ A.y.

Ağlatan Haber

Biz çok çeşitli kitaplarımızda ve yüzlerce makalemizde bugünü iyi anlatabilmek için gençlerimize o karanlık günlerin, hatta asırların macerasını yazdık. “Batıcılık” dediğimiz bu küfür olmakla kalmayan²⁷, aynı zamanda din ve devlete ihanet olan bu düşüncenin, maalesef aydınımızda ve idarecilerimizde kabul görmesinden sonra koca Osmanlının gümbür gümbür yıkılmasını da yazdık. O mübarek devletimizin yerine laik, seküler, pozitivist, materyalist, ırkçı bir devletin kurulmasını da yazdık.²⁸ Nihayet kovup da yerine oturduğu İslam’ın tekrar geri gelmemesi için hak hukuk tanımaz zulümlerini, bu zulümlerden sonra ülkenin nasıl yangın yerine çevrildiğini bir seri halinde yazdık çok şükür.²⁹

Böylece istedik ki neslimize asıl düşmanı ve büyük tehlikeyi gösterelim. Emekli olsak da, ölüp gitsek de İmam Hatip nesline ve Müslüman gençliğe rehberlik edelim. Derdimizi, davamızı anlatalım. Çok şükür, fiilen öğretmenlik yaparak anlatmaya çalıştığımız bütün ilim ve fikirleri, emekli olunca yeniden derli toplu yazdık. Geriye onları alıp okumak, tükenince yeniden basarak gençliğe sunmak kalıyor. Parasız gençlere hediye edip okutturmak, böylece iman ve istikameti korumada gençliğe yardım etmek kalıyor. İşte cihat budur! Bunu bize lütfeden Allah Teâlâ’ya hamd-ü senalar olsun.

O karanlık günlerde okumaya hasret ama okuyacak bir mektep bulamayan Hayrettin Karaman, karanlıklardan çıkış için aralanan bir kapı olarak İmam Hatip Okulunun açılış kararından nasıl haberdar

²⁷ Bkz. Batılılaşma İle Hesaplaşma, Sistem ve Şeriat,

²⁸ Bkz. Cemal Nar, Osmanlıdan Cumhuriyete Büyük Kırılma, Laiklik Sorgulaması, İlim ve Özgürlük, İlim ve İktidar.

²⁹ Bkz. Adı Konmamış Savaş, Batılılaşmayla Hesaplaşma, Batılılaşma Cinetinde Aydınların Karanlığı, İslam’a Göre Irkçılık ve Kürt Sorunu, İlim ve İktidar, İlim ve Özgürlük.

olduğunu, Altınoluk dergisinin kendisiyle yaptığı bir röportajda³⁰ anlatır. Diyor ki:

“Ve bir gün çarşıda tellal Hacı Hüseyin Efendi, davuluna vuruyor, başına toplananlara:

“Duyduk duymadık demeyin, İmam Hatip Okulları açılıyoooooor. Artık serbestçe Kur’an okunacak” diye ilan ediyor, sözünü bitirince sevincinden oturup ağlıyordu. Millet de ağlıyordu. Tellal kalkıp biraz ilerliyor ve bir daha bağırıyor, oturup ağlıyordu. Millet de arkasında ağlıyordu. Ben sevinçle eve koştum ve müjdeyi verdim. Ailemin bütçesi uygun olmamakla beraber beni Konya İmam Hatip Okuluna gönderdiler.”

Bir tellal neden ağlar?

Bir millet neden ağlar?

Biz bu röportajı okurken neden ağlarız?

Bu, üzerinde çok düşünüp değerlendirilmesi gereken bir konudur. Hacı Kalay ve emsali insanları anlamak için de onları çıkaran ortamı iyi bilmek ve değerlendirmek gerekir. Bizim de çarşı pazarda gezip tozmak, dost meclislerinde tatlı tatlı sohbet etmek, televizyonda film veya program seyretmek, bilgisayarda dünyayı dolaşmak, hatta kalkıp seyahate çıkarak harika dünyamızı temaşa etmek varken... Evde, ıssız, loş veya karanlık bir odada yapayalnız, kafamızı kitaplara gömerek, düşünüp tefekkür ederek bu satırları yazmaya çalışmamız, unuttuğumuzdan sıcak bir çay bile içmeden soğuk tuşlara vura vura uğraşıp, didinip çabalamamız, işte dua davamızın gerçekleşmesi içindir. Bütün maksadımız Allah için kardeşlerimizi uyarmak, bilgilendirmek, yüreklendirmektir.

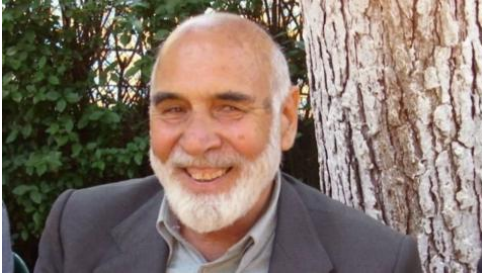
³⁰ Yıl, 1989. sayı,37.

O Heyecan Ve Gözyaşı Var mı?

Bir zamanlar İmam hatiplerde o kadar teveccüh vardı ki, okulda yer kalmadığından öğrenciler sınavla alınır, kazanamayanlar ağlayarak dönerdi.

Kahramanmaraş İmam Hatip Lisesi eski müdürü İsmail Abken Hocamızın gözyaşları içinde şunu anlattıklarımı bizzat dinledim.

“Odamdan dışarı bakınca bahçe kapısında bir adam gördüm. Eliyle bir çocuğun elini tutmuş, öyle ayakta bekliyorlardı. Üzgün bir hali vardı. Neyse, ben işime döndüm.

Bir ara kalkınca tekrar baktım kapıya. Adam hala orada dikiliyordu. Merak ettim, bir arkadaşımı çağırarak durumu sordum. Anlattı; adam elindeki oğlunu bu okula kaydetmek için gelmiş köyünden. Ama kontenjan bittiği için “amca yerimiz yok, bu çocuğu alamayız” demişler. Ama adam rica minnet yalvarıyormuş. Sonunda umudu keserek odadan çıkmış gitmiş ama bahçe kapısında bekliyormuş.

Düşündüm ve acıdım. Kim bilir adam kaç saat orada melül mahzun orada duruyordu?. Allah bilir hangi köyden gelmişti, belki de köy arabasını kaçıracaktı fakat adam, kaydedemediğimiz öğrencisi elinde aşağıda bekliyor ve gitmiyordu.

Nihayet adam daha fazla eziyet çekmesin diye indim aşağıya ve okul müdürü olarak dedim ki:

- Amca, elimizden hiçbir şey gelmez. Maalesef yerimiz yok. Alamayız bu çocuğu. Boşuna burada bekleme. Git ortaokula kaydettir. Bizim de içimiz parçalanıyor ama elden ne gelir?

Adam yaşlı gözlerle baktı bana ve:

- Hocam, bu çocuğu sen almazsan, ben de bunu liseye verirsem, o da orada beynamaz biri olursa, bir din düşmanı olursa, bunun hesabını sen nasıl vereceksin, ben nasıl vereceğim?

Adamın sözlerinden ben de etkilendim. Şimdi ikimiz de ağlıyorduk. Biraz sakinleşince ben kalktım ve adama:

- Sen haklısın amca. Bunun hesabı verilemez. Git kaydettir çocuğunu, dedim.

Odama geçince ilgili muavini çağırdım. ‘Gelen herkesi alın, hiç kimseyi geri çevirmeyin’ dedim.

Sonra gittik, Yetiştirme Yurdunun boş bir katını kiraladık ve orada okuttuk.”

Bilenler bilir, okuyanlar hatırlar, yetiştirme yurdundan kiralamışlardı o katı. Ben Kayseri Yüksek İslam’da talebeydim o zamanlar.

Şimdi şehrimizde yirmiden fazla İmam Hatip Ortaokul ve Lisesi var. Binaları çok güzel. Sınıf mevcutları ideal. Öğretmen kadroları tam. Ama merak ediyorum, o heyecan, o ürperti, o gözyaşı hala var mı?

Koruyucu Aileler

Şimdi o günlere hayalen yeniden gidiyoruz. İmam-Hatip okullarında okuyan öğrencilerin çoğu köylerden geldiği için ilk günden itibaren bu okullara mahsus yurt yapımı yoluna da gidilmiştir. Ama onun öncesinde de nice kahramanlık destanı ve fedakârlık nişaneleri vardır bu halk içinde. Hepsinin de ruhu şâd olsun, rahmet olsun o kahramanlara!

Köyden gelen çocukların ilk barındıkları yer, akraba evleridir. Koskoca bir eğitim dönemi, bazen bir, bazen üç, bazen de yedi yıl, bir akrabanın evinde geçerdi. Onların çocuğu olurdu öğrenci sanki. O ailenin hanımı annesi olurdu onların. Yemeğini yapar, çamaşırını yikar, yatağını sererdi. Ama Allah için, ama kocasının hatırını hoş tutmak için, ama aldığı terbiye gereği, katlanırdı bu zahmetlere. Allah mükâfatlarını bol bol versin. Amel defterleri hayır adına hiç kapanmaz inşaallah.

Şimdiki bu hayat tarzımıza bakarak değerlendirirsek kim bilir ne kadar garipsenecektir değil mi? Evinize bir akraba çocuğu giriyor, tahsili boyunca bedava sizinle o evi paylaşıyor. Orasını bir pansiyon gibi kullanıyor. Yemesi, içmesi, çamaşır temizliği o evin üstüne artık. O evin kahraman hanımı bunu yüksünmeden yapıyor. En azından zavallı yavrucağa bunu hissettirmiyor içinde varsa da. Çünkü o da biliyor ki fakir insanlar yardımlaşmaya mecburdurlar bu hayatta, başka çare yok. Şimdi olsa kimse bunu teklif bile etmez, edemez. Ama o zamanlar bu da hayatın bir gerçeği olarak çok yaygın idi.

Hücrelerden Yurtlara

Böyle koruyucu bir ailesi olmayanlar, mahalle camilerinin müştemilatı olan hücreler varsa, müftülükten ve imamdan izin alarak oralara yerleşirlerdi. Bunu bulmak da büyük bir nimetti elbette. Bedava yer bulma nimeti yani. Ama yemek nasıl olacak, soğuk kış geceleri buz gibi beton hücreler nasıl ısıtılacak, orası da ayrı bir derttir. Allah Teâlâ razı olsun, imamlarımız genellikle iyiliksever, himmet ehli, merhametli insanlardır ve bu evlerinden ilk defa ayrılmış, gece yarısı ana baba, kardeş, hatta evin ineğini, koyun ve keçisini özlemiş, utancından sesli de

ağlayamayan, gizli gizli gözyaşı döken, kendi gözyaşlarını yine kendilerinin sildiği yavrucuklara sahip çıkar, onların her türlü ihtiyaçlarıyla ilgilenir, tahsil işlerini kolaylaştırır.

Ama bazen “haliniz nasıldır?” sorumuza, öğrencilerimizden esefle anlatanlar da olur. O zaman kahroluruz. Zira dışarda cemaat namaz öncesi veya sonrası bahçede, şadırvan başında toplanır, lak lakı, şak şakı yüksek perdeden saatlerce konuşurlar da içerideki çocukların kaldıkları yere bir kere olsun girip bir merhaba demezler. Bir şeylere ihtiyaçları var mıdır sormazlar. Ya o uzun kış gecelerinde yatısı namazını kıldırıktan sonra paltosuna bürünerek, boynunu içeri çekerek hızlıca evine giden imamlar? Cami hücrelerinde odunsuz, kömürsüz yatakta ısınarak ders çalışan ana kuzularından habersiz ve ilgisiz imamlar?

Böylesi imamları duyunca ister istemez sevgimiz noksanlaşır, içimizi hüznün ve öfkenin kokteylinden oluşan bir sam yeli kavurur, kötü söylemeye dilimiz varmadığından sadece “Allah ıslah eylesin!” demekle yetiniriz.

Daha sonra yurtlar ve pansiyonlar yaygınlaşır. İmam Hatip Liselerinde genellikle yatılı talebeler olur. Çünkü köyden, kasabadan gelmişlerdir. Devlet yatılısının yanına biraz da dernek katar. Epey bir ihtiyaç da böyle karşılanırdı.

1995’te mevcut 246 pansiyonun 121’i müstakil bina olup bunların otuz beşini devlet, elli sekizini dernek, vakıf gibi sivil kuruluşlar inşa etmiş, yirmi sekizi de devlet-vatandaş iş birliğiyle yaptırılmıştır.

Artan Okullar Artan Oyunlar

Toplumun İmam-Hatip okullarına olağan üstü ilgi göstermesi ve destek olması sebebiyle bu okullar açıldığı günden itibaren zaman zaman siyasî polemiklere de konu olmuştur. Çok partili hayatta kimileri bu okulları sahiplenirken, kimileri de kendileri için tehlike bilmiş ve yok etmek için çaba sarf etmiştir. Fakat onların bu okulların sayılarının azaltılması veya tamamen kapatılması yönündeki teklif ve çalışmalarına rağmen, bu mübarek okulların sayıları sürekli artış göstermiştir. Başta

1960 ihtilali olmak üzere her darbe dönemlerinde bu okullar kapanma ile yüz yüze gelmiş, ama orta kısmı budanarak da olsa büsbütün kapanmaktan hep kurtulmuşlardır. Allah Teâlâ'nın inayet ve nusret eli, halkın himmet ve dualarının yöneldiği bu okullardan hiç çekilmemiştir çok şükür.

Halis Ayhan bu macerayı şöyle özetler: “Özellikle 1960 ihtilali sonrasında İstanbul, Ankara, İzmir ve Erzurum dışındaki İmam-Hatip okullarının kapatılması yönünde bir teklif hazırlanmışsa da (Ayhan, s. 172-175) bu teklif uygulanmadığı gibi, 1962'de İsmet İnönü'nün başbakanlığı döneminde Bursa İmam-Hatip Okulu açılmış, aynı dönemde Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde “Din Eğitimi Genel Müdürlüğü” kurulmuştur.

27 Ekim 1965'te kurulan Süleyman Demirel hükümetinin programında ilk defa İmam-Hatip okulları zikredilerek bu okullar için yükseköğretimin açık tutulacağından söz edilmiş (Dağlı-Aktürk, II, 95), ardından okul ve öğrenci sayısı artmaya devam etmiştir. Meselâ 1964-1965 öğretim yılında okul mevcudu yirmi altı, orta ve lise kısmındaki toplam öğrenci sayısı yaklaşık 11.000 iken dört yıl sonra okul sayısı altmış dokuz, öğrenci sayısı 42.750'ye ulaşmıştır.

28 Eylül - 3 Ekim 1970'te düzenlenen VIII. Millî Eğitim Şûrasına Talim ve Terbiye Kurulu tarafından sunulan raporda, ilköğretmen okulları ile İmam-Hatip okullarının yeni yetişen nesle eğitim vermekle görevli elemanlar yetiştirmek gibi bir ortak sorumlulukları bulunduğu ifade edildikten sonra İmam-Hatip okullarındaki öğrenci sayısının ilköğretmen okullarına göre daha hızlı arttığına dikkat çekilmiş, bir önceki şûrada da teklif edilen “tek tip ortaokul” meselesi gündeme getirilmiş, Ankara Üniversitesi de şûraya aynı yönde bir teklif sunmuş, nihayet tek tip ortaokul görüşü şûra tarafından kabul edilmiştir. 12 Mart 1971 'de başlayan ara dönemde kurulan hükümetin programında İmam- Hatip okullarının orta öğretim sistemine uyacak biçimde ıslah edileceği, VIII. Millî Eğitim Şûras'ında alınan kararların en kısa zamanda uygulanacağı ifade edilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu'nun 4 Ağustos 1971 tarih ve 225 sayılı kararıyla İmam-Hatip okullarının orta kısmı kapatılırken lise kısmı üç

yıldan dört yıla çıkarılmış, bu arada farklı derslerden sınava girmek şartıyla İmam-Hatip Okulu'nun bir sınıfından liseye veya lise dengi başka bir okula geçme imkânı tanınmış, bundan sonra birçok İmam- Hatip Okulu mezunu lise imtihanlarına girip lise diploması alarak çeşitli fakültelere girmiştir.

“Okul” “Lise” Oluyor

1972'de yayımlanan “Millî Eğitim Reformu Stratejisi”yle ilgili kararname ile İmam-Hatip Okulu adı İmam- Hatip Lisesi şeklinde değiştirilmiş (M.E.B. Tebliğler Dergisi, sy. 1700 (19721, s. 416), 1973'te çıkarılan 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile İmam-Hatip liseleri “imamlık, hatiplik ve Kur'an kursu öğreticiliği gibi dinî hizmetlerin yerine getirilmesiyle... hem mesleğe hem de yüksek öğretime hazırlayıcı programlar uygulayan öğretim kurumları" şeklinde tanımlanarak (Resmî Gazete, sy. 14574 11973)) bu okulların, kuruluşundan itibaren ilk defa güçlü bir kanunî dayanağa kavuşturulması yanında o güne kadar sadece Yüksek İslâm enstitülerine girebilen mezunlarına çeşitli yüksek öğretim kurumlarına girme imkânı verilmiş, bu kanunu değiştiren 16 Haziran 1983 tarih ve 2842 sayılı kanunda da aynı haklar korunmuştur.”³¹

Tabi bu işler biz mezun olduktan sonradır. O zaman bizi sadece Erzurum Üniversitesi alırdı. Ben üniversite sınavında oranın edebiyat fakültesini kazanmıştım. Kayseri Yüksek İslam Enstitüsünü de kazanınca, burası hem kendi alanım, hem eğitimi daha güçlü, hem de daha yakın diyerek Yüksek İslam Enstitüsü'nü tercih ettim.

İmam Hatip Okullarını o zaman Yüksek İslam Enstitüsü hariç üniversiteler alınmazdı. Sonra bir tane Erzurum Üniversitesi almaya başladı. O da Erzurum Atatürk Üniversitesinin yiğit rektörü Kemal Bıykoğlu'nun marifetiyle olmuştur. Onun bu devrim gibi büyük olan hareketini sair üniversiteler takip etti. Üniversite bünyesine büyük cami yaptırma geleneğinin de öncüsü olan bu yiğit insan, 1986'da vefat etti. Allah rahmet eylesin.

³¹ A.g.m.

Sanırım 1973’de merhum Erbakan Ecevit ile koalisyona girince, İmam Hatip Okulu’nun adını İmam Hatip Lisesine çevirdiler. Hikâyesi aklımda kaldığı kadarıyla şöyledir: Milli Eğitim Bakanı Mustafa Üstündağ herkesin bildiği gibi azıllı bir solcudur. Bir gün Başbakan Yardımcısı Erbakan onu çağırır ve sorar:

- “Bütün liselerle aynı dersi okuduğu halde İmam Hatipler neden üniversiteye alınmazlar? Neden onun sınavına giremezler?”

- Efendim, üniversiteye “lise”den girilir. “Okul”dan girilmez. İmam Hatipler okuldur. Lise değildir.

- Ne farkı var? Lisenin bütün derslerini görüyorlar değil mi?

- Evet.

- Yani şimdi biz bu okulların adını “okul” yerine “lise” yaparsak, yasak kalkar, bunlar da üniversiteye girerler, öyle mi?

- Herhalde girerler!

- Öyleyse lütfen git yap bunu!

Adam şaşkındır. Fakat neylersin ki partisi anahtar konumunda olan Erbakan’a mahkûmdurlar. İçi kan ağlasa da gider ve yapar bunu. Ve böylece bir sabah kalktığımızda “İmam Hatip Okulu” oluverir “İmam Hatip Lisesi”’si. Ve dahi bir gecede üniversiteye girmeye hak kazanırlar. İyi mi? Türkiye’nin işleri...

İyi olmasına iyidir, yapmasına gider yapar da, ama muhtemelen o an sıcakta sıcakına ne yaptığını tam olarak bilemeyen Üstündağ, yıllar sonra bile kendisine bu yüzden kızanlara hep şöyle demiştir: “Ellerim kırılıysaydı da o imzayı atmasaydım.”

Biraz önce de demiştim, biz mezun olduktan sonra oldu bu işler. Bir “okul” kelimesinin “lise” olmasıyla askeriye hariç bütün üniversitelere girme hakkı kazandı İmam Hatipler o zaman. Biz bayram ederken bu aziz ve sahipsiz millet de bir kelime

ile önlerine ne engeller konulduğunu, ne tuzaklar kurulduğunu, nasıl haklarının yenildiğini gördü. Devletin içine sayıları az da olsa kendilerini seven ve düşünüp kayıran insanların girmesiyle ne zaferler kazanılacağını gördü. Bu siyasetin bir başarısıydı. Bu yüzden dindar insanlar ona ilgi duymaya başladı.

Çığ Gibi Büyüyorduk

İmam Hatipler bundan sonra çığ gibi büyürler. Zaten ortaöğretimde yapılan her bilgi yarışmasını, her münazarayı, hatta çoğu spor müsabakalarını kazanan İmam Hatipliler en başarılı okul olur ve o hızla üniversiteleri doldururlar.

Son yıllarda RTÜK azalarından olan Sivaslı Abdul Vahap Darendeli, Kayseri Yüksek İslam Enstitüsünden sınıf arkadaşımızdır. Kayseri’de okurken ara sıra Ankara’ya da gider ve dışardan Hukuk Fakültesini de okurdu. O zamanlar, ince ve uzun, fidan gibi yakışıklı bir genç idi maşallah. Tıpkı benim gibi desem ayıp olmaz değil mi?

O yıllar, anarşi ve terör yıllarıdır. Uzun saç sakal bir birine karışmış, kot pantolon ve parke, o zamanki tabirle “hippi kılık” meşhurdur. O da Ankara’da dikkat çekmemek için saçlarını uzatır, favorileri indirir, kot giyerdi. Kendini İmam Hatipli tanıtmaz yani.

Bir gün gülerek bize şunları anlattı:

“Bir arkadaşı varmış samimi oldukları. İşte o dert yanmış kendisine:

-Yahu Vahap, her yeri İmam Hatipler sardı. Sade bizde değil, her fakültede onlar dolu. Hatta seni yakından tanımasam, senden bile şüpheleneceğim...

- Daha neler? Demiş galiba kendisi de kaşlarını çatarak.”

Oysa o serseri bilmiyor ki, Abdul Vahap Yüksek İslam Enstitüsünde okumakla iki kat İmam Hatipli üstelik. Biz de hem olaya sevindik, hem de şükreyledik.

Bu bizim açımızdan büyük bir lütuftur bu. Allah (azze ve celle) ın ihsan ettiği bir başarıdır. Cumhuriyet tarihinde devrim gibi bir olaydır bu. Kıvanç duyuyoruz.

Karanlık Odalarda Karanlık Planlar

Ancak bütün fakültelerin İmam Hatipler tarafından doldurulduğunu gören şer güçler kara kara düşünmeye ve karanlık mahfillerde karanlık planlar yapmaya başlamıştır. Ama o günlerin en büyük belasını anarşi ve terör, bu kötü niyetlilere imkân vermez. Hatta bu terör İmam Hatiplere yarar. Çünkü çocuklarını terör belasından korumak isteyen aileler, normal zamanlarda İmam Hatiplere vermeyecekleri çocuklarını bu sebeple verirler ve bu okullar kısa bir zamanda alabildiğine büyürler. İkili eğitim de yetmez. Halk yeni binalar yaptırır. Bir şehirdeki bütün orta öğretim öğrencilerinin neredeyse yarısı İmam Hatipler olur. Maraş öyleydi mesela. Çünkü her tarafta kavgalar, ölümler, yangınlar varken, İmam Hatipler sakindir. Oralarda ne kavgaya, ne anarşi, ne terör vardır... Çocuklar aslanlar gibi okumaktadırlar...

12 Eylül İmam Hatiplere darbe vurmaya ister ama anarşinin hatırası çok canlı olduğu için açılmış okullara pek de bir şey yapamaz. Sadece yenilerini açmaz. Bir yer hariç: Tunceli.

Bu ne demek?

Herkes de biliyor ki İmam Hatipler bulunduğu yere barış, huzur, emniyet ve birlik götürüyor. Peki, öyleyse bunun gereği nedir? Ödüllendirilmek, hatta bütün okulları onlar gibi eğitmek değil midir?

Akıl ve mantık bu soruya “evet” der, ama Türkiye pek akılla mantıkla yönetilmez. Onun başka davaları vardır. O İmam Hatipleri ödüllendirme yerine bitirme planları yapmaktadır. Nihayet bir başka

darbe sürecinde, ileride anlatacağımız 28 Şubat'ın o soğuk ve uğursuz ortamında Milli Eğitim Bakanlığı ile YÖK işbirliği içinde İmam Hatiplere öldürücü darbeyi indirirler.

Sekiz yıllık kesintisiz eğitimi sırf İmam Hatiplere gidişi önlemek için çıkardılar. Sekiz yıllık mecburi eğitime kimse karşı değildi. Ama beş + üç şeklinde uygulansın isteniyordu. Fakat onlar son üç yılda İmam Hatiplere gidişi önlemek için buna direndiler ve onların yüzünden meslek okullarının tamamını bitirdiler.

Oysa son Milli Eğitim Şurası Meslek Okullarının geliştirilmesini kararlaştırmışlardı. Gelişen sanayinin buna ihtiyacı da vardı. Milli Eğitim ara eleman ihtiyacını da biliyordu. Her kötülük İmam Hatiplere darbe vurmak adına yapılıyordu. Artık karanlık odalarda karanlık adamlar karanlık planlarını masaya yatırmış tartışıyorlardı.

Dikkat Çeken Gelişmeler

Bu tarih ve bu işlem, İmam hatipler için ikinci bir milat olur. Küçük bir sızıntı ile başlayan bu ark, giderek bir dere, derken coşkun bir ırmak olur. Şimdi ise bir deryadır hamdolsun. O yıllarda hem mesleğe, hem de üniversiteye öğrenci hazırlar İmam Hatip liseleri. Ancak bu durum biraz zihinlerde dağılmaya sebep olur. Çünkü aslı görev din görevlisi yetiştirmek iken, işin içine bir de üniversiteye hazırlamak girer. Üstelik öğrenciler de imam müezzin olmayı değil, üniversitelerin çeşitli fakültelerine gitmeyi hedeflemektedirler. Bu bizde bir zafiyete, bir de zafere sebep olur.

Zafiyete sebebi şudur; öğrencinin himmeti üniversiteye yönelince, imamlık mesleğine karşı bir ilgisizlik başlar. Meslek sevgisi gelişmez. Çünkü herkesin gözü yükseklerdedir. Böyle olunca imamlık mesleğine ya okumaya gücü yetmeyen, kısa yoldan hayata atılmak zorunda olanlar veya üniversiteyi kazanamayıp istediği halde oralara gidemeyenler talip olur. Onlar da haliyle en yetersiz, en tembel, o günün tabiriyle “döküntüler”dir. Bu da meslekte kifayetsizliğe sebep olur. Halk, yaşları çok genç bu yiğitlerin bir de yetersizliğini fark edince, haliyle meslekte sorunlar yaşanır.

Onların hepsi olmasa da, “döküntü” denmeyi hak edenler de maalesef uzun yıllar meslekte olmalarına rağmen yeni okumalar, öğrenmeler ve hizmet içi yetiştirici kurslara katılmaları kendilerini yenileyip geliştirmezler. Okulda öğrendiklerini de unuturlar. Ortaya aşksız, şevksiz yapılan bir memuriyet çıkar.

İşte uygulamadaki bu meslek derslerinin yetersizliği Diyanet İşleri Başkanlığı'nın da dikkatini çekmektedir. O da araştırı, incelemeler yaptırır, ortaya çıkan tespitleri devlete sunar. Bunlar dikkate alınarak 1974 yılında ortaokul programına seçmeli dersler olarak Kur'ân-ı Kerim ve Arapçanın konması üzerine İmam-Hatip Lisesi binalarındaki ortaokul öğrencilerinin anılan dersleri seçmeleri bu okullara ilgiyi daha da arttırmıştır. Nitekim bu karardan sonra İmam-Hatip liselerinin orta kısımları elli sekizden 101'e, yeni kayıt yaptırılanların sayısı 3334'ten 18.896'ya çıkmıştır.

“Aynı hızlı artış sonraki yıllarda da devam etmiş, okul sayısı 1976'da 148'e, 1977'de 334'e yükselmiş, 1980 ihtilâl dönemi de dahil olmak üzere 1997'de temel eğitimi kesintisiz sekiz yıla çıkararak yasanın uygulanmasına kadar İmam-Hatip liseleri istikrarlı gelişmesini sürdürmüştür. Bu arada V. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda yer alan, yurt dışındaki işçi çocuklarının eğitimi için Almanca öğretim veren Anadolu İmam-Hatip liselerinin açılacağı şeklindeki kayıt doğrultusunda 1985-1986 öğretim yılında Beykoz'da Anadolu İmam - Hatip Lisesi açılmış, 1989-1990 öğretim yılında İngilizce bölümü de açılan ve Kartal'a taşınan bu okulun ardından müstakil veya İmam-Hatip liseleri bünyesinde diğer okulların açılmasına devam edilmiştir (Ünsür, s. 166-170). 1996-1997 öğretim yılına gelindiğinde 464 İmam-Hatip Lisesi, 108 Anadolu İmam-Hatip Lisesi (yedisi müstakil), iki Yabancı Dil Ağırlıklı İmam-Hatip Lisesi, otuz yedi çok programlı lise içinde İmam-Hatip Lisesi faaliyet göstermekte, bu okulların orta kısmında 301.983 (% 43'ü kız), lise kısmında ise 247.376 (% 38'i kız) öğrenci bulunmaktaydı.”³²

1981'de Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde oluşturulan çalışma grubunca hazırlanıp Millî Güvenlik Konseyi'ne sunulan bir raporda İmam-Hatip liseleri

³² Bkz. Halis Ayhan, a.g.m.

hakkında bazı olumsuz görüşlere yer verilerek bu okulların orta kısımlarının kapatılması, mezunlarının sadece ilgili yükseköğretim kurumuna kabul edilmesi, çeşitli isimler altında faaliyet gösteren dernek ve vakıfların bu okullarla ilişkilerinin kesilmesi yolunda tekliflerde bulunulmuşsa da (*Din Eğitimi Çalışma Grubu Raporu*, 1981, s. 81-83) bu öneriler uygulamaya konmamış, daha sonra Türk Sanayici ve İş Adamları Derneği tarafından hazırlattırılıp 1 Temmuz 1990'da yayımlanan raporda da İmam-Hatip liseleriyle ilgili olumsuz görüşler ileri sürülmüş, özellikle bu okulların giderek yaygınlaşmasının bir kültür ikiliğine yol açtığı, tevhîd-i tedrisat ilkesine aykırı sonuçlar ortaya çıkardığı belirtilerek İmam - Hatip liselerinin yeniden düzenlenmesi ve öğrenci sayısının istihdam kapasitesine göre sınırlandırılması istenmiştir (bu rapor ve etrafındaki tartışmalar için bk. Ünsür, s. 194-202; Ayhan, s. 333-343).

Yine Türk Sanayici ve İş Adamları Derneği'nin 1997'de hazırlattığı raporda İmam-Hatip liseleriyle ilgili bazı iddialar ortaya konduktan sonra bu okulların meslek lisesi statüsüne uygun bir yapıya kavuşturulması, bir kısmının genel ya da teknik liselere dönüştürülmesi, okullara kesinlikle kız öğrenci alınmaması, sekiz yıllık zorunlu ilköğretimin kabul edilerek İmam - Hatip liselerinin orta kısımlarının kapatılması gerektiği bildirilmiştir (*Türkiye'de Demokratikleşme Perspektifleri*, s. 116-120).

28 Şubat Darbesi

Toplumdaki egemen Batıcı, seküler, laik ve jakoben bazı kesimlere göre İmam Hatip mezunlarının kendi alanları dışında yüksekokul ve fakülterelere gitmeleri, Cumhuriyet rejimi ve laiklik açısından sakıncalı idi. Bu kesimlerce bu okulların varlığı bir türlü benimsenememiş, sürekli aleyhte propaganda yapılmıştı. Bunlar yetkili kurum ve kişileri bu okullara karşı aleyhte şartlandırdılar. Ve bu kurumların kapanması için çeşitli yöntemler icat ettiler. Bunlar İmam Hatip mezunlarının mezunlarının başka alanlara yönelmelerini devleti ele geçirme planı olarak nitelemişlerdir.

İşte bu tartışmaların yoğun olarak yaşandığı bir dönemde, Haziran 1996'da Necmeddin Erbakan başkanlığında 54. Hükümet kurulmuştur. Olaya biraz daha yakından bakalım mı?

Refah Partisi 1995 Genel Seçimlerinde birinci parti olmuştur. 1996 yılında, seçimlerin ardından kurulan ANAP - DYP koalisyon hükümeti (Anayol hükümeti), Refah Partisi'nin güven oylaması hakkında hukuksal inceleme yapılması için Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı başvuru haklı görülerek güven oylaması geçersiz sayıldığından dağılmıştır. Bunun üzerine TBMM'de birinci parti durumunda olan Refah Partisi ile ikinci parti olan DYP arasında kurulan 54. Hükümet (Refahiyol hükümeti), 8 Temmuz 1996'da TBMM'de yapılan oylamada güvenoyu almayı başarmıştır.

Ancak bu hükümete karşı içerden ve dışardan çok büyük muhalefet vardır. Medya, sermaye, sendikalar, yargı, üniversite, muhalefet partileri hep askeri kışkırtıyor, onlar da sınırlarını aşarak hükümete medya aracılığı ile ders vermeye, giderek tehdit etmeye başlıyorlar. Aslında bahane irticadır. Fakat ülkede İslam lehine bir faaliyet yoktur. Aksine dindarlar daha çok sıkıştırılmaya başlanmıştır. İşte o günlerde tarihe “Post Modern Darbe” diye geçecek olan 28 Şubat 1997'de yaşandı.

Refahiyol hükümetinin ve dindarların her bakımdan sıkıştırıldığı bir zamanda, yani 28 Şubat'ta yapılan MGK toplantısı 9 saat sürdü. Medya zaten olayı büyütmişti ve toplantıya büyük ilgi çekmişti. Sonuçta beklenen oldu. MGK laikliğin Türkiye'de demokrasi ve hukukun teminatı olduğunu vurguladı. 28 Şubat 1997'deki MGK kararları hükümete bildirildi. Kararda, “laiklik için yasaların uygulanması istendi, cemaat ve tarikatlara bağlı okullar denetlenmeli ve MEB'e devredilmeli, 8 yıllık kesintisiz eğitime geçilmeli, Kur'an kursları denetlenmeli, Tevhidi Tedrisat uygulanmalı, tarikatlar kapatılmalı, irtica nedeniyle ordudan atılanları savunan ve orduyu din düşmanymış gibi gösteren medya kontrol altına alınmalı, kıyafet kanununa riayet edilmeli, kurban derileri derneklere verilmemeli, Atatürk aleyhindeki eylemler cezalandırılmalı” deniyordu.

Darbeden korkan muhafazakâr çevreler de ürkütülmüştür. Son kozları DYP milletvekillerini ikna olmuştur. Birer ikişer istifalar gelince, Erbakan görevi Çiller'e devretmek için istifa eder. Ana Cumhurbaşkanı Demirel, hükümet kurmasını ona değil, Mesut Yılmaz'a vermiştir. O da görülen en kötü hükümeti kurdu. 30 Haziran'da Mesut Yılmaz, Bülent Ecevit ve Hüsamettin Cindoruk'la birlikte ANASOL-D Hükümeti'ni kurdu.

Burada bizim konumuz İmam Hatip Liseleri olunca onunla ilgili olanı yazalım. İlkokullar sekiz yıla çıkarılmalı, böylece İmam Hatip Liselerinin orta kısmı kapatılmalıdır. Bu süre de ilkokulda geçirilince, daha büyük olan öğrenciler, varsa aile baskısını göğüsleyerek İmam Hatip'e gitmeyecekti. Nitekim yeni kurulan hükümet büyük tartışmaların ardından 16 Ağustos 1997 tarih ve 4306 sayılı kanunla sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretime geçildi. Böylece zorunlu eğitim süresini iki kademeli olarak planlamak ve ikinci kademesinde değişik mesleklere yönlendirici programlar uygulamak yerine bütün ilköğretim okullarında tek tip program uygulayan model benimsenmiş, bu suretle diğer meslek liseleriyle birlikte İmam-Hatip liselerinin de orta kısmı kapatılmıştır.

Bu darbeden daha beterini YÖK vurdu sırf İmam Hatip Liselerini yok etme adına bütün meslek liselerine. 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun 45. maddesi çerçevesinde yapılan bir düzenleme ile taban katsayısı uygulamasına geçilerek İmam-Hatip Lisesi mezunlarının İlâhiyat Fakültesi dışındaki yükseköğretim kurumlarına girmeleri büyük ölçüde güçleştirilmiştir. Diğer meslek liseleri de aynı durumdadır. Oysa ülkenin o meslek okullarına ne kadar ihtiyacı vardır...

YÖK Üniversiteye girişte yeni puan sistemi ile öyle oynadı ki, artık meslek liselerinden mezun olanların kendi alanlarındaki fakültelerin dışında kalanlara kaydı nerdeyse imkânsızdı. İşte bu kararlar meslek okullarının içi boşaldı.

Bizim bu bölümdeki amacımız İmam Hatipler olduğu için, 28 Şubat darbesinin diğer boyutlarını anlatmayalım. Tarihi şartları, gerekçeleri ve oluş seyrini anlatmada bu kadarcıkla yetinmiş olalım. Asıl mesele olan 28 Şubat darbesinin okullarımıza olan etkisini isterseniz maddeler halinde bir daha görelim:

28 Şubat Kararları

28 Şubat 1997 sürecinde hayatın her alanını kuşatan bir haksızlık ve hukuksuzluk vardır. Ülkenin zenginlikleri yağmalanmış, talan edilmiştir. Dediğimiz gibi biz onlar ile uğraşmayacağız. Sadece alınan iki karar ile İmam Hatiplere nasıl darbe vurulduğunu göreceğiz, olumsuz etkilenmelere dikkat çekeceğiz: Bunlarda birincisi 8 yıllık kesintisiz eğitim, ikincisi ise mezunların kendi alanları dışında üniversiteye girmesinin engellenmesidir.

18 Ağustos 1997 tarihinde yürürlüğe giren yasayla diğer okullarda ve bilhassa İmam Hatiplerde yaşananları şöyle maddeleştirebiliriz;

- O yıllarda müstakil ortaokul olarak eğitim ve öğretim faaliyetlerini sürdüren okullarla bazı mesleki ve teknik okulların bünyesindeki orta kısımları ve İHL'nin orta kısımları kapatılmıştır. Yani bu kanunla bütün meslek liseleri çok ciddi darbe yemiştir.

- MEB Talim ve Terbiye kurulunun kararı ile 1+3=4 yıllık bir lise haline dönüştürülmüştür.

- Milli Eğitim Bakanlığınca İHL'nin orta 2. ve 3. sınıfına geçmiş bulunan öğrencilerine öğrenimlerini bu okullarda tamamlama zorunluluğu getirildi. Özellikle lise kısmında öğrenim gören öğrencilerin sırf üniversitelere girişlerini engellemek için başka liselere geçişleri kesin kararlarla engellendi.

- İHL'ye Arapça öğretmeni olarak İlahiyat mezunlarını değil artık Dil-Tarih ve Coğrafya Fakülteleri ile Fen-Edebiyat Fakültelerinin Arap Dili ve Edebiyatı mezunları görevlendirilmeye başlanmıştır.

- 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitimin yürürlüğe girmesiyle önceki yıllarda kayıt yaptıramam korkusuyla yorgan battaniye sabahlayan veliler haber konusu olurken, bu uygulamayla birlikte yeni kayıtlarda büyük düşüş gözlemlendi ve hatta bazı imam hatipler öğrenci bulamaz hale geldi.

İmam Hatip mezunlarının üniversiteye girişinin engellenmesi için başvuru ikinci bir yöntem de katsayı uygulaması olmuştur. 8 yıllık zorunlu eğitim kararıyla sarsılan İHL, en büyük darbeyi 1998 yılında YÖK ve ÖSYM’ce belirlenen bir karar almıştır. Bu, Lise mezunlarının orta öğretim başarı puanları belirlenirken 0,5 ile meslek lisesi mezunlarının puanlarının hesaplanmasında 0,2 ile çarpılması kararıydı. Bu karar meslek lisesi mezunlarının diğerleriyle arasında yaklaşık 30 puanlık bir fark oluşturdu.

İşte bu karar ve uygulama ile bütün mesleki ve teknik liselerle birlikte özellikle İHL’nin önu kesilmiş oldu. Bu uygulamanın sonucu olarak 1999-2000 öğretim yılı içinde ÖSYM’ce yapılan Yabancı Diller sonuçlarına göre 100 sorudan 99’unu cevaplayan İHL mezunu öğrenciler uygulamaya konulan yeni sistemin azizliğine uğrayarak istedikleri bölümlere giremediler.

Bülent Ecevit’in beşinci defa kurduğu hükümet döneminde YÖK tarafından alınan bir kararla meslek lisesi mezunlarının önündeki engel biraz daha yükseltilmiştir. 2003 yılı üniversitelere giriş sınavında Ortaöğretim Başarı Puanı (OBP) belirlenmesinde genel lise öğrencilerinin puanları 0,8, meslek liseleri mezunlarının 0,3 ile çarpımı esas alındı. Bu uygulama ile arada 50 puanlık bir fark meydana getirildi. Netice olarak o yıl yapılan 1,5 milyon öğrencinin katıldığı üniversiteye giriş sınavında AİHL mezunu bir öğrenci Türkiye 21.si olduğu halde istediği bölüme girememiştir. Bu yüzden evvelce 601.000 olan öğrenci sayısı 28 Şubat sürecinde 65.000’e kadar düşmüştür.³³

Siyasi Hayatı Geberdi Gitti

İmam Hatip Lisesinin hayatına kasteden darbe hükümeti, bu antidemokratik tutumundan utanmak şöyle dursun, üstelik bununla iftihar etti. Hatta devrin Başbakanı Mesut Yılmaz, küstah bir tavırla “siyasi hayatıma da mal olsa bunları yapacağım” dedi. Üstelik İmam Hatipleri mahveden bu kanunu meclisten geçirdikten sonra Hacıbektaş’a giderek Alevî vatandaşlara “size müjde getirildim”

³³ Bkz. <http://www.imamhatipokullari.org/tarihce.html>

demekle pisliğin üstüne bir de tüy dikti. Ne yazık ki bu da ayrı bir kışkırtma idi. Oradaki aleviler de bunu sevinç çılgılığı ile karşıladılar. Bu da ayrı bir çirkinlik idi. Devlet kendi eliyle alevi sünni kışkırtıcılığı yapıyordu.

Evet, İmam hatip düşmanlığı o küstah tavırlı, çirkin sözlü, kışkırtıcı herif-i naşerifin siyasi hayatına da mal oldu çok şükür. Yapılan ilk seçimlerde kendi partisi de, taraftarları ve ortakları da hep birden sandığa gömüldüler. Üstelik o kişi yolsuzluklardan dolayı Yüce Divana verildi. Ama orada hesap vermekten, yine kendilerinin çıkardığı af kanunu ile suçlarının muhakeme olunması ertelenerek kurtuldular. Fakat kendilerini aklanmış gibi gösterdiler ve millete “yeniden siyasete gireceğim” diyerek şov yapmaya başladılar. Ama kimse yüz vermedi. Hatta kendi partisi bile. Ortalıkta sap gibi kaldılar.

Oysa ülke böyle bir ihanete hazır değildi. Okullar buna hazır değildi ve her bakımdan yetersizdi. Birçok okulu ve sayısız öğrencileri taşımalı eğitim rezaleti ile mahvetti.

İmam Hatipler bununla yıkılmadı. Ama ikinci ve acımasız darbe YÖK eliyle geldi. Getirilen puan sistemiyle İmam Hatiplerin üniversiteye giriş imkânını kaldırdılar. Önlerinde sadece İlahiyat Fakülteleri vardı. Onun da kontenjanını düşürdüler. Güya kapatmamış oldular. Yetmedi, dindersi öğretmenliği bölümünü de ellerinden alarak Eğitim Fakültelerine verdiler. Yetmedi, mezun olanına iş vermediler. Ne din dersi öğretmeni, ne de Diyanete eleman aldılar. Darbe çok amansızdı, insafsızdı. Bütün vicdanları yaraladı. Karşı konacak bütün yollar kapatılmıştı. Hak da çiğnendi, halk da çiğnendi. Şimdi abalya vurmak zamanıydı.

Biz o günlerde çok ağladık. Çok öfkelenedik. Çok kahrlandı, efkârlandı, dertlendik. Sağlığımızı kaybettik. Tansiyon hastası olduk. Daha büyük darbeler yememek için dağ bayır dolaştık, köy kasaba gezdik. Okulumuzu anlattık. Öğrenci topladık. Bir yandan da bunu yapanlara beddualar ettik. Umut besledik. “Keser döner sap döner, bir gün gelir hesap döner” dedik. Allah’a tevekkül ve itimat ettik. İşimizi ona ısmarladık. Yüzümüzü ona çevirdik. Sırtımızı ona dayadık. “Bizim

günahımız yüzünden bu okullara zarar gelmesin. Vatanımızda kimsesiz kaldık. Bizi bırakma Allah'ım. Merhamet eyle, tut ellerimizden" diye inim inim inledik. Gittiğimiz yerlerde gördük ki bütün bir millet ağlıyor. Dağlar taşlar ağlıyor. Arz ve sema ağlıyor. Bunu görünce sevindik. Bela bize hafif gelmeye başladı. Zafere inandık ve "çok şükür yakındır" dedik. Hamdolsun onu da gördük. Şimdi İmam Hatipler olarak ikinci baharımızı yaşıyoruz çok şükür. Bundan sonra hedef, biz ihtisaslaşırken, bütün okulların İmam hatipleşmesidir.

Dost düşman artık şunu bilsinler; İmam Hatipler aldıkları darbe ile yere serilirler belki, ama kıyamet kopmadıkça ölmezler. Onların tarih boyunca yaşadıkları uzun tevhit mücadelelerinden kalma yaman bir bağışıklık sistemleri vardır. Bir müddet komada baygın yatarlar, bitkisel hayattadırlar, fakat sonra yavaş yavaş kımıldanmaya başlarlar. Derken emeklemektedirler. O zalimlerden gücünün yettiği herkesten intikamını almıştır. Çoklarını tarihe gömmüştür. Daha gömecekleri de vardır ve sırasını beklemektedir. O sıra elbet bize de gelecektir. "Ve tilke'l eyyamu nüdaviluha beyne'n nâs."

Biz şimdiden diyoruz ki; Batılın insan içine çıkacak yüzü kalmadı. Fikren çoktan bittiği gibi, meydanlarda da bitiyor yavaş yavaş. Bir buz dağı idi, eriyor gıdım gıdım. Eridikçe ortalığı çamura beliyor. Olsun, o da darbız olacaktır toprağa. O da iş görecektir Allah Teâlâ'nın izniyle. Sevinin Hakka tapanlar, hakkınız olan zaferin şafağı attı karanlık gecelerden sonra. Hele ibretle bakın; "Eleyse's subhu bigarîb!"

Adım adım geliyor zafer. Emin adımlarla ve kalıcı olarak. Sıra Müslümanların zafer günlerine gelmiştir. "Ve tilkel eyyamu nüdaviluha beynen nâs!"

Kimse Allah'ın takdirini bozamaz. Müslümanlar ne yapsalar sevap alacaklar. Zaferleri de sevap ve mutluluk, musibetleri de şeref ve izzet. Ölümleri de rütbelerin en büyüğü şehadet!

İmam Hatiplerin Tarihi Handikabı

Allah Teâlâ'ya yalvarınız ki Müslümanları ihtilal ve darbelerden korusun. Gerek Mayıs 1960, gerekse 12 Eylül 1980 darbeleri, 12 Mart 1971 muhtırası ve 28 Şubat Post Modern darbesinde olduğu gibi, Müslümanlar ve İmam-Hatip liseleri bu ihtilal ve darbelerden hep zarar gördü.

Neden?

Çünkü bu kurumlar, kuruluşundan itibaren daima halkın teveccühüne mazhar olmuşlardır. Büyük başarılarla imza atmışlardır.

Bu yüzden zaman zaman bu okullar üzerinden lehte ve aleyhte operasyon ve siyaset yapma sonucu hasıl olmuştur. Zaman zaman siyasi ve ideolojik sebeplerle bu ya okulların kapatılması veya sayılarının azaltılması, mezunlarının yükseköğretim imkânlarının kısıtlanması gündeme gelmiştir. Fakat bu okulların siyasi hareketler karşısında tarafsızlığını koruması sayesinde bu tür talepler genellikle kabul görmemiştir. Bu okullarda zannedildiğinin aksine aşırı bir siyasi tarafgirlik yoktur. Aldıkları eğitimin doğası gereği bu okullarda komünist, sosyalist, anarşist görüşler olmamış, daha çok dini, milli duyguları ağır basan dindar, muhafazakâr, milli ve sağcı görüşten çeşitlilikler yaşamıştır. Bu yüzden de en kötü zamanlarda bile bu okulun insanları siyasi kavgalara karışmamıştır. Çok şükür, buralarda okul içinde ve dışında asla terör yaşanmamıştır.

Ancak özellikle 1980'lerden sonra her politik çevrelerin bu okulları çeşitli amaçlarla siyaset gündemine taşınması rakip kesimleri ve görüşleri karşı tavırlara yöneltmiş, böylece İmam-Hatip liseleri bilhassa 1997-1998 yıllarında ülkenin en önemli gündemi haline gelmiş, sonuçta bu okulların orta kısmı yine kapatıldığı gibi 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun 45. maddesi çerçevesinde yapılan bir düzenleme ile taban katsayısı uygulamasına geçilerek İmam-Hatip Lisesi mezunlarının İlahiyat Fakültesi dışındaki yükseköğretim kurumlarına girmeleri büyük ölçüde güçleştirilmiştir.

1999-2000 öğretim yılında 464 İmam- Hatip Lisesi'nde 116.431, 107 Anadolu İmam-Hatip Lisesi'nde 11.505, otuz üç çok programlı lisede de 6289 öğrenci olmak üzere toplam 604 okulda 134.224 öğrenci öğrenim görmüştür. Ancak son üç yıl içindeki tartışmalar, getirilen yeni düzenlemeler, özellikle yükseköğretim kurumlana girme imkânının daraltılması bu okullara ilgiyi azaltmış bulunmaktadır.³⁴

İmam Hatip Liselerinin sistemle olan sorunlu ilişkileri işte böyle sürüp gitmektedir. Meselenin bam teli ve hayati önemi buradadır. Çok yazıldı, çizildi, söylendi, yaşandı. En çok söz götüren, ama bizim özetleyeceğimiz sorunlar yumağının ana kaynağı şunlardır:

Sistem içinde İslam'ın yeri nedir?

Meçhul!

İşte bu İ.H.L.'lere yansıyor. Bu yüzden devlet, okulunu zorda kalmazsa açmaz. Zorla açar. Alanını daraltmaya, orta kısmını biçmeye çalışır. Bazı okullara, mesleklere almaz. Fişler, potansiyel tehlike görür. İrticanın altında onu arar rejim düşmanı kabul eder zaman zaman. Güvenmez bir türlü.

Sistemle beraber bazı kurum ve kuruluşlar, medya, İ.H.L.'leri hep tartışır. Laik devlet içinde ona varlık tanımaz. Düşmandır o. Ezilmeli, yok edilmelidir. Oysa bu okullar devletin okullarıdır. Devletin yasalarına göre yönetilir, devletin öğretmenlerine, devletin program ve kitaplarına göre devletin idareci ve müfettişleri denetiminde eğitim yapar...

Bu okullar, amaçları istikametinde eğitim yaparlarken "dini değerler" dese bazı partilerin, "Milli değerler" dese başka partilerin

³⁴- Bkz. Halis Ayhan, a.g.m.

okulları diye lanse edilir. Oy kaybına uğrayan parti, onları gözetim altına alır. Dağıtmaya çalışır.

Ne yapsın bu okullar?

Bu ruh haliyle yetişen insandan ne beklenir?

Şahsiyetsizliğe, kişiliksizliğe, kimliksizliğe, güven bunalımına, ürkekliğe, korkaklığa, pısrıklığa, beceriksizliğe, dalkavukluğa, münafıklığa davetiye değil de nedir bu?

Bütün başarılı öğretmen idareci öğrenci zan altında ve haklarının nasıl gasbedileceğini gözlemlemekte. Yazık, çok yazık.

Artık devlet "Burası benim okulumdur, çekin elinizi, dilinizi" demeli.

Demiyorsa, bu okullar, sivil örgütlenmeyle ve güçlü temsil ile aşmaya çalışmalı bu olumsuzlukları. Hoş yapılan da budur zaten.

Son olarak şunu belirtelim, yazboz tahtasına dönen eğitimdeki sistem kavgası bu okulları da vurdu. Tembellik ve disiplinsizlik aldı başını gidiyor. Yeni, orijinal. Yerli değerlere bağlı bir sistemle, sisteme çeki düzen verme zamanı geldi de geçiyor bile.

İşte bunlar İmam Hatip Liselerinin hiç düşünmeden sayacağımız, görünen ana sorunları... Bir de işin içine girerseniz, ne sorunlarla karşılaşsınız kim bilir? Allah yardımcımız olsun."³⁵

³⁵ Cemal Nar, İmam Hatip Liselerinin Bazı Sorunları, Altınoluk Dergisi 1995-Kasım, Sayı:117, Sayfa:19 (Bazı çıkarmalar yapılmıştır.)

Yıkılmadık Ayaktayız

Sistem, laikliği benimsemekle aslında dine en azından lakayt kalması gerekirken maalesef dine, yani İslam'a düşman olmuştur. Bu düşmanlık dini eğitimin en olumsuz dönemlerinin yaşanmasına sebep olurken, okul binası, okunan dersler ve programı, yöneten ve ders veren öğretmenleri ile tamamen devlet kontrolünde olan İmam Hatip Liselerini bile zaman zaman bitirme noktasına getiren budama hareketlerine sahne olmuştur. Geçmişte orta kısmını kapatmakla onu gövdesinden ikiye biçmek isteyenler, 28 Şubatla da başını kopartmaya kalkışmışlardır. Ama İmam Hatip Liseleri dokuz canlıdır ve bu tür eziyet ve işkencelere, hak batıl mücadelesinden kalma bir bağışıklıkla dayanıklıdır. Bütün bu olanlar gösteriyor ki haklar ve özgürlüklere en fazla muhtaç alanlar, dinî eğitim, öğretim ve yaşam alanlarıdır. Ülkemizin kalkınma ve uygarlık düzeyi de hiç kuşkusuz bu alanlardaki özgürlük mücadelesinin başarısıyla doğru orantılıdır. Hatta bu dünya çapında geçerlidir.

Neden mi?

Çağ İslam'ı çağırıyor. İnsanlık farkında olmadan onu arıyor. Üstelik tarihin ve sosyolojinin dili İslam'ın zafer günlerinin yeniden yaklaştığını müjdeliyor.

Gelin dostlar yeni bir doğuşun fecrinde uyanık olalım. Her an huzurda olduğumuzun bilincinde olalım şafak sökerken. Hazır olalım, hazırlıklı olalım. Dosta düşmana gösterelim, yıkılmadık, dim dik ayaktayız.

İMAM HATİPLERİN BAŞARISI

İmam Hatiplerin Başarısı

İmam - Hatip okullarının açılmasını sağlayan kamuoyunun başlangıçtan itibaren bu okullardan asıl beklentisi, din hizmetlerini yürütecek ve toplumun dinî konularda bilgilenme ihtiyacını karşılayacak ehliyetli elemanların yetiştirilmesiydi. Daha sonra buna üniversitelere öğrenci hazırlamak görevi de dahil edildi.

İmam-Hatip okulları bu beklentiyi karşılamada büyük ölçüde başarılı olmuştur. 1933-1949 yılları arasında hiçbir kurumda din öğretimi yapılmadığı için İmam-Hatip okullarının ilk mezunlarını verdiği 1958 yılına kadar ülkede din hizmetleri, ya eski medrese mezunlarının veya menşei belli olmayan önemli bir kısmı ehliyetsiz, dünyadaki gelişmelerden habersiz ehliyetsiz hocaların elinde kurslarda yürütülüyordu. Nitekim 1958 yılında Türkiye Eğitim Milli Komisyonu'nun bir raporuna göre medreselerden yetişmiş kişiler de artık kalmadığından mevcut boşluğu gelişigüzel yetişmiş bir zümrenin doldurduğu belirtilirken otuz beş yıl sonra Diyanet İşleri Başkanlığı personelinin % 68,42'sini İmam-Hatip Lisesi mezunu, % 8,39'unu İmam-Hatip Lisesi menşeli yüksekokul mezunu oluşturuyordu.

İmam-Hatip Lisesi menşeli olmayanların önemli bir kısmı doğrudan din hizmeti niteliği taşımayan kadrolarda çalışıyordu; geriye kalanlar da büyük ölçüde ilkokul mezunu eski hocalardı. 1999 verilerine göre Diyanet İşleri Başkanlığı kadrolarında görev yapanların yaklaşık % 92'sini İmam-Hatip Lisesi veya fakülte ve yüksekokul mezunları oluşturmaktadır. İmam-Hatip kadrolarında ise bu oran %

95,65'e yükselmiştir. Yalnız bu sonuç bile İmam-Hatip liselerinin kuruluş amacına uygun işlev gördüğünü ortaya koymaktadır.

Türkiye'de genel olarak yaygın öğretimde başarı seviyesinin düşük olduğu bilinmektedir. Buna rağmen halkın dinî ve din dışı konulardaki bilgi ve kültürünün yükseltilmesinde İmam-Hatip liselerinin büyük katkısının olduğu muhakkaktır. Her şeyden önce İmam-Hatip liseleri, halka örgün ve yaygın din eğitimi ve öğretimi veren başlıca kurumlar olup Türk toplumuna dinin doğru öğretilmesi büyük ölçüde İmam-Hatip liseleri sayesinde mümkün olmuştur. Bu okulların gelişmesiyle çeşitli gruplarca yürütülmeye çalışılan dinî görünümlü bazı oluşumlar tutunamamış, yine bu okulların öğretime başladığı 1950'li yıllardan itibaren toplumda bid'at ve hurafe türü inanç ve uygulamalarda düşüş gözlenmiştir (Yavuz, s. 146160).

Öte yandan ülkenin birçok yerinde çocuklarının okullarda öğrenim görmesini istemeyen, özellikle kız çocuklarını okutmamakta direnen halk kesimlerinin bu zihniyetten kurtarılmasında en büyük pay İmam-Hatip Lisesi'nden yetişmiş gençlere aittir. Büyük çoğunluğu köy çocuğu olan bu yeni nesil, daha okul sıralarında iken düzenlenen halka açık dinî ve kültürel programlarla çeşitli yarışmalardaki başarılarıyla toplumun güvenini, ilgi ve desteğini kazanmış, halkla bütünleşerek onlara İslâm dininin ilme ve okumaya verdiği önemi anlatmayı başarmıştır. Ayrıca yurt dışındaki vatandaşların dinî ve ahlâkî değerlerini, millî kimliklerini korumalarında, bu ülkelerde din görevlisi olarak hizmet veren İmam-Hatip Lisesi menşeli elemanların katkıları olmuştur. Aynı zamanda Türk toplumunun çağdaşlaşma sürecini yaşarken dinî ve millî kimliğini koruması, yozlaşmaya uğramaması hususunda da önemli görevler üstlenmiş, bunun yanında İslâm dininin birlik, beraberlik, kardeşlik gibi ilkelerini halka taşıyarak millî birliğin geliştirilmesi ve güçlendirilmesinde hizmet etmiştir.

İmam Hatiplerin Hayatımızda Yeri

Bugün gerek orta, gerekse lise kısımlarıyla İmam Hatip Okulları hem dini öğretimimiz, dini hayatımız için hem de Milli Eğitim

sistemimiz için büyük bir öneme haizdir. İmam Hatiplerin sosyal-kültürel hayatımıza katkılarını biraz daha açarak ifade etmek gerekirse;

- Diyanet İşleri Başkanlığı personelinin kahir ekseriyeti İmam Hatip Lisesi kökenlidir ve Başkanlık bu personelle insanlarımıza din hizmeti sunmaktadır.

- 2010 yılında öğretime açık 8707 Kuran Kursunda 9567 hanım, 1153 erkek olmak üzere toplam 10720 öğreticinin tamamına yakını İmam Hatip Lisesi çıkışlı olduğu için ülkemizdeki Kuran öğretiminin temelinde bu okulların mezunları vardır.

- İmam Hatip Lisesi'nde yaptırılmakta olan din eğitimi ve öğretimi yine bu okulların mezunlarınca yürütülmektedir.

- Örgün din eğitimi ve öğretimi veren okullarda Din Kültürü ve Ahlak bilgisi dersi veren öğretmenlerimizin tamamına yakını İmam Hatip Lisesi mezunudur.

- 2011 yılı itibariyle ömrü 60 yılı bulan İmam Hatip Lisesi'nin mezunları dini, kültürel ve ilmi hizmetlerde bulunmuşlar ve değerli eserler ortaya koymuşlardır. Mezunları edebiyatta, sanatta, sporda, siyasette ve bilimde son derece önemli ve kalıcı eserler vermişlerdir. Ferdi olarak ortaya konulan eserlerin yanında, İslam Ansiklopedisi gibi son derece kıymetli, ciddi ve orijinal bir eserin kolektif olarak ortaya konulması da imam hatip neslinin adeta bir şaheseri olmuştur.

- İmam Hatiplerin gözle görülmeyen ama belki de en önemli olan başka hizmetleri ise memleketimize yeni fikirlerin gelmesine, yeni bakış açılarının doğmasına sebep olmalarıdır. Onlar sade vatandaştan, devletin en üst kademesindeki yetkililerine kadar herkesi dini, ilmi, milli, eğitimsel, sosyal, kültürel ve siyasi konulara yeni bir

gözle bakabilmelerine, olayları ve gelişmeleri farklı bir bakış açısıyla değerlendirebilmelerine sebep olmuşlardır.

- Bütün bunların üzerinde İmam Hatipler devlet millet kaynaşmasında önemli rol oynamış, birlik ve beraberliğimizin teminatı haline gelmişlerdir.

Bülent Ecevit'in beşinci defa kurduğu hükümet döneminde YÖK tarafından alınan bir kararla meslek lisesi mezunlarının önündeki engel biraz daha yükseltilmiştir. 2003 yılı üniversitelere giriş sınavında Ortaöğretim Başarı Puanı (OBP) belirlenmesinde genel lise öğrencilerinin puanları 0.8, meslek liseleri mezunlarının 0.3 ile çarpımı esas alındı. Bu uygulama ile arada 50 puanlık bir fark meydana getirildi. Netice olarak o yıl yapılan 1,5 milyon öğrencinin katıldığı üniversiteye giriş sınavında AİHL mezunu bir öğrenci Türkiye 21.si olduğu halde istediği bölüme girememiştir. Bu yüzden evvelce 601.000 olan öğrenci sayısı 28 Şubat sürecinde 65.000'e kadar düşmüştür.³⁶

Ve Yeni Bir Dönem

3 Kasım 2002 tarihinde yapılan genel seçimlerde kendisi de bir İmam Hatip Lisesi mezunu olan Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde kurulan Ak Parti hükümeti göreve geldi. Kurulan bu ilk hükümet döneminde İmam Hatip Lisesine yönelik bir girişim olmamıştır.

22 Temmuz 2007'de yapılan genel seçim sonrası Ak Parti tekrar iktidar olmuş; Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde 60. Hükümet kurulmuştur. Bu hükümet döneminde 37 yeni İmam Hatip Lisesi açılmıştır. Katsayı uygulamasının kaldırılmasına yönelik girişimler olmuştur. Eski yıllarda uygulanan sayısal, sözel, eşit ağırlık gibi alanlar kaldırılmış, bu şekilde meslek liselerinin alanları dışında tercih yaptıklarında puanlarının kırılmasının önüne geçilmek istenmişti. 21 Temmuz 2009 tarihinde katsayı uygulamasının kaldırıldığı resmen açıklanmıştı. Ancak İstanbul

³⁶ <http://www.imamhatipokullari.org/tarihce.html>

Barosu kararın iptali için Danıştay'a başvurdu. Karar iptal edilince YÖK aradaki katsayı farkını azaltmaya yönelik bir uygulama kararı aldı. Bu karara göre üniversite adayları alanlarına yönelik tercihlerinde puanları 0.15, alan dışı tercihlerinde 0.13 ile çarpılacaktı. Bu düzenleme ile meslek lisesi çıkışlı öğrenciler yıllar sonra kendi alanları dışında tercih yapma imkânı bulmuştu. 2011 yılında yapılan sınavda İmam Hatip Lisesi mezunları aradaki puan farkını kapatarak üniversitelerin çeşitli bölümlerine yerleşmeyi başardılar.

1 Aralık 2011 tarihinde Milli Eğitim Bakanı Ömer Dinçer yeni bir karar alındığını açıkladı ve bu son uygulanan puan sisteminin de kaldırılarak artık herkesin puanının 0.12 ile çarpılma yoluna gidileceğini belirtti. Bu kararlara göre artık 1980 ve 1990'lı yıllarda olduğu gibi bütün okulların mezunları eşit şartlarda üniversite sınavlarına girebilecekler.

Günümüzde uygulanan İmam Hatip Lisesi'nin müfredatına bakıldığında derslerin ortak dersler ve meslek dersleri adı altında toplandığı görülmektedir. Ortak dersler adı altında matematik, fizik, kimya, biyoloji, edebiyat, dil ve anlatım gibi dersler verilirken meslek dersleri adı altında tefsir, hitabet, fıkıh, siyer gibi dini içerikleri dersler okutulmaktadır.

28 Şubat sürecinde millete rağmen çıkarılan 8 yıllık kesintisiz eğitim yasasıyla birlikte kapatılan İmam Hatip orta kısmı kamuoyunda 4+4+4 kademeli eğitim yasası olarak bilinen 30 Mart 2012 tarihli 6287 sayılı "İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"la birlikte yeniden açılarak İmam Hatip Ortaokulu statüsü kazandı.

Anılan yasa dört yıllık ortaokulları normal ortaokullar ve İmam Hatip Ortaokulları olarak iki eşit türe ayırmakta; esnek ve kademeli yapısıyla İmam Hatip Ortaokullarından mezun olanlara istedikleri lise türüne gitme hakkını da vermektedir. İlgili yasa çerçevesinde yapılan düzenlemelerle bundan böyle dördüncü sınıfı bitiren

öğrencilere yürüme mesafesinde İmam Hatip Ortaokuluna gidebilme imkânı getirilmiştir.³⁷

Düşmanlık Devam Ediyor

Bu ülkeden İslam devlet ve medeniyetini kovan ve hiç gerek yokken bu Müslüman milleti cebir ve şiddetle Batı medeniyetine zorla mecbur ve mahkûm eden Batıcı, laik, pozitivist, materyalist, seküler idareci ve aydınlar, halkın bu İmam Hatip Liselerine teveccühünü gördüklerinde ürküyor ve korkuyorlar. Bu korkuyu çoğu zaman da zinde güçleri harekete geçirmek için abartılı olarak hep işlemişlerdir. İşte onlardan birisi olan Bülent Serim şunları yazar:

“AKP iktidarı, Atatürkçü Cumhuriyet’i İslami cumhuriyete dönüştürmek için öncelikle eğitime ve hukuka el atmıştır. 4 ve 29 Ağustos günlerinde Odatv’de yayımlanan iki yazıyla, hukuka ve Anayasa’ya aykırı biçimde türban ve imam hatip konularındaki son gelişmeleri açıklamaya çalışmışım. Bugün imam hatiplerin, Cumhuriyet’in ilanından bugüne, tarihsel süreç içinde gelişmesine ve bu gelişmede kimlerin rolü ve katkısı olduğuna bakmak istiyorum.

Hiç kuşkusuz Türk Milli Eğitim sistemini dini eksene oturtup eğitimi Anayasa’ya aykırı biçimde imam hatipleştirmenin ve laik eğitimi sonlandırmanın tek sorumlusu AKP iktidarıdır. Ancak insafla belirtmek gerekir ki, imam hatip okullarının Anayasa’ya aykırı biçimde yaygınlaştırılmasının tek sorumlusu AKP iktidarı değildir. Bunu anlamak için imam hatip okullarının tarihsel gelişimine bir göz atmak yeterli olacaktır.”³⁸

³⁷ Bkz. Medresetü'l-Eimme ve'l-Hutebâ'dan İmam Hatip Liselerine, Yrd. Doç. Dr. Mustafa Öcal, ÖNDER İmam-Hatip Mezunları ve Mensupları Derneği. <http://www.imamhatipokullari.org/tarihce.html>

³⁸ <http://odatv.com/hangi-hukümet-doneminde-kac-tane-acildi-0301131200.html>

İster İstemez Etkileniyoruz

İmam Hatiplere vurulan darbelerden ister istemez öğretmenler ve öğrenciler olarak etkileniyoruz. Bir yandan aşkımız, iştiyakımız, heyecanımız artıyor, daha bir bileniyor ve keskinleşiyoruz. Bir yandan da darbe 28 Şubatta olduğu gibi bizi eritiyor, maddî manevî olarak içimizi boşaltıyor, bizi bitiriyordu.

Her şeyde olduğu gibi eğitimde de huzur ve istikrar çok önemliydi. Bunu yakaladığımız günler muhteşem, kolumuz kanadımız kırıldığı bozgun günlerinde ise bütün damarlarımızdaki kan isyan ile atıyor, öfkemiz kafatasımızı çatlatacak hale getiriyor, çaresizlik belimizi kırıyor, en korkunç ve zifiri karanlık günlerde bir dost, bir teselli bulamama ve öğrencilerin ellerinizden kayıp gitmesi insanı kahrediyordu.

Bu duygularımızı “İlim ve Özgürlük” kitabımızda yazmıştık. Şimdi oradan iki vaziyet ve iki haleti ruhiyeyi alıntılar yapmak istiyorum:

İmam Hatipler Böyleydi

“Mesela biz bir 12 Eylül ihtilali yaşadık ve ben ilimizin İmam-Hatip Lisesine geldim. Yine hem öğretmenlik, hem de vaizlik yan yana gidiyordu. Öğretmenlikten büyük zevk alıyordum. İdealim İmam Hatip öğretmenliği idi ve şimdi onu bulmuştum. Görevimi yapmanın huzur ve mutluluğu içindeydim. Allah’a, dinimi öğreterek ekmek yememe vesile olan bir meslek ihsan ettiği için sonsuz hamd ve senalar ediyor, şükürler ediyordum.

Öğrencilerimi çok ama çok seviyordum. Onlar yarının mürşitleri, mübelliğleri, mücahitleri olacaklardı. Biraz daha iyi yetişmeleri gerekiyordu. Bizim gençliğimiz gibi geçmemeliydi günleri.

Bizim fakültede duyup okuduklarımızı, onlar burada, daha şimdiden duymalı ve okumalıydılar.

Onlar sınıflarına girip çıkarken, okul koridorlarında ve bahçelerinde dolaşırken benim İçin, tıpkı kalbimden damarlarıma dağılan ve toplanan kanım gibiydiler.

Onlar, ayaklarının altında ve başlarının üstünde meleklerin kanatlarının bulunduğu habersiz masumlardı. Kendilerini bilmez veliydiler. Onlar İmam-Hatipliydiler.

Davaları İslâm'dı. İslam'ın ülkelerinde yeniden hâkimiyeti, kayıp ülkelerin yeniden Dar'ül İslam oluşuydu. Ümmetin, ipi kopmuş tesbih taneleri gibi dağılan ve perişan olan ümmetin birliğinin müjdecisiydi onlar. Devletimizin diriliş işçileri, Allah erleriydi onlar.

Kimisi Mus'ab gibi, kimisi Cafer gibi, kimisi de Halit gibi iş yapacaktı. Yenden Bedirlerin, Uhudların. Hendeklerin, Hudeybiyelerin, Mekke fetihlerinin olması kaçınılmazdı. Öyle bakar, öyle görür, öyle ümit ederdim. Hayallerim hakikatin bir adım ötesinde ağılatırdı beni. Heyecanlanır ve ürperirdim.

Onların sağlam ve donanımlı yetişmesi için her türlü koruyucu hekimliğin tedbirleri alınmalıydı. Kanımız sağlıklı olmalıydı. Ta ki onlar sağlıklı olsunlar ve ümmet bedenine sağlık ve saadet taşınsınlar.

“Onlardan uzak olan zenginlik olmaz olsun” diyerek, bazı iş tekliflerini seve seve geri çevirdim.

Yalnız bir ara içime derin bir ilim sevgisi düşmüştü. “Acaba resmen bir vaiz veya imam olsam da, gece gündüz okusam mı?”

Eksikliğimin farkındaydım. “Acaba özel eğitim alarak tamamlasam mı bunu?” diye düşünmeye başladım.

Teşebbüs etmedim de değil. Hatta Ankara'ya, Diyanet'e müftülük - vaizlik imtihanına kadar gittim ve Kazandım. Şehrimizin O günkü müftüsü Ali Rıza Kır boğa, “Çor çocukla imtihana giriyor ve kazandım diye övünüyor musun?” diye latife yapmıştı...

“Gel” dediler Diyanetten. Dediler ama ne istiharem izin veriyordu, ne de istişarem. Bütün danıştıklarım “hayır” dediği gibi, istiharem de okulda eksikliğimi tamamlamamı istiyordu. Rüyamda kendimi okulumun bir sınıfında talebe olarak buldum. Öğretmenimizi bekliyoruz. Birden sınıfa koltuğunda dosyalarıyla, çok sevdiğim bir üstat girmez mi?

Anlaşılmıştı, biz okulda kalmıştık.

Neler Oluyor Bize?

Ama neler oluyordu bizlere? Gün geçtikçe altımızdan bir dünya kayıyordu. Hayallerimizin balonları patlıyor, ümit gülüşenimiz soluyor, içimizi bir sam yeli kasıp kavuruyordu. Kerpiç kerpiç dökülüyorduk.

Eskiden kendi mesleğimizle, Cibril(a.s.) ve peygamberler(A.S.) arasında bir irtibat kurarken, şimdi git gide dünyevileşiyorduk. Kökümüze kurt mu girmişti?

Kendimi yokluyorum. İşimiz bitti mi bizim? Biz görevi tamamladık mı? Ne münasebet.

İktisadi durum mu etkiledi? Hayır, Fakirliğe razıydık, kaldı ki orta halliydik.

Peki, neden meslek sevgisi gidiyordu?

Sevgimiz, şefkatimiz, merhametimiz, takvamız, vakarımız, tevazuumuza ne olmuştu ki, sabırsızlaşıyor, huysuzlaşıyor, kızıyor, kırıcı oluyorduk? Kibir mi, öfke mi, istihza ve istihkar mı kapladı ki kalbimizi, öğrencilerimizle aramız git gide açılıyordu? Yaklaşmak istedikçe uzaklaşıyorduk birbirimizden. Uzaklaştıkça soğuyorduk. Neden bakışımız bulanmıştı birbirimize?

Eksik olan neydi? Genel kültür mü? Özel branş bilgisi mi? Öğretmenlik vasfımız mı? Yenileyemeyişimiz mi kendimizi, geri kalış mı günümüzden, güncelimizden? Ne oluyordu da aşık olduğumuz mesleğimizden soğuyorduk? Öğretme davamız niye gün geçtikçe soluyor, pörsüyordu?

Niye çalışmıyordu talebelerimiz? Niye ilgi uyandıramıyorduk? Seviye mi tutturamadık? Muhabbeti mi ayarlayamadık? Samimiyetimizi mi anlatamadık?

Yoksa şu soğuk resmî binalardan mı? Sistemden mi yoksa? Ama bunlar daha önce de vardı.

Sık sık değişen eğitim sistemlerinden mi? Bakanlığın “herkes sınıfını geçecek. Başarısız öğrenci yoktur. Başarıyı arayıp bulacak, kimseyi sınıfta bırakmayacaksınız” gibi bilenle bilmeyeni bir tutan saçma sapan anlayışından mı?

Verdiğimiz bilgilerle cari sistemin aykırılığından mı? Uygulama alanı olmayışından, üniversitede bir işe yaramayıştan mı? Neden öğrencimiz kitap almıyor, deftere not tutmuyor, hatta öğretmeni bile dinlemiyordu?

Niye o güzel ahlâkın kaybı Allah'ım? Neden kaynaklanıyor bu namazsızlık, niyatsızlık, saygısızlık, sevgisizlik, kanatsızlık, tembellik? Neden bu takvasızlık? Neden ilgi yokluğu, merak yokluğu, ilmî tecessüs

yokluğu? Nerde bağıllık? Nerde okula saygı, kitaba saygı? Derse saygı, kaleme kâğıda saygı? Nerde öğretmene saygı ve güven ve teslimiyet?

Şimdi öğrencilerime nasıl davranacağımı şaşırmış bulunuyorum. Dışarıda saygılı, içeride ifrit bir kitle. Çoğunluk maalesef böyle.

Ne yapmalı?

Devletin derdi başka, bakanlık ihmalkâr, okul idaresi vurdumduymaz, öğretmenler olarak sanki biz de Allah'tan arıyormuş gibiyiz. Ne olacak bu işin sonu böyle?

Öğrenci okumaktan o kadar bezmiş ki, öğrencilikten o kadar uzaklaşmış ki, öğrenci demeye bin şahit gerek. Ders çalışma bitmiş, bari dinleseler ya! Ne gezer. Çeyreği uyur, çeyreği konuşur, çeyreği dinler, çeyreği hiç yok.

Yaklaşsan şımarıp üstüne atlıyor, uzaklaşsan dünden memnun, kopup gidiyorlar. Vazife istesen senden kötüsü yok. Kızgın ve öfkeli bakışlar karşısında nasıl üzülmeyiz, nasıl kızmazsın, nasıl kahrolmazsın?

Ne yapmalı?

Bilmeden sınıf geçmek isterler, sen üzülsün. Olmaz öyle şey dersin. Zayıf verirsin, bu sefer onlar üzgün ve kızgın. Aran açılır gider sevgili öğrencilerle. Bir sevgi erozyonu başlar ister istemez.

Sevginin bittiği yerde eğitim ne gezer?

Bakanlığın sık sık değişmekten dikiş tutmayan uygulamalarına göre sınıfta kalma yok. Geline noktada böyle bir korku da yok. Üstüne üstlük, görev yaptığın için takdir edecek yerde, aynen öğrenci gibi bir de

idare kızar, devlet kızar. Veliler, bir sürü maliyete mal olan durumdan memnun olmaz haliyle kızar...

Son katıldığım müfettiş toplantısında başmüfettiş aynen şöyle demişti: “Hala anlamadı bu eski kafalar? Yahu başarısız öğrenci yoktur diyoruz, niye anlamıyorsunuz?”

Bir de “geri kafalı” olduk mu?

Daha hakaretin gerisi gelecek bu gidişle. “Sizi gidi çağdışı dinozorlar sizi” demeye çok kalmadı herhalde.

Fakat olanları da hala bir türlü anlamazsın. Yahu bilenle bilmeyen nasıl bir olur? Bir devletin, bir bakanlığın bir teamülü olur, bir geleneği olur, bir kuralı olur, bir disiplini olur. Bir dediğini öbürü tutmayan çelişkiler yumağı bir kargaşa ortamında eğitim mi olur? Yazık değil mi bu ülke insanına?

Aklın almaz, haliyle kendi bildiklerini, aslında onların daha önce öğrettiklerini uygulamak ister ve “Çalışmayan çeksin cezasını. Eğitim, adalet bunu gerektirir. Bu kadar masraflarla bu kadar emekler kendisine sunulmuş. Ama o nankörlük yapıyor da tepiyorsa bütün bunları, sonucuna da katlanmalı” dersin ve bilenle bilmeyen bir olmasın diye karnesine zayıf notu verirsin.

Verirsin de ne olur?

Kötü olduğun yanına kar kalır. Çünkü zayıf verdiğin öğrenciler için yeni bir sınav açarlar. Seni de almazlar komisyona. Başka öğretmen mi yok? Bir de bakarsın ki senin zayıf diye bıraktığın öğrencilerin hepsi iyi yada pekiyi almışlardır o sınavda...

Nasıl mı almışlar?

Gelin bu kadar ihaneti de söyletmeyin burada. Öğretmenliği daha fazla küçültmeyin... Tahmin edin, yiğitlik sizde kalsın.

Tatilden sonra yeni yılda koridorlarda karşılaşsın o öğrencilerle, ya da sınıfta. Bakarlar sana manalı manalı. Acaba içlerinden kim bilir neler geçiyordur. En hafifi “Aldın mı? “ Olacaktır herhalde. ” Bıraktın da ne anladın” olacaktır.

Hadi sen o sınıfta kendini sevdin ve saydın. Ve iştahla ders anlat. Hadi sen “Çalışın çocuklar, başarısız olanlar üzülürler sonra. Aklınızı başınıza alın” de onlara diyebilirsen. Çünkü öğrenciler içten veya dıştan sana gülecek ve “Bu hoca daha akıllanmamış yahu” diyeceklerdir muhakkak. “Bu gidişle akıllanmaz da” diyeceklerdir.

Eğer biz hak ve özgürlükleri kullanmada, hukukun üstünlüğünde, sosyal barış ve adaleti sağlamada, refah seviyesi ve gelir dağılımındaki dengede, bilim ve teknolojiye, milli savunmada ve daha başka alanlarda dünyadan geri kalmışsak, hatta ezilmişsek, sömürülüyorsak, yağmalanıyorsak, bunun altında yatan imansızlık ve cehaletten başka nedir ki? İnsanımızın kaybolması nedendir? İnsanımızın ve uygarlığımızın?

“Başka okullar daha berbat” diyorlar.

Doğrudur.

"Sizin öğrenciler, ileride iyi olurlar" diyorlar.

İnanıyorum. Kuşku yok buna. Bu konuda çok tecrübelerimiz var.

Ama neye yarar bunca yıllar heba olduktan sonra? Neye yarar “Ba'de Harabi'l Basra"? .

Dostlarla, samimi ve idealist öğretmenlerle dertleşiyoruz bu konuları. Onlar da "Eğitim bitti, üzülme, kendini yeme bitirme. Anlat gitsin. Alanlar alır, almayanlar almaz." diyorlar.

Öyleyse ben de bittim demektir. Burada böyle işe yaramaz bir vaizlik yapacağıma, gider camide vaaz ederim. Orada halkımız hiç olmazsa dinliyor, saygı duyuyor ve teşekkür ediyorlar. Hiç olmazsa ikrama geçiyor.

En iyisi emekliliğimi ister, gider köşe-i uzletimde oturup okurum. Eğer gönüllü üç beş genç bulabilirsem, onlarla beraber oturur okurum..

Hey gidi günler hey!

Hey gidi idealler hey!

"Yapma hocam, yanlış yapıyorsun" diyenler olabilir.

Ben de öyle düşünüyorum. Yani gönlüm kopamıyor aslında okuldan. Buralardan böyle gitmek ölüm gibi geliyor. Ama ne fayda. Sonuç ortada...

Ben bu manzaraya dayanamıyorum. Ben mektebin ve sevgili gençlerin cayır cayır yanmalarına dayanamıyorum artık. Ben insanımızın göz göre göre bitirilmesine tahammül edemiyorum. Ben bunca emeğin ve değer heder edilmesine, heba edilmesine katlanamıyorum...

Doktorum, fırlayan tansiyonum karşısında şaşkın. "Neyin var hocam?" diyor.

Nasıl anlatayım ki sana?

Ben bitiyorum sevgili doktorum...

Ben tükeniyorum...

Kerpiç kerpiç dökülüyorum ben...”³⁹

Her darbe sadece özgürlüklere gelmiyor, eziyet ve işkencelere sebep olmuyor, aynı zamanda eğitim öğretimdeki bütün dengeleri de alt üst ederek bozuyor, başarıları da yok ediyor. Bu bozgunu en çok da biz İmam Hatiplere yaşatıyor. Çünkü biz bu sistemin müzmin muhalifleriyiz. O bunu çok iyi biliyor ve bizi hiç sevmiyor. Biliyor ki biz de kendisini hiç sevmiyoruz Allah için. Bu yüzden her darbeye gelişinde bizi tepetaklak yere seriyor.

Bugün bu okullar kendi haline bırakılsaydı, bu ülke iyilikler ve güzellikler adına çok daha büyük başarılarla imza atacak, çok daha aydınlık ufuklarda olacaktı. Bu okullar bunu başarabilecek ilim, terbiye ve hizmet bilincini veriyor, davamızın bayraklarını bütün ufuklara taşıyacak enerjiyi kendinde buluyordu. Ama bunu bilen iç ve dış düşmanlar, maalesef her fırsatta ona saldırıyor, zaman zaman elini ayağını buduyordu.

Bilemiyoruz, belki de kader bu milleti böyle sancılarla sınaya sınaya büyük zafere hazırlıyordu. Kim bilir? Bize düşen sadece bize düşeni yapmaktır. Canımızı dişimize takarak bıkmadan, usanmadan, yılmadan, ye’se düşmeden, zaafa düşerek meydandan kaçmadan, dayanarak, direnerek, sabır ve sebat göstererek bize düşeni yapmaya devam etmektir. O kadar!

³⁹ Cemal Nar, *İlim ve Özgürlük*, s. 65-73.

SONSÖZ

Dünyanın başından bunca badire geçtikten sonra daha net anlaşılmıştır ki, sadece ülkemiz değil, dünya İslam'a muhtaç. Çağ İslam'ı çağırıyor. Dünya "yeni bir düzeni" istiyor. Kendilerine sunulanlar, onlar için bildik ve mahkûm. Aradıkları aslında İslam. Fakat farkında değiller. Çünkü bilmiyorlar. İşte bu yüzden ümmet dünya çapında İslam alimleri ve onun her yanını saklamadan, gizlemeden, bir tertip dairesinde hikmet ve menfaatlerini de göstererek akılları ikna eden davetçiler yetiştirmek borundadır. Bu Allah Tela'nın verdiği bir mükellefiyet, bir sorumluluk olduğu kadar, nimete şükrün ve insanlığa borçlu olmanın da bir gereğidir. Ötesi yok; farkında olmasalar da dünya onlara muhtaç. İslam'ın insanlara ulaşmasında başka bir çare yok!

Bunu kim yapacak?

Söz konusu bu ülke ise, bunu öncelikle İmam Hatipler yapacak. Yapmalıdır da. Çok şükür yapıyorlar da!

Ancak sistemden kaynaklanan bir sorun var: Bu ülkede İmam Hatip okullarımız bu davamızı duyuruyor, lakin çağın sorunlarını çözecek çapta ulema yetiştiremiyor. Buradan İlahiyat Fakültelerine gitmek de bu sorunu tam olarak çözmiyor.

Öyleyse ne yapmalı?

Bu sorunu nasıl aşmalı?

Nasıl yapmalı da dünyaya yetecek alimler yetiştirebilmeliyiz?

Evet, soru da ortada, sorun ve sorumluluk da. Çünkü ayet de ortada:

“Ey iman edenler! Sizden kim dininden dönerse (bilsin ki) Allah, sevdiği ve kendisini seven, müminlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı onurlu ve zorlu bir toplum getirecektir. Bunlar, Allah yolunda cihat ederler ve hiçbir kınayanın kınamasından korkmazlar. Bu Allah’ın dilediğine verdiği bir lütuftur. Allah’ın lütfu ve ilmi geniştir.”⁴⁰

Bu sorumluluğu İmam Hatiplerden başka kim yüklenir?

Ah İmam Hatipler ah!

Şair, “*Binbir başlı kartalı nasıl taşır kanarya*” demiş. Ama neylersin, iş başa düştü. Eşek çamura çökerse sahibinden gayretlisi olmazmış. Önce bu ülkede, sonra bütün dünyada çaplı bir İslam’a davet sorunumuz var. Bu sorunu çözmede kim elini uzatırsa minnet ve şükranla karşılırsınız, ama kimse yoksa, ya da yeterince yardımcı yoksa, davadan geri durulacak da değildir. Bu dava öncelikle bizimdir ve bu bizim sınavımızdır aynı zamanda. Bir hizmet varsa bu öncelikle bize düşer. Sağa sola bakınıp “kim var?” demenin, azlık yada yokluk yüzünden yakınmanın, dövünmenin ve kaçmak için bahane aramanın yeri yoktur. Bu kutsal dava bizim işimiz olduğu kadar şerefimizdir de.

Rabbimizden iman, azim, sabır, sebat, cesaret, metanet, gayret, ihlas ve samimiyet isteriz. Çaba bizden Tefvik ve başarı Allah Teladanırır.

⁴⁰ Maide, 54.

